

Skolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 284 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 1999 respektive 2000 rörande den obligatoriska skolan.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga yrkanden.

Motionsyrkandena avser bl.a. övergripande frågor om grundskolans ansvar och omfattning, skolplikten och rätten till utbildning, värdegrundsfrågor, elevinflytande, grundskolans ämnen, undervisningen om sex och samlevnad, ANT-undervisningen, elevens rätt till stöd, betygssystemet, mobbning och annan kränkande behandling samt skolans arbetsmiljö.

Ett stort antal yrkanden rör frågor där det ankommer på andra än riksdagen att fatta beslut. Utskottet avstyrker dessa yrkanden med hänvisning till det gällande styrsystemet.

För flertalet övriga yrkanden föreslår utskottet avslag med hänvisning till det pågående arbetet i Skollagskommittén.

I betänkandet finns reservationer på olika punkter från Moderata samlingspartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna, Folkpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	11
Utskottets överväganden	12
Övergripande frågor	12
Skolplikt och rätt till utbildning.....	12
Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning, m.m.....	13
Naturvetenskap och teknik i skolan	15
Elevinflytande.....	16
Decentralisering av makt och inflytande till de lokala skolorna	17
Skolan som en murbräcka mot segregation	18
Skolledare	18
Lärare.....	20
Lektorat	21
Sanktioner mot kommuner	22
Vissa särskilda åtgärder	22
Kontrollsystem	23
Miljöfrågor i undervisningen	23
Kulturens roll i skolan	24
Värdegrunden	24
Förskoleverksamhet.....	28
Läroplaner, timplaner och kursplaner	29
Ämnesfrågor av övergripande karaktär	29
Timplanens avskaffande	31
Undervisning i historia, religionskunskap, svenska samt om demokrati.....	31
Hem- och konsumentkunskap.....	33
Idrott och hälsa	34
Modersmålsundervisning.....	36
Sex- och samlevnadsundervisning	37
Nya ämnen.....	39
Läromedel.....	40
Elevens rätt till stöd	41
Betyg m.m. i grundskolan.....	42
Kost och hälsa	47
Mobbning och annan kränkande behandling	49
Arbetsmiljö.....	53
Utbildning på entreprenad	55
Övriga frågor	56
Andra motionsyrkanden	58
Reservationer.....	61

1. Skolplikt och rätt till utbildning, m.m. (punkterna 1, 3, 9 och 27) – m, kd.....	61
2. Skolplikt och rätt till utbildning, m.m. (punkterna 1, 6, 7, 8, 9, 16, 17, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35 och 36) – fp.....	63
3. Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning, m.m. (punkterna 2, 5, 8, 10, 12, 15, 28, 30, 33, 34, 36 och 39) – m.....	69
4. Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning, m.m. (punkterna 2 och 4) – mp	74
5. Elevinflytande, m.m. (punkterna 4, 5, 7, 8, 14, 15, 17, 19, 21, 23, 28, 29, 31, 33, 34 och 35) – kd.....	76
6. Värdegrunden, m.m. (punkterna 15, 23, 26 och 28) – v.....	83
7. Timplanens avskaffande (punkt 18) – m, kd, fp.....	85
Särskilt yttrande	86
Sanktioner mot kommuner, m.m. (punkterna 10, 15, 21 och 41) – v.....	86
Förteckning över behandlade förslag	87
Motioner från allmänna motionstiden 2000	87
Motioner från allmänna motionstiden 1999	106
Motion med anledning av proposition 1999/2000:86 Ett informationssamhälle för alla.....	109

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Skolplikt och rätt till utbildning

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub225 yrkandena 2 och 15, 2000/01:Ub239 yrkande 3, 2000/01:Ub260 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 5 och 10.

Reservation 1 (m, kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

2. Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Bo231 yrkande 9, 2000/01:Ub207 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub215 yrkandena 2–4, 2000/01:Ub270 yrkande 1, 2000/01:Ub816 yrkande 1, 2000/01:A244 yrkande 5 och 2000/01:Bo223 yrkande 9.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 4 (mp) – delvis

3. Naturvetenskap och teknik i skolan

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 8, 1999/2000:Ub267 yrkande 1 och 2000/01:Ub309.

Reservation 1 (m, kd) – delvis

4. Elevinflytande

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub252, 2000/01:Ub316 yrkande 22, 2000/01:Ub331 yrkande 6, 2000/01:Ub813 yrkande 1 och 2000/01:K401 yrkande 4.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 4 (mp) – delvis

5. Decentralisering av makt och inflytande till skolorna

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub203 yrkande 2, 2000/01:Ub239 yrkandena 4 och 13, 2000/01:Ub316 yrkande 23, 2000/01:Ub324 och 2000/01:So358 yrkande 4.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

6. Skolan som en murbräcka mot segregation

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 12 och 2000/01:Sf617 yrkande 7.

Reservation 2 (fp) – delvis

7. Skolledare

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub214 yrkande 2, 2000/01:Ub225 yrkande 16, 2000/01:Ub236 yrkande 21, 2000/01:Ub316 yrkandena 21 och 29 samt 2000/01:Ub331 yrkandena 20 och 21.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

8. Lärare

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 2, 1999/2000:Ub277 yrkande 5, 2000/01:Ub225 yrkande 14, 2000/01:Ub260 yrkande 14, 2000/01:Ub316 yrkandena 17 och 18 samt 2000/01:Ub331 yrkande 18.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

9. Lektorat

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub236 yrkande 20, 2000/01:Ub260 yrkande 15 och 2000/01:Ub331 yrkande 19.

Reservation 1 (m, kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

10. Sanktioner mot kommuner

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub239 yrkande 12 och 2000/01:Ub288.

Reservation 3 (m) – delvis

11. Vissa särskilda satsningar

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub254, 2000/01:Ub312 och 2000/01:Ju248 yrkande 2.

12. Kontrollsystem

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ub313 yrkande 4.

Reservation 3 (m) – delvis

13. Miljöfrågor i undervisningen

Riksdagen avslår motion 1999/2000:Ub267 yrkande 2.

14. Kulturens roll i skolan

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub316 yrkande 13 och 2000/01:Kr290 yrkande 2.

Reservation 5 (kd) – delvis

15. Värdegrunden

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub215 yrkande 1, 2000/01:Ub246 yrkande 2, 2000/01:Ub283, 2000/01:Ub284 yrkande 2, 2000/01:Ub316 yrkande 2, 2000/01:Ub320 yrkandena 2–4, 2000/01:Ub336 och 2000/01:Ub821 yrkandena 3, 4, 7 och 9.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 6 (v) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

16. Förskoleverksamhet

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub294 yrkandena 4 och 5 samt 1999/2000:Ub303.

Reservation 2 (fp) – delvis

17. Ämnesfrågor av övergripande karaktär

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 3, 2000/01:Ub227 yrkande 2, 2000/01:Ub291 samt 2000/01:Ub316 yrkandena 11 och 31.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

18. Timplanens avskaffande

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 13 och 2000/01:Ub239 yrkande 8.

Reservation 7 (m, kd, fp)

19. Undervisningen i historia, religionskunskap, svenska samt om demokrati

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub302, 2000/01:Ub313 yrkandena 1 och 3, 2000/01:Ub316 yrkande 3, 2000/01:Ub330, 2000/01:K401 yrkande 5 samt 2000/01:Kr288 yrkandena 1 och 2.

Reservation 5 (kd) – delvis

20. Hem- och konsumentkunskap

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub210 yrkandena 1, 2 och 4, 1999/2000:Ub216, 1999/2000:Ub282 yrkande 1, 1999/2000:Ub306, 1999/2000:Ub804 yrkandena 1–3, 2000/01:Ub241 yrkandena 1 och 4, 2000/01:Ub271 yrkande 1, 2000/01:Ub300 yrkande 1, 2000/01:Ub802 yrkandena 1 och 3 samt 2000/01:Ub804 yrkande 1.

21. Idrott och hälsa

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub226, 2000/01:Ub247, 2000/01:Ub266, 2000/01:Ub268, 2000/01:Ub307 yrkandena 1, 2 och 4, 2000/01:Ub316 yrkande 12, 2000/01:Ub318, 2000/01:Ub325, 2000/01:Ub332 yrkande 1, 2000/01:Ub341 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub806 yrkande 2, 2000/01:Kr537 yrkande 2 och 2000/01:Kr538 yrkande 4.

Reservation 5 (kd) – delvis

22. Modersmålsundervisning

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub287, 1999/2000:Sf637 yrkande 22, 1999/2000:Sf640 yrkande 6 och 2000/01:Ub289.

23. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub246 yrkandena 1 och 3–6, 2000/01:Ub255, 2000/01:Ub331 yrkande 3, 2000/01:Ub821 yrkande 2, 2000/01:Ju724 yrkande 16, 2000/01:L459 yrkande 16, 2000/01:So304 yrkande 6 och 2000/01:So545 yrkande 11.

Reservation 6 (v) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

24. Nya ämnen

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub226, 2000/01:Ub250 och 2000/01:Ub333.

25. Läromedelsfrågorna i den statliga uppföljningen

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ub227 yrkande 4.

Reservation 2 (fp) – delvis

26. Sponsring

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub270 yrkande 3, 2000/01:Ub273 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub314 yrkande 1 och 2000/01:Ub328.

Reservation 6 (v) – delvis

27. Elevens rätt till stöd

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 4 och 2000/01:Ub316 yrkande 6.

Reservation 1 (m, kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

28. Betygen i grundskolan

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 3–5, 2000/01:Ub225 yrkandena 5 och 10, 2000/01:Ub232, 2000/01:Ub237, 2000/01:Ub239 yrkande 5, 2000/01:Ub256, 2000/01:Ub260 yrkande 2, 2000/01:Ub276 yrkande 3, 2000/01:Ub282 yrkande 2, 2000/01:Ub284 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 15 och 16.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 6 (v) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

29. Utvecklingssamtalen

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 7, 2000/01:Ub239 yrkande 7 och 2000/01:Ub316 yrkande 14.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

30. Nationella prov

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub222, 2000/01:Ub225 yrkande 6 och 2000/01:Ub322.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

31. Hälsa

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub234, 2000/01:Ub240 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub316 yrkande 20, 2000/01:So453 yrkande 2, 2000/01:So549 yrkande 11 och 2000/01:Kr539 yrkande 4.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

32. Kost

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub281, 2000/01:Ub248 och 2000/01:Sf274 yrkandena 31 och 32.

33. Alkohol, narkotika och tobak (ANT)

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub236 yrkande 22, 2000/01:Ub332 yrkande 3, 2000/01:Ju929 yrkande 5, 2000/01:Ju931 yrkande 4, 2000/01:Sf274 yrkande 37 och 2000/01:So362 yrkande 1.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

34. Mobbning och annan kränkande behandling

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub217 yrkandena 1–6, 2000/01:Ub218 yrkandena 1, 3, 4 och 10, 2000/01:Ub225 yrkandena 8 och 9, 2000/01:Ub236 yrkande 34, 2000/01:Ub239 yrkande 10, 2000/01:Ub284 yrkande 1, 2000/01:Ub320 yrkandena 1 och 5–7, 2000/01:Ju907 yrkande 12 och 2000/01:So450 yrkande 4.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

35. Arbetsmiljö

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 11, 2000/01:Ub238, 2000/01:Ub239 yrkande 9, 2000/01:Ub316 yrkande 26, 2000/01:Ub331 yrkande 5, 2000/01:Ub335 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub342 och 2000/01:Bo540 yrkande 2.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

36. Utbildning på entreprenad

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 6, 1999/2000:Ub294 yrkande 32, 1999/2000:Ub311 yrkande 9, 2000/01:Ub236 yrkande 28 och 2000/01:Ub260 yrkande 8.

Reservation 3 (m) – delvis

Reservation 2 (fp) – delvis

37. Elevresor

Riksdagen avslår motion 1999/2000:Ub201.

38. Barnomsorg och skolgång på båda sidor av Öresund

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ub807 yrkande 6.

39. Rekrytering till språkutbildning

Riksdagen avslår motion 2000/01:Ub818 yrkande 2.

Reservation 3 (m) – delvis

40. Skånelands betydelse, nutid och historia

Riksdagen avslår motion 1999/2000:Ub239 yrkandena 1 och 2.

41. Andra motionsyrkanden

Riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ub210 yrkande 3, 1999/2000:Ub227 yrkande 7, 1999/2000:Ub239 yrkandena 3 och 4, 1999/2000:Ub240 yrkande 2, 1999/2000:Ub267 yrkande 3, 1999/2000:Ub299, 1999/2000:T29 yrkande 8, 2000/01:Ub201 yrkandena 1–3, 2000/01:Ub203 yrkande 1, 2000/01:Ub208, 2000/01:Ub213 yrkandena 1–3, 2000/01:Ub217 yrkandena 7 och 8, 2000/01:Ub218 yrkandena 2, 5, 7–9 och 11, 2000/01:Ub233 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub239 yrkandena 11, 16 och 18, 2000/01:Ub245 yrkande 2, 2000/01:Ub254, 2000/01:Ub262, 2000/01:Ub269 yrkande 5, 2000/01:Ub271 yrkande 2, 2000/01:Ub275, 2000/01:Ub294, 2000/01:Ub295, 2000/01:Ub298, 2000/01:Ub307 yrkande 3, 2000/01:Ub313 yrkande 2, 2000/01:Ub314 yrkande 2, 2000/01:Ub316 yrkande 28, 2000/01:Ub349, 2000/01:Ub806 yrkandena 1, 3, 4 och 6, 2000/01:Ub807 yrkande 7, 2000/01:Ub812, 2000/01:Ub821 yrkande 1, 2000/01:Ju724 yrkande 17, 2000/01:So358 yrkande 3, 2000/01:So543 yrkandena 2 och 5, 2000/01:Kr290 yrkande 3 och 2000/01:Kr342 yrkande 1.

Stockholm den 5 april 2001

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Eva Johansson (s), Yvonne Andersson (kd), Lars Hjertén (m), Tomas Högström (m), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Lennart Gustavsson (v), Erling Wälivaara (kd), Per Bill (m), Gunnar Goude (mp), Ulf Nilsson (fp), Agneta Lundberg (s), Anders Sjölund (m), Nils-Erik Söderqvist (s) och Kalle Larsson (v).

Redogörelse för ärendet

Under den allmänna motionstiden 1999 respektive 2000 väcktes ett stort antal motioner med yrkanden rörande den obligatoriska skolan.

Motionsyrkandena avser bl.a. övergripande frågor om grundskolans ansvar och omfattning, skolplikten och rätten till utbildning, värdegrundsfrågor, elevinflytande, grundskolans ämnen, undervisningen om sex och samlevnad, ANT-undervisningen, elevens rätt till stöd, betygssystemet, mobbning och annan kränkande behandling samt skolans arbetsmiljö. Ett stort antal yrkanden rör frågor där det enligt gällande styrsystem ankommer på andra än riksdagen att fatta beslut.

Förslagen i motionerna, 38 yrkanden från år 1999 och 246 yrkanden från år 2000, återges i *bilaga*.

Utskottets överväganden

Övergripande frågor

Skolplikt och rätt till utbildning

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 2000/01:Ub260 yrkande 3 att elever med otillräcklig kunskapsnivå skall erbjudas fortsatt utbildning i grundskolan. Partiet menar att studietiden måste anpassas efter individens behov och att den enskilde elevens kunskapsnivå skall vara avgörande för hur många års grundskola som skall erbjudas honom eller henne.

I motion 2000/01:Ub206 (m) sägs att inget barn skall behöva lämna grundskolan med mindre än erforderliga grundkunskaper (yrk. 1) och att skolplikten därför skall ersättas med en individuell rättighet till en definierad grundskola (yrk. 2).

I Kristdemokraternas motion 2000/01:Ub316 yrkandena 5 och 10 anfördes att skolplikten även fortsättningsvis bör vara nioårig. Tiden för utbildning skall dock vara flexibel med möjlighet till förlängning. Kristdemokraterna avvisar obligatorisk skolstart för sexåringar och föreslår att skolstarten, om det finns särskilda skäl, skall kunna skjutas upp till det år barnet fyller åtta år. Ett extra skolår skall kunna läggas in så snart en elev behöver ytterligare tid för att uppnå målen. Specialpedagogiskt stöd skall ges så tidigt som möjligt. Elever skall alltid ha en chans att göra om kurser för att få godkänt betyg. Det är också viktigt att de elever som lär sig fortare än andra får stöd, uppmärksamhet och stimulerande arbetsuppgifter. Dessa elever skall också kunna gå igenom grundskolan i snabbare takt.

Centerpartiet anser att den nioåriga grundskolan skall avskaffas. I motion 2000/01:Ub239 yrkande 3 föreslår partiet att kunskapsmålen skall avgöra när grundskoleutbildningen skall anses avslutad. I Centerpartiets förslag anges ingen gräns i tid.

Folkpartiet föreslår i motion 2000/01:Ub225 yrkande 15 att eleverna normalt skall börja grundskolan vid sex års ålder och avsluta den när målen har uppnåtts. Skolgången skall enligt förslaget vara nio eller tio år. Om målen är uppnådda efter det nionde skolåret, dvs. efter det som nu kallas år åtta, skall övergång till gymnasiet vara möjlig. Om målen inte nås i basämnena skall skolgången kunna omfatta upp till tolv år. I samma motion, yrkande 2, föreslås därför att skollagen ändras så att alla elever har rätt till undervisning och stöd även efter skolpliktens upphörande. Rättigheten skall gälla tills eleven blir behörig till gymnasieskolan eller kan börja i vuxenutbildningen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet har vid upprepade tillfällen framhållit vikten av att alla elever skall ges möjlighet att nå målen för grundskolan. Alla elever når inte målen samtidigt och på samma sätt. Undervisningen skall anpassas till varje elevs

förutsättningar och behov, något som både framgår av skollagen (1 kap. 2 §) och läroplanen (Lpo 94). En del elever kan också behöva extratid i grundskolan, vilket är möjligt enligt gällande bestämmelser (4 kap. 10 § skollagen). För elever i grundskolan upphör skolplikten med utgången av vårterminen det år eleven fyller 16 år. Om eleven då inte har tillfredsställande slutfört det sista skolåret har han eller hon rätt att få tillfälle att göra detta under högst två år efter det att skolplikten upphörde.

I fråga om elever som når målen snabbare än sina kamrater vill utskottet peka på att målen att sträva mot i läroplanen är så utformade att det finns utrymme för alla elever att utvecklas inom grundskolans ramar. I skollagen anges som huvudregel att skolplikten upphör vid utgången av vårterminen det kalenderår eleven fyller 16 år (3 kap. 10 § första stycket). Skolplikten kan dock upphöra dessförinnan om eleven tillfredsställande slutfört högsta årskursen i grundskolan eller visat sig ha motsvarande kunskaper vid en särskild prövning (3 kap. 10 § andra stycket). Dessutom framgår det av grundskoleförordningen att om en elev har goda förutsättningar att delta i utbildningen i en högre årskurs än den som eleven tillhör eller normalt skall tillhöra får rektorn, efter medgivande från elevens vårdnadshavare, besluta att eleven skall flyttas till den högre årskursen (6 kap. 5 § grundskoleförordningen).

Utskottet anser att det finns tillräckliga möjligheter att anpassa tiden i grundskolan till olika elevers behov. Utskottet finner därför inte skäl att förorda en ändring av bestämmelserna om skolplikt och rätt till utbildning.

Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning, m.m.

Moderata samlingspartiet tar i motion 2000/01:A244 yrkande 5 upp behoven av att skapa en kunskapsnation i världsklass. I motionen sägs bl.a. att ingen elev skall tillåtas lämna grundskolan utan godkända baskunskaper. Alla elever har rätt till det stöd de behöver för att uppnå de övergripande kunskapsmålen. Mångfald och flexibilitet i organisation och arbetsformer skall främjas. Utbildning på entreprenad och fler fristående skolor skall eftersträvas. En flexibel skolstart anpassad till barnets mognad skall tillämpas. Personliga kunskapskontrakt och individuellt anpassade studieplaner för undervisning skall införas. Kontinuerliga kvalitetsvärderingar skall utföras av ett fristående kvalitetsinstitut. Alla skolor, kommunala som fristående, skall vara fria skolor. Alla skall ges rätt att fritt välja skola. Finansiering av skolorna skall ske genom att resurser följer elevens fria val. Ansvaret för grundskolans finansiering skall övertas av staten och varje skola skall få eget direkt budgetansvar. Att utbildning är den bästa välfärdspolitiken tas upp i motion 2000/01:Ub207 (m) yrkande 1. Enligt motionären är det bara i ett Sverige där människor kan, får och uppmuntras att växa och lära som ekonomin och därigenom välfärden växer. Motionären uttalar i yrkande 2 samma motion att tillgång till god utbildning är en grundläggande rättighet för alla svenska barn och ungdomar. I motion 2000/01:Ub215 (m) hävdar motionären att skolans primära uppgift är att vara kunskapsförmedlare (yrk. 2). Skolpolitiken bör inriktas på problemet

att många elever inte får tillräckliga kunskaper (yrk. 3). Familjepolitiken bör enligt motionären inriktas på ökad valfrihet inom barnomsorg och skola samt på att sänka inkomstbeskattningen (yrk. 4).

I motionerna 2000/01:Bo223 yrkande 9 och 1999/2000:Bo231 yrkande 9 tar Centerpartiet upp vissa förslag gällande barnomsorg och utbildning. Bland annat uttalas att skolan har en viktig roll i att skapa förståelse för ett mångkulturellt samhälle och som opinionsbildare. Ökade resurser bör ges till samverkansprojekt mellan ideella organisationer och kommuner. Föräldrarnas delaktighet i skolan måste öka. Otillräckliga kunskaper i svenska språket kan leda till utanförskap. För att höja kunskapsnivån måste ökade resurser ges till invandrartäta områden. I motion 2000/01:Ub270 yrkande 1 anför Centerpartiet att utgångspunkterna för en översyn av skollagen bör vara att grundskolans åtaganden inte upphör förrän eleven fått godkända kunskaper. Skolornas självstyre skall stärkas. Skolledningens befogenheter och ansvar skall klargöras. Högre krav skall ställas på nationell och kommunal utvärdering. Lärare måste ges ett starkare inflytande över pedagogik och former för lärande.

Miljöpartiets motion 2000/01:Ub816 yrkande 1 avser utveckling av barnomsorg, förskola och grundskola. Förbättringar av den kommunala ekonomin bör innebära att förskolorna får kraftigt ökade resurser, vilket möjliggör fler anställda och mindre barngrupper. Läroplanen bör förbättras så att den bl.a. behandlar inskolning, observationer och föräldrasamtal. Reglerna för den statliga tillsynen av förskolans verksamhet måste förtydligas. I kommunens skolplan skall anges hur den egna uppföljningen, utvärderingen och tillsynen skall ske. Varje förskoleenhet skall utforma en arbetsplan som redovisar förskolans inriktning. Krav på utbildad personal och att varje förskola skall ha en ansvarig föreståndare skall införas. Ändrad skattelagstiftning skall möjliggöra ökad föräldraaktivitet. Föräldrar skall ha möjlighet att vara hemma med barnen, i första hand tills barnen är tre år. Miljöpartiet menar att förskoleklassen har "skolifierats", vilket aktualiserar frågan om en sammanhängande förskola för åldrarna fyra till sex år. Förskolläroutbildningen skall ge fördjupade kunskaper i bl.a. utvecklingspsykologi, barnpedagogik, förberedande språkträning, observationsteknik och utvecklingssamtal. Dyslexiproblemet kan endast lösas genom att samla den kompetens som finns i riket i ett centralt initierat projekt. Minoritetsgruppers rätt till undervisning i sitt modersmål skall skyddas. Modersmållärare som saknar lärarutbildning skall erbjudas kvalificerad fortbildning. Modersmålsundervisningen skall ha samma ställning i skolan som de övriga ämnena. Svenska som andra språk bör prioriteras. Skolorna måste ha tillgång till kompletterande språkhjälp för elever som till följd av bristande språkförståelse får svårigheter i andra ämnen. Central stimulans och vägledning bör ges gällande samordning mellan kommunal ungdomsverksamhet utanför skolan och fritidsverksamhet inom skolan. Såväl Skolverkets som kommunernas ansvar för en god tillsyn bör förtydligas och tillsynen få en fastare organisation. Det är viktigt att tillsynen även täcker undervisningens innehåll och sociala förhållanden vid skolan. Detta gäller tillsyn av såväl fristående som kommunala skolor. Skolverket

bör, med sitt övergripande ansvar för tillsynen av skolan, tillse att kommunerna får information om vad som förväntas av dem, och sedan kontrollera att kommunerna verkligen bedriver aktiv tillsyn. Skolverket skall inom ramen för tillsyn uppmärksamma tillgången till och kvaliteten i modersmålsundervisningen och att elever med behov av särskilt stöd också får detta. Kontrollen av att kommunerna verkligen uppfyller kraven på tydliga och offentligt redovisade resursfördelningsregler för medelstildelning för skolor skall skärpas. Kommunen bör upplåta utrymme för friskolorna att beskriva sin verksamhet i kommunens skolplan.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Motionärerna tar upp ett stort antal frågor som utskottet har behandlat i skilda betänkanden under senare år. Förslag om att staten skall ta över finansieringen av grundskolan (nationell skolpeng) behandlades senast i betänkande 2000/01:UbU9. I detta betänkande behandlades även rätten att välja skola. Frågan om ett fristående nationellt kvalitetsinstitut behandlades senast i betänkande 2000/01:UbU1. Ett nytt ramanslag har inrättats för särskilda utbildningsinsatser i storstadsregioner. Insatserna gäller inte minst utbyggnad av förskoleverksamhet med särskild inriktning på barns språkutveckling. En särskild arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet arbetar med en översyn av läroplanerna som styrinstrument. Modersmålsundervisning kan enligt gällande rätt anordnas på fyra olika sätt, nämligen som språkval, som elevens val, inom ramen för skolans val, eller utanför timplanebunden tid (2 kap. 10 § grundskoleförordningen). Skolverkets ansvar för tillsyn av såväl det offentliga skolväsendet som fristående skolor har utökats. I regleringsbrevet för år 2001 föreskrivs det bl.a. att tillsynen skall öka som andel av verkets totala verksamhet. Kommunerna svarar för uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten.

Naturvetenskap och teknik i skolan

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 1999/2000:Ub227 yrkande 8 åtgärder för att stärka intresset för naturvetenskap och teknik. Arbetet med att öka intresset för naturvetenskap och teknik måste påbörjas redan i grundskolan. Rekrytering av duktiga lärare kräver högre löner, vilket bara kan ske genom att kommunernas monopol att driva skolor bryts. I motion 1999/2000:Ub267 (m) yrkande 1 uttalar motionärerna att utbildningen i elementär naturkunskap måste förbättras väsentligt i grundskola och gymnasium.

I motion 2000/01:Ub309 (kd) påpekar motionären att vårt högteknologiska samhälle behöver fler tekniker. Då tekniskt intresse startar i barnåren kan grundskolan stimulera detta intresse genom praktiska moment och värdering av de praktiska kunskaper som presteras. I vårt skolsystem är dock praktiska kunskaper och ämnen med praktiska moment undervärderade.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet delar motionärernas uppfattning vad gäller vikten av att öka intresset för naturvetenskap och teknik. Regeringen har under lång tid särskilt

prioriterat naturvetenskap och teknik. Ett exempel på detta är det s.k. NOT-projektet. Skolverket och Högskoleverket bedriver gemensamt på regeringens uppdrag NOT-projektet för att stödja undervisningen i naturvetenskap och teknik. Projektet skall prioritera insatser riktade till barn och ungdomar i förskola och de lägre åldrarna i skolan. Det är givetvis angeläget att kvalificerade personer rekryteras som lärare. Riksdagen har nyligen beslutat om en reformerad lärarutbildning. Löner och andra anställningsvillkor är frågor för skolans arbetsgivare, framför allt kommunerna.

Elevinflytande

Frågor om elevinflytande behandlas i tre motioner från Kristdemokraterna. I motion 2000/01:Ub316 yrkande 22 pekas på vikten av ökat elevinflytande i takt med stigande ålder. Vidare föreslås att såväl skolplanen som skolornas arbetsplaner bör ange hur arbetet med stärkt elevinflytande skall läggas upp. I motion 2000/01:Ub331 yrkande 6 föreslås att eleverna på ett naturligt sätt skall finnas med i skolstyrelserna. Motionärerna pekar även på utvecklings- samtalsfunktion för elevernas inflytande över studiernas utformning och tillägger att det är särskilt viktigt att elever med behov av särskilt stöd uppmärksammas och får tillfälle att diskutera sin utveckling. I motion 2000/01:Ub252 anförs att Skolverket bör ges uppdraget att utforma underlag för skolornas elevinflytandeplaner.

Även Miljöpartiet behandlar frågan om elevinflytande i en motion 2000/01:K401 yrkande 4. Partiet föreslår att elever ges ökad rätt att påverka schemaläggning, innehållet i undervisning, inflytande över skolmaten och skolans fysiska och psykiska miljö. Vidare sägs att lokala styrelser med elevmajoritet skall uppmuntras. Elever skall ha rätt att närvara vid anställningsintervjuer av skolans personal. Elever skall få kunskap om sina rättigheter enligt nationell lagstiftning och FN:s barnkonvention. Enligt förslaget bör de anförda rättigheterna skrivas in i läroplanen.

I motion 2000/01:Ub813 (s) yrkande 1 framhålls vikten av elevinflytande och att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen har ett starkt samband med hur elevens färdigheter utvecklas. Vidare sägs att hotet mot demokratin har vuxit allt starkare och att det därför är viktigt att visa dagens ungdomar demokratins fördelar.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Författningsreglering gällande elevers rätt till inflytande återfinns i skollagen, skolformsförfordningar och läroplaner. Här finns föreskrifter om elevinflytande bl.a. i de sammanhang som anges av motionärerna. Utskottet anser att det inte finns anledning att ytterligare reglera hur elevinflytandet skall utformas eller vilka frågor som skall innefattas. Utskottet ser det snarare som en fråga för skolans huvudman och ledning att överväga hur elevernas inflytande kan stärkas för att nå de mål som styrdokumentet anger. Regeringen har nyligen beslutat förlänga den försöksverksamhet med lokala styrelser som

pågått sedan 1997. Det finns enligt utskottet anledning att överväga hur intresset kan stimuleras ytterligare.

Decentralisering av makt och inflytande till de lokala skolorna

Kristdemokraterna anför i motion 2000/01:Ub316 yrkande 23 att föräldrars rätt till information och medinflytande i skolan behöver stärkas och att den försöksverksamhet som ger skolor möjlighet att inrätta lokala styrelser nu bör utvärderas.

I Centerpartiets motion 2000/01:So358 yrkande 4 anføres att makten över utformningen av skolans vardag skall flyttas till skolledare, lärare och elever. I motion 2000/01:Ub239 yrkande 4 föreslår Centerpartiet att ansvaret för att finna vägar för att uppnå målen samt att anpassa skolarbetet och arbets- och organisationsformer efter de lokala förutsättningarna skall ligga lokalt på varje skola. I yrkande 13 samma motion föreslås att det system med lokala styrelser med föräldramajoritet, som fram till nu varit en försöksverksamhet, skall göras permanent och införas vid alla skolor.

I motion 2000/01:Ub203 (m) yrkande 2 föreslår motionären att respektive skola skall avgöra hur de nationella riktlinjerna och målen för skolans verksamhet skall uppnås. I motion 2000/01:Ub324 (m) föreslås en översyn av regelsystemet på skolområdet för att tillförsäkra offentliga skolor samma grad av frihet och självbestämmande som friskolorna har. Att friskolorna får skolpeng per elev under det att de kommunala skolornas resurser är hårt styrda av politiska beslut är orättvist.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

För närvarande pågår en försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan (SFS 1996:605) respektive inom gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen (SFS 1997:642). Regeringen har nyligen beslutat förlänga försöksverksamheten med lokala styrelser t.o.m. utgången av juni 2003. Frågan om lokala styrelser inom skolan har av utskottet senast behandlats i betänkandet 1999/2000:UbU6. Utskottet ansåg då att riksdagen inte skulle göra något uttalande vare sig för eller emot en permanentning av verksamheterna innan försöksverksamheten noga har utvärderats. Utskottet finner ej skäl att ändra inställning i denna fråga.

Rektorer har enligt skolförfattningarna ett långtgående ansvar för verksamheten inom skolan. Det ytterligare ansvar som skolhuvudmannen valt att ge rektorer och andra skolledare skall framgå av den kommunala delegationsordningen.

Genom målstyrningen har ansvaret för utformningen av skolans vardag i betydande grad flyttats till skolledare, lärare och elever. De mål som skall uppnås respektive eftersträvas finns fastställda i de författningar som gäller för respektive skolförhållande. Hur de nationella målen närmare skall gestaltas och utvecklas och vilka åtgärder kommunen avser vidta för att uppnå de nationella mål som satts upp för skolan skall framgå av kommunens skolplan. Den lokala skolan har utifrån de nationella och lokala målformuleringarna en stor

frihet och ett stort ansvar för att organisera skolan på ett sådant sätt att de fastställda målen uppnås.

Som en viktig del i den mål- och resultatstyrda skolan ingår att kommunerna, som huvudmän för skolan, har att besluta om resursfördelningen mellan skolorna i kommunen. Detta möjliggör flexibilitet i kommunernas arbete att uppnå en skola med hög kvalitet.

Skolan som en murbräcka mot segregation

Folkpartiet föreslår i motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 12 och 2000/01:Sf617 yrkande 7 att kommunerna skall ha en skyldighet att ge skolor i utsatta områden extra resurser. I dessa områden skall det startas spjutspetskolor eller magnetskolor med en stark inriktning på avancerade kunskapsprogram. Syftet är att skolorna skall dra till sig elever från olika stadsdelar och därigenom motverka segregation. Vidare anförs att möjligheten att kunna välja bland kommunala och fristående skolor är ett viktigt medel till att bryta segregationen eftersom eleverna då kan välja en skola utanför sitt bostadsområde.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Det är kommunerna som beslutar om fördelning av resurser till de olika skolorna i respektive kommun. Staten kan dock besluta om särskilda riktade medel. Särskilda resurser har t.ex. anvisats fr.o.m. den 1 juli 1999 för insatser under en treårsperiod inom utbildningsområdet i storstadsregionerna. Under ett särskilt anslag anvisas 220 miljoner kronor under år 2001.

Skolledare

Kristdemokraterna anför i motion 2000/01:Ub316 yrkande 21 att ett skolområde inte får vara större än att skolledaren hinner vara pedagogisk ledare och inspiratör men också administratör och ekonomisk förvaltare. Yrkande 29 i samma motion tar upp kommunernas och skolledarnas roll för utvecklingen av den målstyrda skolan. Bland annat sägs att många kommuner inte sköter sina åligganden när det gäller att utarbeta, följa upp och utvärdera sina skolplaner. Kristdemokraterna menar vidare att den bristande överensstämmelse som ofta råder mellan kommunernas budgetar och skolplaner är anmärkningsvärd. Det är viktigt att det för tjänsterna som skolledare finns en tydlig ansvars- och befogenhetsbeskrivning. I motion 2000/01:Ub331 yrkande 20 skriver Kristdemokraterna att rektorer som rekryteras skall ha goda ledaregenskaper, en högklassig grundutbildning och en kontinuerlig fort- och vidareutbildning så att de i verklig mening kan vara ledare för såväl skolans pedagogiska som administrativa verksamhet. I yrkande 21, samma motion, förordas att rektorsrollen skall förtydligas genom direkt lagstadgat ansvar.

Folkpartiet säger i motion 2000/01:Ub225 yrkande 16 att situationen för rektorer och förskolechefer måste ändras. Folkpartiet anser att ledarskapet i skolan måste uppvärderas och att rektor skall ges förutsättningar för att vara pedagogisk ledare. Lika viktigt är det att ledarna inom förskolan har pedago-

gisk kompetens. Skolledartjänsten bör tidsbegränsas och lön och villkor bör ses över. I motion 2000/01:Ub236 yrkande 21 framhåller Folkpartiet att rektor skall vara pedagogisk ledare och inte kamrer.

I motion 2000/01:Ub214 (m) yrkande 2 föreslås en förnyad rektorsroll. Enligt motionären bör rektorsrollen delas upp i två tjänster med skilda funktioner.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Rektorers ledningsansvar regleras bl.a. i skollagen (2 kap. 2 §). Här stadgas bl.a. att rektorn skall hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet. Detta kan ske på flera sätt t.ex. genom egen undervisning, lektionsbesök och genom olika former av samtal med personalen. Enligt läroplanerna för respektive skolform skall rektorn vara pedagogisk ledare. Att organisera kommunernas skolor på ett sådant sätt att rektorerna ges förutsättningar för att utföra sitt ledningsuppdrag och verka som pedagogisk ledare är primärt skolhuvudmannens ansvar. Utifrån den organisation som beslutats på kommunal nivå skall rektor tillsammans med lärare och skolans övriga personal utforma skolans lokala organisation.

Rekrytering av skolledare, lönesättning och andra anställningsvillkor är frågor för skolans arbetsgivare, framför allt kommunerna.

Kommunerna har skyldighet att utarbeta skolplan. Genom den budget som kommunen beslutar skall skolorna ges förutsättningar att uppfylla de nationella målen och kommunens mål som de framgår i skolplanen. Uppföljning och utvärdering av skolplanen är en viktig del i arbetet. Utskottet förutsätter att skolhuvudmännen eftersträvar och ger förutsättningar för skolorna att klara sina uppdrag. Tillsyn av den kommunala styrningen och ledningen av skolan ingår i Skolverkets tillsynsuppdrag. Skolverket har under år 2000 ökat omfattningen av den systematiska tillsynen av den kommunala skolverksamheten. Utskottet anser att det inte finns skäl att ytterligare reglera detta område.

Rektor har en central funktion i skolans organisation, och det är därför viktigt att rektorerna ges förutsättningar för att fullgöra sitt uppdrag. Skolledarnas arbetssituation och förändrade arbetsuppgifter har varit föremål för uppmärksamhet från olika håll under lång tid. Statens skolverk har i ett nationellt kvalitetsgranskningsuppdrag granskat rektors roll i en decentraliserad skola och lämnade i januari år 1999 en rapport till regeringen. Regeringen har under år 2000 tillsatt en expertgrupp om skolledarnas roll och arbetssituation (U 2000:A). Expertgruppen skall enligt uppdraget behandla olika frågor om skolledares roll i det decentraliserade utbildningsväsendet. En statlig kommitté arbetar för närvarande med översyn av skollagen (dir. 1999:15). Expertgruppen är referensgrupp till Skollagskommittén. Resultatet av expertgruppens arbete skall rapporteras till Utbildningsdepartementet under våren år 2001. Utskottet anser att resultatet av expertgruppens och Skollagskommitténs arbete bör avvaktas.

Lärare

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 1999/2000:Ub227 yrkande 2 att den tidigare lydelsen i skollagen om att en lärare skall ”behärska svenska språket” återinförs. Motionärerna hänvisar bl.a. till en rapport från Socialstyrelsen som visar att kunskaper i svenska är avgörande för hur väl invandrare lyckas i Sverige. Moderata samlingspartiet anser att alla lärare inte bara skall besitta nödvändiga kunskaper i svenska. Läraren skall vara den som bäst behärskar, tillämpar och till alla elever delger svenska språket. Införande av lärarcertifikat föreslås i Moderata samlingspartiets motion 2000/01:Ub260 yrkande 14. Dokumentet skall ge bevis om genomgången lärarutbildning och bör förnyas vart femte år.

I motion 2000/01:Ub316 föreslår Kristdemokraterna en uppvärdering av lärarrollen och ett tydliggörande av lärarens uppgifter i förhållande till andra yrkesgrupper. Bland annat sägs att läraren skall ha huvudansvaret för högst 15 elever, att varje lärare skall ha tillgång till en egen arbetsplats och att lärares karriärmöjligheter måste öka (yrk. 17). I samma motion föreslås att varje nyexaminerad lärare får en erfaren lärare som personlig mentor under det första arbetsåret (yrk. 18). Frågor om utbildning och stärkta möjligheter till kompetensutveckling för lärare inom gymnasieskolan behandlas i Kristdemokraternas motion 2000/01:Ub331 yrkande 18. Bland annat uttalas att kommunerna, för att gymnasieskolan skall utgöra en attraktiv arbetsplats, måste satsa på personalen. Det krävs genomtänkta planer för rekrytering av personal och utvecklande av karriärstegar. För att inte riskera att skolan förmedlar kunskaper som tillhör gårdagens yrkesliv är det viktigt att yrkeslärare får yrkespraktik eller kompetenshöjande teoretisk vidareutbildning.

I Folkpartiets motion 2000/01:Ub225 yrkande 14 föreslås att läraryrkets status ökas. Detta kan ske genom införande av lärarlegitimation och karriärtjänster samt genom att den föreslagna resursökningen till skolan även skall kunna gå till löneökningar för lärare.

Tillgång till speciallärare tas upp i motion 1999/2000:Ub277 (kd) yrkande 5. Enligt motionären är skolans besparingar på speciallärare inte rimliga. Speciallärarna behövs för att ge alla elever en chans till utveckling och för att motverka utbrändhet hos enskilda lärare.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Förslag om införande av lärarcertifikat eller lärarlegitimationer har tidigare behandlats av utskottet, senast i betänkande 2000/01:UbU3. Utskottet anser liksom då att det inte finns behov av behörighetsdokument för lärare. Enligt utskottets mening säkerställs kraven på att undervisningen skall bedrivas av kvalificerad personal genom befintliga bestämmelser. I skollagen anges kommunernas skyldighet att använda personal med utbildning avsedd för den undervisning läraren huvudsakligen skall bedriva. Genom examensordningen föreskrivs att examensbevis för lärare skall ange vilka inriktningar och specialiseringar som studenten fullgjort och för vilken undervisning eller verksamhet utbildningen är avsedd. Skolverket kontrollerar inom ramen för sitt till-

synsuppdrag och genom sitt nationella uppföljningssystem att kommunerna följer bestämmelserna. Utskottet anser inte att det föreligger några skäl för att ändra lydelsen i skollagen avseende lärares kunskaper i svenska språket.

Elevers rätt till stöd regleras i skollagen och skolformsförordningarna. Hur stödet närmare bör utformas är en angelägenhet för skolan, eleven och elevens vårdnadshavare att ta ställning till. Det är alltså skolans uppgift att avgöra vilka specialpedagogiska insatser som krävs och vilken kompetens som behövs för att genomföra insatserna. Utskottet utgår från att kommunerna tillser att skolan ges förutsättningar att genomföra lämpliga åtgärder.

Lärorollen och lärares karriärmöjligheter är viktiga frågor. Lärares uppgifter i förhållande till andra yrkesgrupper, lärares tillgång till en egen arbetsplats och eventuella karriärtjänster är frågor som till viss del är reglerade i olika författningar och fackliga avtal. Den närmare utformningen är dock en lokal fråga.

Det ankommer på den lokala arbetsgivaren att finna lämpliga former för introduktion av och eventuellt särskilt stöd till nya lärare.

Kommunernas skyldighet att planera och genomföra fortbildning av lärarna är av stor vikt, detta framgår inte minst av det lagstadgade krav på sådana åtgärder som återfinns i 2 kap. skollagen. Vilka åtgärder som är lämpligast och vilka områden som skall prioriteras är dock bedömningar som faller inom kommunernas ansvar.

Sammanfattningsvis utgår utskottet från att skolhuvudmännen, i sin roll som arbetsgivare för lärarna, eftersträvar och ger förutsättningar för en god arbetsmiljö för skolans personal.

Lektorat

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 2000/01:Ub260 yrkande 15 att fler lektorat inrättas i skolan i syfte att knyta forskning och undervisning närmare varandra och för att bredda lärares karriärmöjligheter

I motion 2000/01:Ub331 (kd) yrkande 19 föreslår motionärerna att kontakter mellan forskare och personalen inom skolan stimuleras genom att fler lektorat tillsätts inom gymnasieskolan.

I Folkpartiets motion 2000/01:Ub236 yrkande 20 föreslås att läraryrkets attraktionskraft skall höjas genom inrättande av fler lektorat. Var tionde lärare skall vara lektor inom en tioårsperiod.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet har behandlat liknande motionsyrkanden vid flera tillfällen, senast i betänkande 2000/01:UbU3. Utskottet delar, på samma sätt som tidigare, motionärernas uppfattning att det är viktigt att det finns lärare med forskarutbildning i skolväsendet. Den närmare utformningen av lärartjänstorganisationen är dock skolhuvudmannens ansvar.

Sanktioner mot kommuner

I motion 2000/01:Ub288 (m) påtalas att nästan hälften av landets kommuner underlåtit att upprätta föreskriven kvalitetsredovisning. Staten bör ges sanktionsmöjligheter mot skolor och kommuner som inte lämnar kvalitetsredovisningar.

Även Centerpartiets motion 2000/01:Ub239 yrkande 12 behandlar statens sanktionsmöjligheter mot kommunerna. Syftet med ett sådant system skulle enligt partiet vara att säkerställa en nationellt likvärdig skola. Sanktionerna skulle användas mot kommuner som trots upprepad kritik från Skolverket inte korrigerar brister i den egna verksamheten.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Uppgifter från Skolverket visar att vissa kommuner och skolor underlåtit att upprätta kvalitetsredovisningar eller upprättat kvalitetsredovisningar som inte uppfyller kraven. Skolverket har nu inlett arbete i syfte att stödja kommunernas och skolornas arbete med kvalitetsredovisningar. Statens sanktionsmöjligheter mot kommuner som underlåter att följa den statliga reglering som gäller skolan är en av de frågor som behandlas av Skollagskommittén. Riksdagen bör avvakta resultatet av kommitténs arbete.

Vissa särskilda åtgärder

En utredning av situationen för invandrarbarn inom förskoleverksamheten och skolväsendet föreslås i motion 1999/2000:Ub254 (s).

Motion 2000/01:Ju248 (m) yrkande 2 anger vissa åtgärdsförslag för att garantera de ungdomar som bor i förorter en god utbildning. I Kristdemokraternas motion 2000/01:Ub312 anføres att förutsättningarna för ett särskilt tidsbegränsat statligt stöd till glesbygdsskolor bör utredas. Stödet skall enligt motionären vara av temporär karaktär och kriteriet för att erhålla stödet skall vara att byn har en positiv utvecklingspotential.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Från och med 1999 har medel anvisats under ett nytt ramanslag för särskilda utbildningsinsatser i storstadsregionerna. Under anslaget beräknas medel under treårsperioden den 1 juli 1999–den 1 juli 2002 för förskola i socialt utsatta bostadsområden och språkutveckling i skolan samt praktikansaffning för vuxna invandrare. Regeringen har beräknat medelsbehovet för förstärkning av utbildning i storstadsregionerna för år 2001 till 220 miljoner kronor.

Regeringen har givit Skolverket i uppdrag att kartlägga och granska hur olika tillvägagångssätt används i undervisningen i skolor med elever med ett stort antal olika nationaliteter och språk samt sprida goda exempel på detta. Skolverket har gett Lärarutbildningen i Malmö i uppdrag att utarbeta ett underlag för denna redovisning. Detta arbete redovisas genom rapporten *Framgång – vad är det? Mötet mellan innanförskap och utanförskap i skolan*. Skolverkets uppdrag skall redovisas under våren 2001. Skolverket kommer

med materialet som grund att fortsätta arbetet med att stödja berörda skolor. Skolverket har även beslutat att, inom ramen för de särskilda satsningarna för kompetensutveckling, inrätta ett nationellt resurscenter för mångkulturella skolor. Syftet är att skolor som vill utvecklas skall kunna vända sig till resurscentret för att på olika sätt erhålla stöd i sitt arbete.

Kommuner i glesbygd kan ha högre kostnader per elev för lärare, skolmåltider och läromedel beroende på små skolor och stora avstånd. Det statsbidrags- och utjämningsystem som gäller för kommuner och landsting syftar till att ge alla kommuner samma förutsättningar att erbjuda god service till sina invånare. Genom utjämningsystemet kompenseras glesbygdskommunerna för strukturella merkostnader för elevernas skolgång. Det nya statliga bidraget för personalförstärkningar inom skola och fritidshem, som kommer att tilldelas kommunerna med start hösten 2001, skall användas för att öka personaltätheten även i kommuner med vikande elevunderlag.

Kontrollsystem

Motion 2000/01:Ub313 (m) yrkande 4 framhåller önskvärdheten av att införa ett rikstäckande kontrollsystem av historieundervisningens omfattning och kvalitet.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet (SFS 1997:702) innebär att redovisningen av den uppföljning och utvärdering som redan är ett åliggande genom bl.a. skollag och läroplaner nu skall göras på ett tydligare sätt. Utskottet anser att systemet med kvalitetsredovisning tillsammans med den nationella kvalitetsgranskningen och Skolverkets tillsynsuppdrag utgör ett tillräckligt kontrollsystem och att det för närvarande saknas skäl att närmare granska ämnet historia.

Miljöfrågor i undervisningen

I motion 1999/2000:Ub267 (m) yrkande 2 föreslås att riksdagen hos regeringen begär förslag till utbildningssatsningar som ligger i nivå med motsvarande inom övriga EU. Enligt EU:s miljöhandlingsprogram skall miljön integreras i undervisningen i EU-länderna.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

Utskottet anser att skolan har en viktig uppgift vad gäller att ge eleverna grundläggande kunskaper om miljöfrågor och de framsteg som gjorts på miljöområdet. I enlighet med de kursplaner som gäller för såväl grundskola som gymnasieskola skall frågor om miljön inte bara behandlas inom de naturorienterade ämnena utan även inom andra ämnen. Miljöfrågor och miljöaspekter skall behandlas på ett ämnesövergripande sätt och genomsyra all undervisning.

Kulturens roll i skolan

Kulturens roll i skolan och musik- och kulturskolornas betydelse för barns utveckling behandlas i Kristdemokraternas motion 2000/01:Ub316 yrkande 13. Kristdemokraterna menar att kulturen bör genomsyra hela skolans verksamhet och att den skall finnas som en kreativ dimension både i korridorer och klassrum. Bild, ord, film, musik och rörelse kan fungera som naturliga inslag i alla ämnen. I motion 2000/01:Kr290 (fp) yrkande 2 framhålls att den frivilliga kommunala musik- och kulturskolan bör skrivas in i läroplanen som en viktig tillgång och ges lagfäst rätt att undervisa (20 min/vecka) under läroplanstid.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Av de kursplaner som gäller för såväl grundskola som gymnasieskola framgår att olika kulturaspekter skall behandlas inom i princip samtliga ämnen. Det närmare tillvägagångssättet för att uppnå de angivna målen och ansvaret för utformningen av skolmiljön i dess helhet är en kommunal angelägenhet.

Riksdagen har under de tre föregående riksmötena på utskottets förslag avslagit yrkanden om utredning i syfte att lagreglera kulturskolan som skolf orm. Utskottet anser, nu liksom tidigare, att musik- och kulturskolor fyller en viktig uppgift när det gäller att stimulera och ta till vara talanger inom olika konstformer. Utskottet är dock inte berett att ställa sig bakom ett införande av formella regler om rätten till studier i musik- och kulturskolor.

Värdegrunden

Motioner

Frågor som rör skolans värdegrund tas upp i flera motioner.

I motion 2000/01:Ub284 yrkande 2 understryker Moderata samlingspartiet behovet av tydligare mål för skolans uppgifter vad avser elevers utveckling av social kompetens. Moderaterna anser att kunskaperna om läroplanens värdegrund och intentioner måste förbättras. Samtidigt måste målen konkretiseras och skolan ges användbara verktyg och riktlinjer för det konkreta och vardagliga arbetet. I motionen framhålls att en del av läroplanens mål är att successivt utveckla elevernas förmåga att ta ansvar. Det är därför nödvändigt att stärka rektorer och annan personal i frågor som rör normer och värderingar och få de vuxna i och utanför skolan att samverka. Att utveckla människors sociala förmåga – dit hör ett trevligt uppförande och stil – är betydelsefullt och en del av skolans undervisande och fostrande uppgift.

Kristdemokraterna anmärker i motion 2000/01:Ub316 yrkande 2 att värdegrunden i läroplanen för förskolan uttrycks mycket diffust, då man nöjer sig med att tala om demokratiska värderingar utan koppling till något etiskt synsätt. Kristdemokraterna vill att läroplanen för förskolan i likhet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. skall hänvisa till den kristna

traditionen i vårt land och den etik som bygger på denna tradition. I motion 2000/01:Ub320 betonar Kristdemokraterna att varje kommun kontinuerligt bör genomföra fortbildning för all skolpersonal kring avsnittet i läroplanen om skolans värdegrund, dvs. om den etiska syn som har lång tradition i vårt samhälle (yrk. 2). Varje skola bör sedan utarbeta en plan för hur man i undervisningen och i hela skolans verksamhet, t.ex. genom studiecirkel med föräldrarna, kan omsätta skolans värdegrund i praktiken (yrk. 3). Kristdemokraterna framhåller vidare att eleverna bör få undervisning i sociala färdigheter (yrk. 4). Det är viktigt att värdegrundsfrågorna ständigt lyfts fram i all undervisning för att skapa ett klimat där alla bemöter varandra med respekt.

I motion 2000/01:Ub215 (m) yrkande 1 framförs kritik mot ett förslag att göra "social kompetens" till ett betygssatt kärnämne i gymnasieskolan. Enligt motionären är skolans uppgift inte att betygssätta hur eleven är, utan vad eleven kan. Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap till barn och ungdomar och detta arbete måste genomsyras av tydliga värderingar och konsekventa förhållningssätt.

Riksdagen bör enligt motion 2000/01:Ub283 (kd) göra ett uttalande om att ungdomars brist på delaktighet i samhällets demokratiska processer skall uppmärksammas. Motionärerna menar att en verksam metod för att skapa engagemang hos unga människor är att låta demokratifrågorna få ett stort utrymme i skolans verksamhet.

Alla som på något sätt vårdar barn bör enligt motion 2000/01:Ub336 (s) ges en värdegrundsbildning. Mot bakgrund av det tilltagande våldet bland barn och ungdomar är det enligt motionären viktigt att skapa miljöer för barnen, där de lär sig att exempelvis säga nej till att delta i mobbing.

Vänsterpartiet begär i motion 2000/01:Ub246 yrkande 2 att läroplanernas stycke om "Förståelse och medmänsklighet" skall kompletteras med en text om jämställdhet, tolerans och integritet på sexualitetens och samlevnadens område. Dessa frågor bör ha en given plats i skolans värdegrund, anser motionärerna.

En motsvarande begäran framställs i motion 2000/01:Ub821 (v) med tillägget att den kompletterande texten skall fungera i enlighet med en värdeneutral hållning till sexualiteten och upplysa utan att lägga värderingar på sexuell läggning, samlevnad eller praktik (yrk. 3). Vidare bör åtgärder vidtas för att motverka rådande heteronormativitet och att minoriteter utsätts för diskriminering och utanförskap (yrk. 7). Genom att lyfta upp frågor kring sexualitet och njutning på ett positivt sätt motverkas bl.a. det sexualiserade våldet, den patriarkala maktstrukturen samt föraktet mot kvinnor, homosexuella, bisexuella och transpersoner, menar motionärerna (yrk. 9).

I motion 2000/01:Ub821 (v) yrkande 4 ställs krav på att hänvisningen i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. till "den etik som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism" skall tas bort. Motionärerna motiverar detta med att inget specifikt värdesystem skall gynnas framför ett annat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandena, bl.a. med hänvisning till de insatser som hittills gjorts på nationell nivå och till pågående arbete kring värdegrundsfrågor.

Skollagen (1985:1100) slår fast att verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och att var och en som verkar inom skolan skall främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö (1 kap. 2 §).

Skolans värdegrund formuleras i läroplanerna och anger de grundläggande värden som vårt samhällsliv vilar på – människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta – och som skolan skall förmedla och förankra hos eleverna. Enligt läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) respektive för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) sker detta, *i överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism*, genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Utskottet vill göra klart – med anledning av ett feltryck i Statens skolverks författningssamling (SKOLFS) 1998:15 – att den kursiverade ordalydelsen är den som gäller enligt regeringsbeslut den 17 februari 1994 respektive den 11 juni 1998.

Utskottet har tidigare haft att behandla motionsyrkanden som rört hänvisningen i läroplaner till den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism. Motionsyrkandena har avstyrkts enligt följande.

I betänkandet om införande av en läroplan för förskolan (Lpfö 98) konstaterade utskottet, med anledning av ett motionsyrkande, att Barnomsorg och skola-kommittén i sina formuleringar av värdegrunden för förskolan inte tog upp någon hänvisning till den etik som förvaltats av kristen tradition (SOU 1997:157). Detta hade inte mött några invändningar under remissbehandlingen av kommitténs förslag. Utskottet ansåg inte att riksdagen borde göra något uttalande i frågan (bet. 1997/98:UbU16 s. 9). Utskottet har alltså samma uppfattning.

Yrkanden om att stryka den aktuella hänvisningen i Lpo 94 respektive Lpf 94 bemöttes av utskottet under föregående riksmöte (bet. 1999/2000:UbU15 s. 44). Utskottet hänvisade då till vad utskottet anförde vid behandlingen av regeringens förslag till läroplan för det obligatoriska skolväsendet, nämligen att kristendomen har en särställning som grund till förståelse för svensk och västerländsk kultur och samhällsutveckling (bet. 1993/94:UbU1 s. 25). Enligt utskottet förelåg det ingen motsättning mellan att vara öppen för och se möjligheterna i ett mångkulturellt samhälle och samtidigt värna om och få en fast förankring i det egna kulturarvet. Inte heller i denna fråga har utskottet ändrat mening.

Kommittén för översyn av skollagen m.m. har i uppgift att föreslå bl.a. hur skollagen bättre kan anpassas till ett målstyrt skolväsende och till den an-

svarsfördelning som råder mellan stat och kommun (dir. 1999:15). Inom ramen för uppdraget skall Skollagskommittén även se över hur vissa centrala värdegrundsmål skall få större tyngd. Kommittén skall redovisa uppdraget senast den 15 september 2001.

Våren 2000 tillsattes en arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet med uppdrag att göra en översyn av läroplanerna som styrinstrument. Översynen skall bidra till den ideologiska debatten om hur läroplanen skall bli ett levande och använt dokument och identifiera insatser på kommunal eller statlig nivå som behövs för att förstärka läroplanens roll som nationellt styrdokument. Arbetsgruppen skall också se över sambanden mellan nu gällande läroplaner med fokus på de gemensamma delarna. Den skall avrapportera sitt arbete senast den 31 maj 2001.

Utskottet anser att det är angeläget att skolans värdegrund omsätts i praktisk handling. Ett omfattande arbete har också under senare tid pågått och pågår fortfarande med att föra ut värdegrundsfrågorna i förskolans och skolans verksamhet.

Under drygt ett år, från februari 1999 t.o.m. utgången av mars 2000, arbetade inom Utbildningsdepartementet en projektgrupp med uppgift att utveckla arbetet med värdegrunden i skolan. Projektgruppen har bl.a. genom olika informativa och målgruppsanpassade insatser gett stöd till och stimulerat skolorna att konkretisera värdegrunden i sin verksamhet. Syftet har varit att få skrivningarna i läroplanerna att genomsyra skolans verksamhet i sin helhet. Ett ungdomsråd med elever från gymnasieskolans årskurs 1 har varit knutet till värdegrundsprojektet.

Inom ramen för värdegrundsprojektet har tagits fram pedagogiska diskussionsmaterial som distribuerats till förskolor och skolor. Vidare har tagits fram rapporter för att tillföra kunskap och fördjupa diskussionen om värdegrunden bland verksamma i skola och lärarutbildning. Tre nationella konferenser har hållits, den tredje och avslutande ägde rum i mars 2000 då projektets slutbok *Värdegrundsboken – om samtal för demokrati i skolan* presenterades. Boken har tillställts bl.a. samtliga skolledare i landet.

Kommentar- och referensmaterial kring värdegrundsfrågor har även utgivits av Skolverket. Under hösten 2000 har verket publicerat en temabild om värdegrunden, med titeln *Med demokrati som uppdrag*. Den bygger på de kunskaper och erfarenheter inom området som införskaffats under senare år, och den ger en övergripande och samlad bild av de möjligheter och problem som finns i arbetet med att omsätta de grundläggande demokratiska värdena i praktiken. Skolverket har också på uppdrag av regeringen och utifrån den analys som återfinns i temabilden i november 2000 presenterat en långsiktig *Strategi för Skolverkets arbete med de demokratiska värdena*. Bland annat anges där hur verket avser att arbeta med att stödja kompetensutveckling vid förskolor och skolor i dessa frågor samt verkets planer på framtida utvecklingsprojekt.

Regeringen har i Skolverkets regleringsbrev för 2001 föreskrivit att verket skall vidta åtgärder och göra riktade insatser för att komma till rätta med

eventuella missförhållanden i skolan när det gäller främlingsfientlighet, rasism och homofobi samt etniskt och sexuellt relaterad mobbning. Frågorna skall ges särskild uppmärksamhet vid kompetensutveckling av rektorer. För kompetensutvecklingen har särskilda medel avsatts.

Skolverket har i regleringsbrevet för 2001 också fått i uppdrag att, i samråd med berörda myndigheter och organisationer, kartlägga förekomsten av rasism, etnisk diskriminering, sexuella trakasserier, homofobi och könsrelaterad mobbning i skolan. Skolverket skall vidare analysera och till regeringen redovisa vilka insatser som i övrigt behöver vidtas. Uppdraget skall avrapporteras senast den 1 november 2002.

Under de tre närmaste åren satsar regeringen sammanlagt 12 miljoner kronor för att inom värdegrundsområdet bredda och höja skolans vetenskapliga kunskapsbas och kompetens samt göra forskningen mer tillgänglig för skolan. Göteborgs universitet respektive Umeå universitet i samverkan med Ersta/Sköndal högskola har tilldelats projektmedel för verksamhet inom skolområdet som värdegrundscentra. Dessa två värdegrundscentra startade sin verksamhet i december 2000.

Nya kursplaner för grundskolan respektive gymnasieskolan har tagits fram i historia och samhällskunskap under 1999–2000. I de nya kursplanerna för såväl grund- som gymnasieskolan har demokrati och demokratifrågorna som allmänt förhållningssätt och som inslag i samhällsorienterande studier betonats.

Förslag om att etik och moral skall ingå i ett nytt kärnämne i gymnasieskolan har lämnats av en arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet i en promemoria i januari 2001. Det nya kärnämnet bildas genom att de nuvarande kärnämnen samhällskunskap och religionskunskap förs samman. Vissa mål från ämnet historia tillförs. Arbetsgruppen anser också att bild- och medie-kunskap bör ingå. Syftet är att ge alla elever möjligheter att förvärva och utveckla en omvärldskunskap och medborgarkompetens som bygger på etik och moral som grund för konfliktlösning samt emotionell och social kompetens. Arbetsgruppens promemoria har överlämnats till Gymnasiekommittén 2000 enligt tilläggsdirektiv (dir. 2001:8) för att behandlas inom ramen för kommitténs uppdrag att utreda och lämna förslag till en framtida utformning av gymnasieskolans utbud av studievägar. Kommittén skall slutföra sitt arbete senast den 30 april 2002.

När det gäller grundskolan har i de reviderade kursplanerna i de samhällsorienterande ämnena betonats vikten av att tala om värdefrågor i samband med undervisning om samlevnad och relationer, människosyn och språkbruk.

Förskoleverksamhet

Folkpartiet framhåller i motion 1999/2000:Ub294 yrkande 4 att chefer för förskolan skall vara pedagogiska ledare. Lön och andra villkor måste ses över. I yrkande 5 samma motion uttalas att förskolornas arbete med barnen

skall ske i nära samarbete med föräldrarna. Samarbetet mellan föräldrar och personal skall ständigt utvärderas och förskolan skall vara tydligare i fråga om mål, innehåll och arbetsform.

Enligt motion 1999/2000:Ub303 (s) bör regeringen tillsätta en utredning för att belysa hur de olika verksamhetsformerna inom förskoleverksamheten kan komma att utvecklas för att i framtiden också innefattas av samma läroplan.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

I 1998 års läroplan för förskolan (Lpfö 98) finns ingen reglering som är särskilt riktad till chefer för förskolan. Ansvaret för läroplanens mål är i stället riktade till alla som arbetar i förskolan respektive till arbetslagen. I skollagen (2 a kap.) regleras kommunernas ansvar för erbjudande av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. I kapitlets 3 § anges de närmare kvalitetskrav som ställs på förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. I paragrafens andra stycke anges som krav för bedrivande av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg att det skall finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. Som utskottet anförde i sitt betänkande om läroplanen för förskolan är ledningen av förskolan en fråga för kommunala beslut och har därför inte reglerats centralt (bet. 1997/98:UbU16 s. 11). Utskottet är inte berett att föreslå att bestämmelser om ansvar för en förskolechef införs i läroplanen. Samarbetet med föräldrarna till barnen på förskolan ingår som en viktig del av förskolepersonalens arbete. Riktlinjer för detta samarbete finns i läroplan för förskolan (Lpfö 98). Den framtida organisationen och utvecklingen av de olika verksamhetsformerna inom förskoleverksamheten är frågor som nu behandlas av Skollagskommittén (dir. 1999:15). Enligt utskottets mening finns det inte anledning att föregripa denna utredning.

Läroplaner, timplaner och kursplaner

Ämnesfrågor av övergripande karaktär

Kristdemokraterna framhåller i motion 2000/01:Ub316 yrkande 11 att praktiska ämnen bör få en mer framskjuten plats i skolan. Om skolan blir alltför teoretisk kan inläringen hämmas för många elever. Teori och praktik behöver varvas under hela skoldagen för att ge såväl stimulans för alla sinnen som omväxling i skolvardagen. I yrkande 31, samma motion, behandlas behovet av uppföljning och utvärdering av tidsutrymmet för blockämnena och för praktisk-estetiska ämnen. Motionärerna anser att systemet med blockbetyg är olyckligt då det uppstår en risk för att vissa ämnen ges för lite tid. Regeringen bör återkomma med förslag om hur de praktisk-estetiska ämnena kan förstärkas.

Folkpartiet framhåller i motion 2000/01:Ub225 yrkande 3 att den enskilde eleven har rätt att läsa i en takt som passar för hans eller hennes individuella

förutsättningar. Folkpartiet föreslår därför att lärare i grundskolans senare år skall kunna dela in eleverna i olika undervisningsgrupper vissa timmar beroende på elevens intresse för ämnet och behov av stöd. Allmän kurs skall ge alla elever förutsättningar att nå betyget Godkänd men den skall även ge möjligheter att nå högre betyg. Särskild kurs skall gå fortare fram och sikta mot de högre betygsstegen. Samma krav på de olika betygsnivåerna skall gälla i allmän respektive särskild kurs och eleverna skall ha möjlighet att byta mellan kurserna. En satsning på läsning inom skolan med möjlighet till en kraftig lokal prioritering av baskunskaper föreslås i Folkpartiets motion 2000/01:Ub227 yrkande 2. Enligt partiet visar studier att många elever har alltför grunda kunskaper i läsning och skrivning.

I motion 2000/01:Ub291 (m) begär motionärerna att regeringen skall ge Skolverket i uppdrag att revidera läroplanen för grund- och gymnasieskola. Enligt motionärerna måste skolan i den tidigare delen av undervisningen i den obligatoriska skolan införliva kunskapen om bioteknik och genteknik. Då frågorna är av tvärvetenskaplig natur bör skolämnen som religionskunskap, filosofi, biologi, kemi och teknik behandla gentekniken med sina metoder.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet delar uppfattningen att de praktiska och estetiska ämnena är en viktig del av helheten i skolan. Dessa ämnen är betydelsefulla för att utveckla olika delar av elevernas personlighet och intressen. Utskottet är dock inte berett att tillstyrka en utökning av antalet timmar i dessa ämnen. Skolans möjligheter att organisera undervisningen efter lokala behov och intressen är stora. Utskottet vill i sammanhanget peka på den femåriga försöksverksamhet, där arbetet i grundskolan skall få organiseras utan en nationellt fastställd timplan, som inletts under hösten 2000.

Enligt grundskoleförordningen (5 kap. 5 §) skall särskilt stöd i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Om det finns särskilda skäl får dock styrelsen, efter samråd med eleven och dennes vårdnadshavare, besluta att sådant stöd skall ges i en särskild undervisningsgrupp. Utskottet anser inte att eleverna, utöver den angivna möjligheten, skall kunna indelas i undervisningsgrupper.

Översyn av kursplanerna för grundskolan och gymnasieskolan sker fortlöpande. I grundskolans kursplaner för ämnena biologi, fysik, kemi, samhällskunskap och religionskunskap finns formuleringar som tydliggör att skolan i sin undervisning skall sträva efter att eleverna erhåller kunskaper om nya tekniker, uppfinningar och produkter, hur dessa produkter på olika sätt används av människan och därvid påverkar naturen, lokalt och globalt. Vidare skall eleverna på olika sätt utveckla förståelse av grundläggande existentiella och etiska synsätt och kunna använda sin förståelse vid egna ställningstaganden. Skolan har således ett ansvar för att nya kunskapsområden införlivas i skolan och att eleverna utvecklas så att de har möjlighet att göra ställningstaganden inom olika ämnen. Att skolan har en uppgift att arbeta ämnesövergripande framgår bl.a. av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94 avsnitt 2.2).

Timplanens avskaffande

Centerpartiet föreslår i motion 2000/01:Ub239 yrkande 8 att den centrala timplanen avskaffas och anför att det är målen och inte antalet timmar som skall utgöra grunden för den likvärdiga utbildningen.

Folkpartiet förordar i motion 2000/01:Ub225 yrkande 13 att timplanen snarast skall avskaffas. Skolan skall i stället, utifrån den enskilde elevens behov och förutsättningar, avgöra hur mycket undervisning eleven behöver i olika ämnen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet vill nu, liksom tidigare, betona vikten av att skolan, i enlighet med gällande föreskrifter, arbetar på ett sådant sätt att varje elevs resultat och skolsituation ständigt följs. Målstyrningen innebär att det skall finnas möjligheter till en flexibel lösning av pedagogiska insatser för enskilda elever och för grupper av elever. I försöksverksamheten med avskaffad timplan i grundskolan blir frågan om individuell planering för enskilda elever ännu mer betydelsefull. Utskottet anser att det är mycket viktigt att försöksverksamheten genomförs och att det sker en utvärdering av denna innan ett eventuellt beslut tas om avskaffande av timplanen.

Undervisning i historia, religionskunskap, svenska samt om demokrati

I motion 2000/01:Ub313 (m) yrkande 1 påpekas att *historie*undervisningen i grundskolan bör kvalitetssäkras. Utvärdering av undervisningens kvalitet och omfattning, liksom av elevernas kunskaper, bör ske kontinuerligt på nationell nivå, exempelvis genom nationella prov. I yrkande 3, samma motion, framhålls önskvärdheten av att fastställa kvantitativa miniminormer för *historie*undervisningen.

Kristendomens ställning i *religions*ämnet tas upp i Kristdemokraternas motion 2000/01:Ub316 yrkande 3. Här framhålls att religionsämnet har ett särskilt ansvar för förmedling av vårt kristna kulturarv. Detta gäller såväl för att kunna diskutera värdegrunden och etiska frågor som för att kunna jämföra med och förstå andra kulturer och religioner.

I motion 2000/01:Kr288 (kd) yrkande 1 föreslås att kursplanen i *svenska* skall innehålla målet att eleverna lär sig använda ett vårdat språk i tal och skrift. Vikten av ett vårdat språk anges inte i kursplanen för svenska. Som mål att sträva mot anges endast att eleven ”kan analysera, bearbeta och förbättra sitt språk både självständigt och i samarbete med andra”. I yrkande 2 i samma motion föreslås att kursplanen i svenska på gymnasieskolan skall kompletteras så att det framgår att det är skolans ansvar att varje elev kan uttrycka sig vårdat i tal och skrift.

Miljöpartiets motion 2000/01:K401 yrkande 5 talar för mer undervisning och ämnesutrymme för *demokrati* genom hela skoltiden.

I motion 2000/01:Ub302 (s) föreslås att medlingsverksamhet införs i svenska skolor. Skolan skall ges förutsättningar att främja barns och ungdomars demokratiska kompetens. I engelska skolor är medling en vanlig metod för att uppnå detta. Metoden bygger på att eleverna sätter sig ner och diskuterar fram olika lösningar på de konflikter eller problem som uppstått. Även motion 2000/01:Ub330 (s) tar upp utbildning i demokrati. Motionärerna menar att, då valdeltagandet bland första- och andragångsväljarna under de senaste tio åren har minskat väsentligt, bör ökad undervisning ges i demokrati i allmänhet och i rösträtt i synnerhet.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

I den mål- och resultatstyrda skolan finns en stor frihet vad gäller hur undervisningen i skolan utformas. Undervisningen skall dock utformas på ett sådant sätt att målen i kursplanerna för respektive ämne kan uppnås. Hur väl skolan lyckas i denna måluppfyllelse är inte bara en fråga om den tid som varje ämne har till sitt förfogande. Gällande de ämnen som ingår i samma ämnesblock finns det en uppenbar möjlighet att arbeta ämnesövergripande. För att tillse att skolorna klarar de mål som satts upp för skolan har skolhuvudmannen ett stort ansvar vad gäller att utföra uppföljning och utvärdering av skolans resultat. Som tidigare uttalats anser utskottet att systemet med kvalitetsredovisning tillsammans med den nationella kvalitetsgranskningen utgör ett tillräckligt kontrollsystem. Utskottet anser att det för närvarande saknas skäl att initiera en närmare granskning eller att förorda ett införande av nationella prov gällande ämnet historia .

Utskottet har tidigare behandlat yrkanden om religionskunskap med liknande innehåll (bet. 1999/2000:UbU15 s. 30. f.). Utskottet anser, nu liksom tidigare, att yrkandet tillgodoses genom gällande kursplaner.

Vikten av att alla elever lär sig att använda ett vårdat språk i tal och skrift inom ramen för undervisningen i ämnet svenska har utskottet tidigare behandlat i betänkande 1998/99:UbU11 (s. 30). Utskottet instämde då med motionärerna i fråga om vikten av att alla elever lär sig att använda ett vårdat språk i tal och skrift inom ramen för undervisningen i ämnet svenska. Det är dock inte en uppgift som rör enbart ämnet svenska. För att nå framgång krävs ett nära och förtroendefullt samarbete mellan vuxna och unga i skolan och beredskap hos de vuxna att reagera på dåligt språkbruk.

Skolans ansvar för utbildning i demokrati framgår av såväl läroplanen som kursplanerna. Demokrati är dock inte ett eget ämne i grundskolan. Vikten av att eleven förstår demokratins grunder och ett demokratiskt förhållningssätt finns i kursplanerna som mål för flera ämnen. Utskottets mening är att de gällande kursplanerna i allmänhet och kursplan och timplan för ämnet samhällskunskap i synnerhet ger utrymme för undervisning i demokrati. De närmare formerna för lärande och undervisning är en angelägenhet för lärare och skolledning i samråd med eleverna.

Hem- och konsumentkunskap

I flera motioner begärs ökad timtid för ämnet *Hem- och konsumentkunskap*. Ämnet hem- och konsumentkunskap bör, enligt motion 1999/2000:Ub216 (s) ges ökat utrymme. Syftet är att stärka unga människors ställning och beredskap som medvetna konsumenter. Ett ökat antal timmar för ämnet hem- och konsumentkunskap föreslås i motion 1999/2000:Ub282 (s) yrkande 1. Motion 1999/2000:Ub306 (s) framhåller behovet av att utreda vilka konsekvenser det minskade antalet undervisningstimmar i hem- och konsumentkunskap haft för barns och ungdomars matvanor samt vilka möjligheter det finns att låta alla ungdomar i gymnasieskolan få undervisning i hemkunskap.

Kvalitetsgranskning och utvärdering av hemkunskap i grundskolan tas upp i motion 1999/2000:Ub804 (m) yrkandena 1 och 2. Enligt motionärerna är det önskvärt att det sker en kvalitetsgranskning och utvärdering av hemkunskap i grundskolan vad gäller innehåll, lärarkompetens, metoder, utrustning och lokaler. I yrkande 3 i samma motion pekas på vikten av hemkunskap i gymnasieskolan.

I motion 1999/2000:Ub210 (c) yrkande 1 framhålls vikten av undervisning i hemkunskap som nationellt ämne inom både grundskola och gymnasieskola. Enligt yrkande 2 i samma motion finns det ett klart samband mellan målsättningar, handlingsplaner och verkligheten i vardagen. Ämnet hemkunskap har alltför få timmar till sitt förfogande, vilket medför svårigheter att nå målen. I yrkande 4 i samma motion föreslås att ett nationellt centrum för hemkunskap inrättas. Detta motiveras enligt motionärerna av att ämnesinstitutionerna vid de tre orter där hemkunskapslärare utbildas inte längre är de utbildningscentrum för ämnet de en gång varit. Vidare finns ett behov av att synliggöra hemkunskapens potential att arbeta utifrån värdegrunden och uppfylla läroplanens mål samt behov av en kritisk granskning och att med ett vetenskapligt förhållningssätt bedriva utvecklingsarbete och kompetensutveckling.

Motionären föreslår i motion 2000/01:Ub300 (s) yrkande 1 att regeringen låter utreda vilka konsekvenser det minskade antalet undervisningstimmar i hemkunskap haft för barns och ungdomars matvanor.

I motion 2000/01:Ub802 (s) yrkande 1 framhålls att hemkunskapens handlingsinriktade kunskaper har sin givna plats i grundskolan. I yrkande 3 i samma motion förordas att ämnet ges ett ökat antal timmar.

Mer tid till grundskolans ämne hem- och konsumentkunskap förordas även i motion 2000/01:Ub271 (m) yrkande 1. Motionärerna framhåller att de praktiska momenten är tidskrävande och har stor betydelse för inläringen.

I motion 2000/01:Ub241 (c) yrkande 1 uttalas att antalet undervisningstimmar i ämnet hem- och konsumentkunskap i grundskolan bör utökas. Enligt yrkande 4 i samma motion bör en kortare utbildning i att sköta ett hem införas. Motionärerna klargör att det utöver yrkesutbildningarna inte finns någon vidareutbildning i att sköta ett hem i dag. I motion 2000/01:Ub804 (c) yrkande 1 föreslås en utökning av ämnet hem- och konsumentkunskap i grundskolan och att ämnet blir obligatoriskt i gymnasieskolan.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet anser nu, liksom tidigare, att hem- och konsumentkunskapsundervisning har en viktig plats i grundskolan och att ämnet skall ge både praktiska och teoretiska kunskaper. Kunskaper om sambanden mellan livsstil, mat, hälsa och miljö har stor betydelse för folkhälsan och folkhushållet och undervisningen i hemkunskap skall ge vidare kunskaper. Regeringen fastställde den 2 mars 2000 nya kursplaner för alla ämnen i grundskolan. De nya kursplanerna gäller fr.o.m. den 1 juli 2000. Ändringarna innebär att ämnet hemkunskap fått en tydligare inriktning mot konsumentkunskap. Ämnets namn har i enlighet med detta ändrats till hem- och konsumentkunskap. Det är skolhuvudmannen och skolorna som har ansvaret för att en konkretisering av de nationella målen görs. Det ankommer därefter på lärare och elever att gemensamt planera och genomföra undervisningen i syfte att nå de nationella målen. För att tillse att skolorna klarar de nationella kraven har skolhuvudmannen ett stort ansvar vad gäller att utföra uppföljning och utvärdering av skolans resultat. Med hänvisning till detta och den försöksverksamhet med avskaffad timplan som för närvarande genomförs i ett antal kommuner avstyrker utskottet yrkandena om ämnet hem- och konsumentkunskap. Utskottet finner inte anledning att förorda att ett nationellt centrum för hemkunskap inrättas eller att en särskild kvalitetsgranskning och utvärdering av ämnet hemkunskap i grundskolan skall utföras.

Idrott och hälsa

Kristdemokraterna anför i motion 2000/01:Ub316 yrkande 12, om idrottens betydelse för barns utveckling, att teori och praktik behöver varvas under skoldagen för att ge såväl stimulans för alla sinnen som omväxling i skolvardagen. Idrottens positiva betydelse för teoretisk inläring finns klart påvisad. Ämnet idrott och hälsa har utökats i tid i skolan, men fått fler teoretiska inslag.

Skolan ansvarar att ge barn och ungdomar ett bestående intresse för regelbunden fysisk aktivitet, och att grundlägga goda vanor som kan leda till hälsa och välbefinnande, framhålls i motion 2000/01:Ub318 (s). I motion 2000/01:Ub325 (s) uttalas att ämnet idrott och hälsa i skolan måste stärkas. Motion 2000/01:Ub341 (s) yrkande 1 tar upp frågan om simundervisning för skolbarn. Motionärerna pekar på vikten av simkunnighet och anför att de otydliga målen i läroplanen har medfört att det finns stora lokala avvikelser vad gäller simkunnigheten. Motionärerna föreslår, i yrkande 2 samma motion, ett förtydligande i läroplanen av vilka krav som ställs beträffande simkunnighet.

I motion 2000/01:Ub226 (m) förordas fler obligatoriska schemalagda idrottstimmar i grundskolan och på gymnasiet. Motionärerna pekar på bristerna med att de som bäst behöver idrotten har möjlighet att välja bort den frivilliga delen. Vidare sägs att vi i dag har en passiv livsstil och att motion bidrar till mindre ohälsa och att barnen orkar med skolarbetet på ett bättre sätt. I motion 2000/01:Ub266 (m) uttalas bl.a. att nedskärningar av antalet vecko-

timmar för ämnet idrott och hälsa är ett förslag som i perspektiv av beprövad vetenskap och pedagogisk erfarenhet verkar obegriplig. Motionären påpekar att det behövs en viss tid för att eleverna skall kunna nå de mål som är uppsatta i läro- och kursplaner. I motion 2000/01:Ub268 (m) anförs att idrotten, för att förbättra folkhälsan, bör få ett större utrymme i skolan. Även i motion 2000/01:Ub307 (m) yrkande 1 framhålls skolidrottens betydelse för folkhälsan, och i yrkande 2 uttalas att alltfler svenskar lider av övervikt. Motionären framhåller att skolan har ett ansvar för att problemet inte blir en klassfråga. Att ämnet idrott och hälsa bör omfatta minst två lektionstimmar per vecka, fördelat över hela läsåret sägs i yrkande 4 i samma motion. I motion 2000/01:Kr537 (m) yrkande 2 framhålls att ämnet idrott även framdeles skall vara ett kärnämne.

Att de preciserade timplanerna har tjänat ut sin roll och att ämnet idrott och hälsa bör ges särskild uppmärksamhet vid utvärderingen av försöken med slopad timplan uttalas i motion 2000/01:Ub247 (v). I motion 2000/01:Kr538 (v) yrkande 4 begär motionären att regeringen återkommer med förslag som syftar till att möjliggöra daglig motion och idrottsaktivitet, inte minst vad gäller barn och ungdomar i skolan.

Enligt motion 2000/01:Ub332 (c, fp) yrkande 1 skall antalet idrottslektioner i grundskolan utökas.

I motion 2000/01:Ub806 (mp) yrkande 2 föreslås att åtgärder sätts in så att antalet idrottstimmar generellt sett slutar minska i skolan.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

I kursplanen för ämnet idrott och hälsa sägs bl.a. att eleverna i slutet av det nionde skolåret skall förstå sambandet mellan mat, motion och hälsa och kunna tillämpa kunskaper i ergonomi i vardagliga sammanhang. Ämnet syftar till att utveckla elevernas fysiska, psykiska och sociala förmåga samt att ge kunskaper om den egna livsstilens betydelse för hälsan. Utskottet anordnade våren 2000 en öppen utfrågning i vilken undervisningen i ämnet idrott och hälsa ingick som en viktig del.

Ämnet idrott och hälsa har i grundskolans timplan ökat från 460 till 500 timmar fr.o.m. läsåret 1998/99. Samtidigt med detta utökades det lokala utrymmet för skolans val från 410 timmar till 600 timmar. I grundskolans timplan finns utöver detta 382 timmar avsatta för elevens eget val. Dessa timmar kan bl.a. användas för ämnet idrott och hälsa. Som utskottet tidigare nämnt pågår fr.o.m. läsåret 2000/01 en femårig försöksverksamhet utan nationell timplan i grundskolan.

Utskottet vill framhålla att såväl föräldrar som skola har en viktig roll som främjare av en god livsstil och ett långtgående ansvar vad gäller att motverka fysisk inaktivitet och en osund kosthållning hos barnen/eleverna. Detta gäller inte minst i förhållande till de elever som inte ägnar sig åt fritidsverksamheter med idrottsliga inslag. Här bör även påpekas att skolförfattningarnas regler om elevers rätt till stöd även avser ämnet idrott och hälsa. Utskottet konstaterar att barns och ungdomars rörelsebehov är större än vad som normalt kan tillgodoses inom ramen för skolans verksamhet. Bland annat därför bör sko-

lan uppmuntra elevernas fysiska aktivitet på fritiden genom t.ex. samarbete med föreningslivet.

Modersmålsundervisning

Centerpartiet föreslår i motion 1999/2000:Sf637 yrkande 22 att ett system med ”modersmålscheck” införs. För att öka valmöjligheten i modersmålsundervisningen bör eleven få en ”modersmålscheck” som skall kunna lösas in hos godkänd utbildningsanordnare. Godkänd utbildningsanordnare skall vara kvalitetssäkrad och kommunen skall utvärdera undervisningen som i övriga skolan. I grundskoleförordningen (2 kap. 13 §) anges kommunens skyldighet att anordna modersmålsundervisning. För andra elever än samiska, tornedalsfinska och romska gäller kommunernas skyldighet att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om det finns en lämplig lärare och om minst fem elever önskar undervisning i språket. Motionärerna framhåller att ett system med modersmålscheck skulle ge en ökad möjlighet att få undervisning i modersmålet.

Att rätten till modersmålsundervisning bör förtydligas framhålls i motion 1999/2000:Ub287 (s). Motionären anser att det är viktigt att Skolverket kontinuerligt informerar kommunerna om tolkningsskillnader i grundskoleförordningens 2 kap. 7 och 9 §§ om tvåspråkig undervisning respektive modersmålsundervisning. Dessutom bör föräldrarna och inte kommunen ges tolkningsföreträde gällande vad som skall anses utgöra sådant ”dagligt umgängesspråk” som nämns i grundskoleförordningen.

I motion 2000/01:Ub289 (fp) föreslås att läroplaner, lagar och förordningar ändras så att den finländska minoritetens rätt till modersmålsundervisning garanteras på alla nivåer i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan.

I motion 1999/2000:Sf640 (mp) yrkande 6 uttalas att hemspråkläraernas status kan höjas genom att tjänsten görs om till en vanlig språklärartjänst.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet anser också att det ligger ett värde i att modersmålsundervisningen integreras med den övriga verksamheten i skolan och ses som en del av skolans språkprogram. Utskottet har tidigare behandlat yrkanden om modersmålscheck (bet. 1998/99:UbU11). Utskottet påpekade därvid att en vanlig anledning till att elever inte får den modersmålsundervisning som de är berättigade till är att kommunen inte har ett tillräckligt antal elever som önskar undervisning i språket. Dessa svårigheter skulle snarare öka än minska med den utökade valfrihet mellan anordnare av modersmålsundervisning som motionärerna vill uppnå med sitt förslag om modersmålscheck.

Skollagskommittén har fått i uppdrag att se över skollagstiftningen. I kommitténs uppdrag ligger bl.a. att utreda och föreslå hur en ökad rättssäkerhet för eleverna kan åstadkommas (dir. 1999:15). Utskottet har inte anledning att föregripa detta arbete.

Modersmålsundervisningen är reglerad i såväl grundskoleförordningen som gymnasieförordningen. I Skollagskommitténs uppdrag ligger att utreda

förutsättningarna för förskolan att bilda en egen skolform inom det offentliga skolväsendet (dir. 1999:15).

Organisationen av skolans personal är liksom lönesättning och andra anställningsvillkor frågor för skolans arbetsgivare, framför allt kommunerna.

Sex- och samlevnadsundervisning

Flera motioner tar upp frågor rörande sex- och samlevnadsundervisningen i skolan.

Vänsterpartiet föreslår i motion 2000/01:Ub246 att den nationella styrningen stärks när det gäller omfattning och innehåll i sex- och samlevnadsundervisningen. Förmågan att reflektera över frågor om sexualitet och samlevnad utifrån ett frigjort och jämställt synsätt bör ingå som ett viktigt kunskapsmål i läroplanernas kunskapsmål för grundskolan och gymnasieskolan (yrk. 1). Med ett helhetsperspektiv på kunskap skulle det enligt motionärerna vara lättare att förverkliga en bra sex- och samlevnadsundervisning. Därför är det av särskilt intresse att utvärdera utvecklingen av denna undervisning inom ramen för den pågående försöksverksamheten med slopad timplan (yrk. 3). I motionen påpekas att kritiska diskussioner om pornografin är ett ofta försummat område. Motionärerna vill att Skolverket får i uppdrag att utveckla referensmaterial till stöd för en kritisk pornografidiskussion, som utgår från en frigjord och jämställd syn på sexualitet (yrk. 4). Vidare bör Skolverket få i uppdrag att granska läromedelssituationen när det gäller läromedel som framställer heterosexualitet som norm och homo- och bisexualitet som avvikelser (yrk. 5). I motionen lämnas synpunkter på innehållet i och utformningen av sex- och samlevnadsundervisningen (yrk. 6). Bland annat påpekar motionärerna att det är viktigt att undervisningen sätter diskussioner om identitet, relationer och maktfrågor i centrum, snarare än ett snävt biologiskt perspektiv, och att den utgår från elevernas egna frågor och erfarenheter. Undervisningen skall syfta till att stödja alla elever till att självständigt och kritiskt reflektera över såväl sin egen som andras sexuella identitet och könsidentitet.

I motion 2000/01:Ub821 (v) yrkande 2 ansluter sig motionärerna till yrkande 1 i Vänsterpartiets motion 2000/01:Ub246 med tillägget att det i det nya kunskapsmålet bör ingå att eleverna skall ges insikter om könsöverskridande, transvestism och transsexualism. Även i motion 2000/01:Ju724 (v, s, c, fp, mp) yrkande 16 betonas att skolan skall ansvara för att varje elev efter genomgången skolform har utvecklat sin förmåga att reflektera över frågor om sexualitet, könsidentitet och samlevnad. Motionärerna framhåller att det är viktigt att det uttrycks i kursplanerna att skolan också skall informera om homo- och bisexualitet.

Kristdemokraterna anför i motion 2000/01:Ub331 yrkande 3 att det på många håll råder en osäkerhet om vem som skall ge eleverna undervisning om sex och samlevnad och i vilket ämne det skall ske. I varje kommun måste diskussioner föras med skolorna om hur dessa viktiga frågor behandlas. Sex- och samlevnadsundervisningen måste vara obligatorisk. Enligt motion

2000/01:Ub255 (kd) bör en utredning tillsättas om hur ungdomar ser på skolans sexualundervisning. Mot bakgrund av det allt rääre, sexualiserade språket i många skolor är det enligt motionären uppenbart att det finns brister i denna undervisning.

I Centerpartiets motion 2000/01:So304 yrkande 6 framhålls bl.a. att flickor tidigt måste få insikt om att det är de själva som bestämmer över sin kropp, både vad gäller utseende och sexualitet. Ett aktivt jämställdhetsarbete måste ske redan under tonåren, med inriktning på attitydförändringar både vad gäller ungdomars samlevnad och språk. Skolhälsovården måste ges stöd i informationen om sex- och samlevnadsfrågor till ungdomar. Ungdomsmottagningarna, som stöder och hjälper ungdomar, behöver ge särskild information och ha särskilda mottagningstider samt samtalsgrupper i samverkan med högstadium och gymnasieutbildningar. I motion 2000/01:So545 (c) yrkande 11 påtalas behovet av en stärkt sex- och samlevnadsundervisning i skolan. Motionärerna hävdar att alltför många skolor tycks meddela sådan undervisning enbart inom ramen för biologiämnet. De anser att sex- och samlevnadsfrågorna skall utgöra en viktig bas i undervisningen i stort.

Enligt motion 2000/01:L459 (fp) yrkande 16 är det oacceptabelt att många klasser, särskilt i gymnasieskolan men också i grundskolan, inte får någon undervisning över huvud taget om sex och samlevnad. Alla elever har rätt till en bra sex- och samlevnadsundervisning, inklusive undervisning om homo- och bisexualitet. Motionärerna hävdar att det också förekommer att läromedel används som sprider fördomar om homo- och bisexualitet. De understryker att dessa läromedel naturligtvis skall ersättas med läromedel präglade av respekt och acceptans.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandena.

Skolverket genomförde under år 1999 på regeringens uppdrag en nationell kvalitetsgranskning om hur skolorna bedriver sex- och samlevnadsundervisning (rapport dnr 99:208). I rapporten framhöll verket att det är nödvändigt med en tydligare målformulering i läroplanen. Sexualitet och samlevnad som kunskapsområde nämns i läroplanen endast i uppdraget till rektor. Skolledning och lärare får därmed föga vägledning beträffande vilka mål som skall uppnås och inte heller stimulans att utveckla sex- och samlevnadsundervisningen.

Läroplanerna är som nämnts i det föregående för närvarande föremål för översyn av en arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet. Arbetet skall vara slutfört senast den 31 maj 2001.

Som också nämnts i det föregående har kursplanerna för grundskolans alla ämnen reviderats med tillämpning från höstterminen 2000. I de samhällsorienterande ämnena markeras tydligt att tid skall avsättas för att diskutera och reflektera över begrepp som identitet, sexualitet, kärlek och jämställdhet. Där betonas vikten av att tala om värdefrågor i samband med undervisning om samlevnad och relationer, människosyn och språkbruk. Även i kursplanen för de naturorienterande ämnena och i biologi finns vissa inslag som gäller sex och samlevnad.

Inom Värdegrundsprojektet fanns ett särskilt ungdomsråd som bl.a. hade att arbeta med hur den framtida sex- och samlevnadsundervisningen skulle utformas som en del av värdegrunden och som en del av skolans arbetsmiljö. Ungdomsrådets arbete utgör ett viktigt underlag för diskussionerna om sex- och samlevnadsundervisningen, relaterat till de grundläggande demokratiska värdena, i projektets slutbok *Värdegrundsboken – om samtal för demokrati i skolan*. Boken har spritts bl.a. till skolorna. Därutöver har Skolverket utarbetat referensmaterial som kan användas i sex- och samlevnadsundervisningen. Någon särskild statlig granskning av innehållet i läromedel förekommer inte. Det ankommer på kommuner och skolor att bestämma vilka läromedel som skall användas i undervisningen.

Skolverket har som anmärkts i avsnittet om värdegrunden fått i uppdrag av regeringen att kartlägga bl.a. förekomsten av sexuella trakasserier, homofobi och könsrelaterad mobbning i skolan. Verket skall också redovisa till regeringen vilka insatser som i övrigt behöver vidtas. Uppdraget skall avrapporteras senast den 1 november 2002.

Nya ämnen

Förslag till nya ämnen läggs fram i tre motioner.

I motion 1999/2000:Ub226 (s) pekas på behovet av att riktlinjer utfärdas för hur skolan skall bedriva trafikundervisning på ett långsiktigt och strukturerat sätt, från förskolan t.o.m. gymnasieskolan. Motionärerna hävdar att flera studier visar på brister i denna undervisning. De betonar att varje individ måste få den kunskap som krävs för att hon eller han skall bli en ansvarsfull aktör i trafiken, såsom gångtrafikanter, cyklist eller motorfordonsförare.

Enligt motion 2000/01:Ub333 (s) bör en obligatorisk brandskyddsutbildning införas i grundskolan. Motionärerna hänvisar till nödvändigheten av beredskapsåtgärder för att undvika händelser som brandkatastrofen i Göteborg år 1998, då många ungdomar omkom.

En utredning om möjligheten att införa ett överlevnadsämne, förslagsvis kallat Livsviktigt, begärs i motion 2000/01:Ub250 (mp). Ämnet, som enligt motionärerna skulle vara ett övergripande och genomgående kärnämne i bl.a. grundskolan och gymnasieskolan, skulle handla om ansvar, solidaritet, resurshushållning, etik, freds- och konfliktnågor, men också om livets glädje, kreativitet och kärlek.

U t s k o t t e t instämmer med motionärerna i att det är angeläget att ge eleverna kunskap inom de områden som tas upp i motionerna. Motionerna bör emellertid enligt utskottets mening avslås av riksdagen med hänvisning till följande.

I läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) respektive de frivilliga skolformerna (Lpf 94) föreskrivs att rektor har ett särskilt ansvar för att eleverna får kunskaper i trafikfrågor. Därtill har utskottet erfarit att man inom Regeringskansliet i dagarna startat diskussioner i olika frågor som rör trafikantutbildning, bl.a. inom skolan.

Enligt grundskolans kursplan för ämnet idrott och hälsa skall skolan i sin undervisning sträva efter att eleven utvecklar kunskaper om handlande i nöd- och katastrofsituationer. Efter brandkatastrofen i Göteborg utredde Skolverket på regeringens uppdrag hur skolorna hade hanterat krisen. Bland annat med ledning av vad som då framkom har Skolverket utarbetat och i november 2000 publicerat ett referensmaterial *Beredd på det ofattbara – om krisberedskap och krishantering i skolor*. Skriften har skickats ut till alla skolor. Utskottet utgår från att skolorna inte bara utvecklar handlingsberedskap för katastrofsituationer utan också, i samarbete med t.ex. brandförsvaret, informerar elever om olika förebyggande skyddsåtgärder.

Sådana inslag i utbildningen som efterfrågas i motion 2000/01:Ub250 finns i de reviderade kursplanerna för grundskolans ämnen som tillämpas från höstterminen 2000. Bland annat görs en tydlig markering av att det i de samhällsorienterande ämnena ingår att tala om värdefrågor i samband med undervisning om samlevnad och relationer, människosyn och språkbruk. Man betonar vikten av att diskutera lokala och globala fördelningsfrågor och ansvaret för att uppnå en rättvis och fredlig världsordning. Utbildningen i de naturorienterande ämnena skall enligt kursplanerna bl.a. bidra till samhällets strävan att skapa hållbar utveckling och utveckla omsorg om natur och människor.

Som utskottet nämnt i föregående avsnitt om värdegrunden har ett förslag om ett nytt kärnämne i gymnasieskolan överlämnats till Gymnasiekommittén 2000 för behandling. Syftet med det föreslagna nya ämnet är att ge alla elever möjligheter att förvärva och utveckla en omvärldskunskap och medborgar-kompetens som bygger på etik och moral som grund för konfliktlösning.

Läromedel

Folkpartiet påpekar i motion 2000/01:Ub227 yrkande 4 att en viktig del av **den statliga uppföljningen** av skolans kvalitet och likvärdighet måste vara att följa utvecklingen på läromedelsområdet. Skolverket och dess kvalitetsgranskningsnämnd bör ägna **läromedelsfrågorna** stor uppmärksamhet, anser motionärerna.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandet.

Enligt skollagen skall utbildningen i såväl grundskolan som gymnasieskolan vara avgiftsfri för eleverna. De skall utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmateriel, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Enligt grundskoleförordningen skall särskild vikt läggas vid att eleverna i undervisningen har tillgång till läromedel som täcker väsentliga delar av ett ämne eller en ämnesgrupp och som är ägnade att ge fasthet och sammanhang i studierna (2 kap. 24 §).

I läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) respektive för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) anges som rektors ansvar att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper.

Någon nationell granskning av läromedlen förekommer inte. Det är läromedelsföretagen som utifrån skolans behov och på marknadens villkor tar fram läroböcker och annat studiematerial. Därutöver finns studiematerial som tagits fram av företag, intresseorganisationer, branschorganisationer m.fl. Vilka läromedel som skall användas i undervisningen bestäms av skolhuvudmännen och skolorna.

Centerpartiet begär i motion 2000/01:Ub270 yrkande 3 en översyn av reglerna för **sponsring** av skolan. Motionärerna framhåller att utbildningen och läromedlen måste vara objektiva. Marknadsföringslagen måste därför bli tydligare vad gäller sponsring av skolor.

I motion 2000/01:Ub273 (v) föreslås att en särskild paragraf som reglerar sponsring i skolan införs i marknadsföringslagen (yrk. 1). Vidare begärs i motionen att Skolverket får i uppdrag att i samverkan med Kommunförbundet ta fram etiska riktlinjer och råd för hur skolan skall ta emot stöd i olika former från organisationer och företag (yrk. 2). I motion 2000/01:Ub314 (v) yrkande 1 framhålls behovet av lagregler för skolsponsring, av vilka tydligt skall framgå vad som är tillåtet respektive icke tillåtet.

En skärpning av marknadsföringslagen i syfte att begränsa skolsponsring begärs även i motion 2000/01:Ub328 (s). Motionärerna betonar att i den mån sådan sponsring får utgöra en kompletterande resurs för skolan, får inga som helst krav på motprestationer i fråga om undervisningens bedrivande förekomma från sponsorns sida.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Enligt utskottets mening finns det genom läroplanernas krav på saklighet och allsidighet i skolans undervisning inget större utrymme för skolhuvudmännen att använda sig av exempelvis sponsrade läromedel. Skolhuvudmännen har ansvar för att undervisningen bedrivs så att de mål som styr skolan uppfylls. Att ta fram etiska riktlinjer för skolsponsring är en fråga för kommunerna.

Elevers rätt till stöd

Kristdemokraterna framhåller i motion 2000/01:Ub316 yrkande 6 att alla elever måste ges tillräckliga läs- och skrivkunskaper; speciellt dyslektikers särskilda behov bör uppmärksammas. De anser att alla lärare bör få grundläggande specialpedagogiska kunskaper för att förstå och kunna hjälpa barn i behov av särskilt stöd. Det är också nödvändigt med kunskaper om kulturskillnader och om hur man arbetar med barn med utländsk bakgrund.

Enligt Folkpartiet i motion 2000/01:Ub225 yrkande 4 måste elever med grava läs- och skrivsvårigheter (dyslexi) uppmärksammas mer i skolan. För många elever kan det vara avgörande om de kan få undervisning enskilt eller i mindre grupp under vissa perioder. Därför måste speciallärartjänster återinrättas i skolorna och en speciallärarutbildning införs på lärarhögskolorna. Motionärerna anser att det också är nödvändigt att samtliga pedagoger inom

grundskolan och förskolan har kunskaper och utbildning för att hjälpa elever med läs- och skrivsvårigheter samt att lärarna och skolhälsovården får en adekvat utbildning för att hjälpa elever med hyperaktivitet (ADHD och/eller DAMP).

U t s k o t t e t anser i likhet med motionärerna att det är viktigt att elever i behov av särskilt stöd får den hjälp de behöver av utbildad personal. Utskottet föreslår emellertid avslag på motionsyrkandena med hänvisning till följande.

Från den 1 juli 2001 skall statens insatser för stöd i specialpedagogiska frågor samordnas i en myndighet – Specialpedagogiska institutet – med ansvar för såväl stöd som utvecklingsverksamhet. Syftet med förändringen är bl.a. att förbättra möjligheterna att på ett flexibelt sätt möta behoven av insatser för olika typer av funktionshinder. Stödet skall huvudsakligen riktas till huvudmän med ansvar för förskoleverksamhet och utbildning inom det offentliga skolväsendet samt till motsvarande fristående skolor. För elevgrupper med lättare eller mer vanligt förekommande svårigheter skall insatserna inriktas mot att sprida kunskap, t.ex. genom kompetensutveckling och informationsinsatser.

Den nya lärarutbildningen – som riksdagen beslutat om hösten 2000 (prop. 1999/2000:135, bet. 2000/01:UbU3, rskr. 5) – betonar vikten av specialpedagogisk kompetens hos alla lärare och vikten av att lärare kan identifiera problem, där det kan vara aktuellt med särskilt stöd. Specialpedagogik skall ingå i det allmänna utbildningsområdet för alla lärarstuderande, och dessutom skall specialpedagogik kunna väljas som inriktning och/eller specialisering.

Utskottet vill också erinra om att bestämmelserna om åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd har förstärkts och nu gäller i alla skolformer i den obligatoriska skolan och i gymnasieskolan.

Vidare har i statsbudgeten avsatts särskilda medel för kompetensutveckling av lärare, där det specialpedagogiska området är särskilt prioriterat, under perioden 2000–2002. Medlen fördelas av Skolverket till kommuner och enskilda skolor.

En expertgrupp för ökad målpuppfyllelse och elever i behov av särskilt stöd tillkallades av regeringen i december 1999. Expertgruppen skall i ett begränsat antal kommuner bl.a. studera hur skolor planerar för, organiserar samt följer upp och utvärderar insatser för att möta behoven hos elever i behov av särskilt stöd. En slutrapport från expertgruppen skall avlämnas i maj 2001.

Betyg m.m. i grundskolan

Gällande bestämmelser

Nuvarande betygssystem i grundskolan regleras i 7 kap. grundskoleförordningen. Det innebär att ämnesbetyg ges i slutet av varje termin fr.o.m. årskurs 8 i tre steg, nämligen Godkänd (G), Väl godkänd (VG) och Mycket väl godkänd (MVG). Om en elev inte har nått upp till de mål som bestämts för ämnet eller ämnesblocket får eleven inget betyg. I stället skall på begäran av eleven

eller elevens vårdnadshavare ett skriftligt omdöme ges om elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket.

Slutbetyget från årskurs 9 sätts med hjälp av kursplanernas mål samt nationella betygsriterier som utfärdats i anslutning till kursplanerna i varje ämne. Till stöd för en enhetlig bedömning för hela landet finns obligatoriska nationella ämnesprov i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. Ämnesprov i samma ämnen kan också användas i slutet av årskurs 5 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Dock är det inte obligatoriskt för skolorna att använda de nationella proven för årskurs 5.

Minst en gång varje termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha utvecklingssamtal om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. På begäran av elevens vårdnadshavare skall läraren som ett komplement till utvecklingssamtalet lämna skriftlig information om elevens skolgång. Sådan information får dock inte ha karaktären av betyg.

Motioner och utskottets ställningstagande

Flera motioner tar upp frågor som rör **betygen i grundskolan**.

Moderata samlingspartiet betonar i motion 2000/01:Ub260 yrkande 2 att varje barns lärande stimuleras av individuell uppföljning av studieresultaten. Individens insatser måste synliggöras och uppmärksammas. Moderaterna anser därför att betyg skall ges tidigare än i årskurs 8. Skriftliga omdömen skall ges senast i grundskolans årskurs 5 och för den som vill redan i årskurs 1. I motion 2000/01:Ub282 yrkande 2 utvecklar Moderaterna närmare sin syn på betydelsen av en rak och tydlig kommunikation mellan skolan och familjen om elevens resultat. Skolornas frihet att utforma egna informationssystem bör enligt Moderaterna öka. Utöver kraven vad avser nationella betyg bör den enskilda skolan ges rätten att fritt utforma skriftliga omdömen på det sätt man själv önskar samt att sätta betyg tidigare än i årskurs 8. Bestämmelserna om betyg m.m. i grundskoleförordningen bör förtydligas i den riktningen.

Liknande synpunkter om tidiga betyg respektive skriftliga omdömen samt om ökad frihet för skolorna att utforma informationen om elevens resultat förs fram i motion 2000/01:Ub206 (m) yrkandena 3 och 4. Motionären anser därutöver att eleven, när kunskapsmålet för grundskolan har uppnåtts, skall få ett kvitto på detta i form av en grundexamen (yrk. 5). Enligt motion 2000/01:Ub232 (m) kan man enkelt ändra antalet betygssteg från tre till tio genom att ta bort bokstavskombinationerna och i stället utnyttja den underliggande sifferskala som i dag används till att räkna fram medelbetyg.

Kristdemokraterna anser i motion 2000/01:Ub316 att målrelaterade betyg bör ges i en sexgradig skala, senast fr.o.m. sjunde skolåret. Dessutom bör skriftlig information om elevens kunskaper och utveckling i förhållande till kravnivåerna i läroplanen utfärdas fr.o.m. femte skolåret (yrk. 15). Kristdemokraterna anser vidare att skolorna bör vara skyldiga att utarbeta skriftliga omdömen om elev som lämnar grundskolan utan betyg i ett eller flera ämnen. Denna skyldighet skall gälla oavsett om eleven begär det eller inte (yrk. 16).

Också i motion 2000/01:Ub237 (kd) ställs krav på att betygsskalan skall omfatta minst sex steg. Enligt motion 2000/01:Ub256 (kd) kunde nuvarande betygssteg enkelt kompletteras med ett plus för starkt betyg och ett minus för svagt.

Enligt Centerpartiet i motion 2000/01:Ub239 yrkande 5 bör regeringen ta initiativ till samtal med riksdagspartierna för att nå en bred överenskommelse om ett förändrat betygssystem i grundskolan. Utgångspunkten bör vara att betyg skall ges tidigare och i fler steg än i dag.

Folkpartiet framhåller i motion 2000/01:Ub225 yrkande 5 att elever, föräldrar, skola och skolpolitiker tidigare än i årskurs 8 bör få den tydliga signal om elevens kunskapsutveckling som betyg innebär. I motionen föreslås att alla elever skall få betyg från årskurs 6. Dessutom bör betygsskalan bli sexgradig. Enligt motionärerna är det inte tillräckligt med tre betygssteg för att visa vilka kunskaper eleven har uppnått.

En motsatt uppfattning om värdet av betyg framförs av Vänsterpartiet i motion 2000/01:Ub276 yrkande 3. Motionärerna är övertygade om att betygen på flera punkter påverkar undervisningen och elevernas utveckling negativt. De menar att betygen premierar fragmentariska kunskaper och korttidsinläring, skapar hets i skolarbetet och förstärker en ojämlik maktrelation i klassrummet. En betygsfri grundskola skulle enligt dem gynna både elever och lärare. Motionärerna vill därför att riksdagen hos regeringen begär förslag om hur en försöksverksamhet med betygsfria grundskolor kan utformas.

Skolket som ett växande problem i skolan tas upp i motioner från Moderata samlingspartiet respektive Folkpartiet. Moderaterna anför i motion 2000/01:Ub284 yrkande 3 att det är självklart att föräldrarna skall informeras om en elev är ogiltigt frånvarande. De anser vidare att skolorna bör åläggas skyldighet att informera föräldrar och skolhuvudmän i ordnings- och uppförandefrågor. Folkpartiet vill i motion 2000/01:Ub225 yrkande 10 att det skall vara möjligt att ange ogiltig frånvaro på terminsbetygen. I de tidigare skolåren skall föräldrarna i stället regelbundet få skriftlig information om sina barns frånvaro från skolan.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena. Motsvarande motionsyrkanden har under senare år vid flera tillfällen avslagits av riksdagen på förslag av utskottet, senast i betänkande 1999/2000:UbU15. Utskottet finner inte anledning att nu ändra sina tidigare ställningstaganden.

Skolverkets kvalitetsgranskningsnämnd har på regeringens uppdrag genomfört en nationell kvalitetsgranskning om betygssättningen i skolan. Resultatet av granskningen har redovisats i en rapport (nr 190). Med rapporten som grund har kvalitetsgranskningsnämnden i skrivelse till regeringen den 31 augusti 2000 lämnat sina synpunkter på betygssättningen. I skrivelsen konstateras att samverkan mellan skolor och mellan olika personalgrupper inom skolorna är för liten, vilket leder till att likvärdigheten blir svag. Det rättvisande i betygen urholkas av att provuppmätt kunskap får stark dominans och av att oklarheter råder om vilka kvaliteter som skall beaktas vid betygssättning. Nämnden påpekar att dagens betygssystem tjänar dubbla syften; dels

skall betygen utgöra ett stöd i det pedagogiska arbetet, dels skall de användas för urval till högre studier. Nämnden föreslår regeringen att skilja dessa båda funktioner åt inom grundskolan. Eleverna och föräldrarna får enligt nämnden mer nyanserade meddelanden om hur kunskapsbildningen lyckas genom utvecklingssamtalen. Nämnden föreslår att regeringen förelägger riksdagen ett förslag om ett nytt intagningsystem till gymnasieskolan och ett förändrat betygssystem för grundskolan. Enligt uppgift från Utbildningsdepartementet har regeringen inte tagit ställning till kvalitetsgranskningsnämndens förslag.

Någon skyldighet för skolan att skriftligt informera föräldrar i fall av elevs ogiltiga frånvaro har inte föreskrivits i skollag eller skolformsförordningar. Dock anges i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) att läraren skall samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling. Information om elevens sociala utveckling skall också ges vid utvecklingssamtalen.

Utskottet noterar att Skollagskommittén enligt sina direktiv skall utreda behovet av en skyldighet för skolan att i vissa sammanhang informera myndiga elevers föräldrar, utan att lämna ut sekretesskyddade uppgifter, t.ex. då eleven utan giltig orsak är frånvarande i sådan omfattning att detta kan komma att påverka rätten till studiebidrag (dir. 1999:15). Enligt uppgift från Skollagskommittén skall kommittén inom ramen för översynen av skollagen också i fråga om andra elever behandla frågor som rör kontakter mellan skolan och familjen.

Kristdemokraterna tar i motion 2000/01:Ub316 yrkande 14 upp betydelsen av **utvecklingssamtalen** i grundskolan. De förespråkar att eleven, föräldrarna och lärarna tillsammans skall utforma en individuell studieplan som omfattar både elevens kunskapsutveckling och personliga utveckling. Planen skall följas upp regelbundet. Det är vidare viktigt, framhåller Kristdemokraterna, att utvecklingsplanen och utvecklingssamtalen dokumenteras skriftligt. De menar att detta är en förutsättning för att uppföljningen skall kunna fungera bra.

Också Centerpartiet föreslår i motion 2000/01:Ub239 yrkande 7 att individuella studieplaner skall införas för alla elever i grundskolan. Den individuella studieplanen bör upprättas tillsammans med elev och föräldrar och följas upp vid varje utvecklingssamtal.

I motion 2000/01:Ub225 yrkande 7 betonar Folkpartiet likaså att utvecklingssamtalen är viktiga för elever, föräldrar och lärare. Sådana samtal bör föras redan i förskolan och genom hela grundskoletiden. Folkpartiet vill att regler införs i grundskoleförordningen om att utvecklingssamtalen alltid skall dokumenteras skriftligt.

U t s k o t t e t delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att alla elever får en individuellt anpassad undervisning och att studieutvecklingen för alla barn och ungdomar planeras noga och följs genom hela skoltiden.

Skolministern har i svar den 6 februari 2001 på en interpellation uttalat att ansvaret för alla elevers individuella studieplanering behöver göras tydligare. Statsrådet avser därför att återkomma i denna fråga.

Regeringen har givit Skolverket i uppdrag att ta fram ett kommentar-material kring utvecklingssamtal och skriftlig information till föräldrar och elever. Verket har i december 2000 i skriften *Utvecklingssamtal och skriftlig information* (dnr 2000:3087) presenterat och kommenterat de grundläggande bestämmelserna. Verket avser att under våren 2001 redovisa goda exempel på hur utvecklingssamtal och skriftlig information kan användas för att ge en nyanserad och framåtsyftande bild av elevens studieutveckling.

Motionsyrkandena bör avslås med det anförda.

Enligt Folkpartiet i motion 2000/01:Ub225 yrkande 6 ger **nationella prov**, liksom betyg, möjlighet att upptäcka elever som är i behov av stöd. De ger också en samlad bild av skolans resultat. Motionärerna anser att obligatoriska nationella prov skall genomföras regelbundet och att det redan år 3 i grundskolan skall vara obligatoriskt att genomföra nationella ämnesprov i svenska, engelska och matematik.

I motion 2000/01:Ub322 (m, kd) hävdas att kemiämnet har den största andelen icke godkända elever av alla enskilda ämnen i grundskolan. Motionärerna anser det därför önskvärt att nationella prov införs i ämnet kemi för år 5, eller att det åtminstone finns tillgång till nationella provbanker för att skolan skall kunna stämma av att eleverna uppnått målen enligt kursplanen.

Reglerna för nationella prov i grundskolan bör enligt motion 2000/01:Ub222 (m) ses över så att de anpassas till undervisningen i skolor för elever med olika slags handikapp. Motionären anger som exempel att vissa hörsel-skadade elever börjar läsa engelska först under det fjärde skolåret. De borde i konsekvens härmed få göra ämnesprovet i engelska år 6.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandena.

Utskottet erinrar om att riksdagen under senare år vid flera tillfällen på utskottets förslag avslagit motionsyrkanden om fler obligatoriska nationella prov i grundskolan (jfr bet. 1999/2000:UbU15). Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga.

Skolverket har enligt regeringsbeslut, senast i september 1999, i uppdrag att utveckla en provbank med prov för kunskapsbedömning i bl.a. grundskolan. Provbanken skall i första hand omfatta ämnen i vilka det inte finns nationella prov, dvs. andra ämnen än svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. Detta för att stärka möjligheterna att kvalitetssäkra såväl betyg som resultatredovisning. Utskottet har inhämtat från Skolverket att provbanken är under stark utveckling såväl innehållsmässigt som tekniskt. Hitintills har bl.a. prov för ämnena biologi och fysik tagits fram, dock inte i kemi.

Ämnesproven i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik för årskurs 5 är inte obligatoriska. Det står alltså skolorna fritt att använda proven, också i andra årskurser om skolorna finner detta befogat.

Kost och hälsa

Hälsa

Kristdemokraternas motion 2000/01:Ub316 yrkande 20 handlar om en väl fungerande elevvård. Bland annat sägs att elevvården måste stärkas och resurser anslås till kommunerna i syfte att förstärka det förvaltningsövergripande arbetet för barnets bästa. I motion 2000/01:Ub234 (kd) förordas förstärkt skolhälsovård.

Motion 2000/01:So453 (m, v, kd, c, fp, mp) yrkande 2 framhåller att sedan början av 1990-talet har självmorden minskat bland vuxna men inte bland barn och ungdomar. Motionärerna föreslår att det av Världshälsoorganisationen (WHO) utarbetade dokumentet, "Preventing Suicide: a resource for teachers and other school staff, 2000" med riktlinjer kring självmordsprevention i skolorna, omsätts till svenska förhållanden. Motionärerna anser att dokumentet skall införas i kursplaner vad gäller elevens utbildning såväl som lärarens. Dokumentet som innehåller såväl information om hur suicidrisk tidigt kan upptäckas bland ungdomar som konkreta handlingsplaner för lärare och elevvårdspersonal ger struktur för hur vuxna kan handskas med dessa frågor. Den svenska organisationen Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av fysisk ohälsa vid institutet för psykosocial medicin har varit samordnande och ansvarig för detta arbete. Enligt förslaget bör denna organisation få fortsatt förtroende att införliva riktlinjerna i skolväsendet samt att följa upp och utvärdera denna process.

Vikten av att tydliggöra skolans ansvar för att förebygga psykisk ohälsa framhålls i motion 2000/01:Ub240 (mp) yrkande 1. I yrkande 2 föreslås att en hänvisning till 71 § socialtjänstlagen införs i skollagen. Syftet skulle enligt motionärerna vara att ytterligare stärka det utsatta barnets position och att tydliggöra ansvaret att genast anmäla misstankar om att ett barn kan behöva skydd.

Omfattningen och innehållet i ANT-, sex- och samlevnadsundervisning tas upp i motion 2000/01:So549 (fp) yrkande 11. Motionärerna anför att utbildningens roll i folkhälsoarbetet varierar över landet och att motivationen för lärare att prioritera folkhälsofrågor i utbildningen bör ökas genom att det i lärarutbildningen tillförs avsnitt om folkhälsofrågor. Vidare sägs att det är viktigt att gymnasieskolan fortsätter den undervisning i hälsofrågor som påbörjats i grundskolan. I motion 2000/01:Kr539 (fp) yrkande 4 framhålls skolans betydelse för att grundlägga en hälsosam livsstil i unga år.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet delar motionärernas åsikt att det är av stor vikt att samhället gör sitt yttersta i arbetet med självmordsprevention. I detta arbete har skolan en stor uppgift i att tidigt upptäcka suicidrisk och tillse att adekvata åtgärder snarast vidtas. Skolans personal är givetvis central i detta sammanhang. Det ankommer också på lokala skolorgan, myndighetsorganisationer m.fl. att på

bästa sätt medverka i arbetet. Utskottet anser dock inte att det finns behov av särskilda föreskrifter i denna fråga.

I Elevvårdsutredningens betänkande *Från dubbla spår till Elevhälsa* (SOU 2000:19), gör utredaren den bedömningen att det ligger i kommunens ansvar att regelmässigt informera all skolpersonal om dess skyldighet att till kommunens socialtjänst anmäla när det finns misstankar om att en elev far illa eller löper risk för att fara illa. Betänkandet kommer att behandlas i den proposition om elevhälsa som aviserats till maj år 2001. Behandlingen av denna proposition bör inte föregripas.

Kost

I Miljöpartiets motion 2000/01:Sf274 yrkande 31 förordas att det skall vara en kommunal skyldighet att servera gratis skollunch även för gymnasieelever. Motionärerna framhåller att måltider påverkar elevernas prestationsförmåga och inkomstskillnader hos föräldrar skall inte ha betydelse för elevernas prestationer i skolan. I yrkande 32 samma motion framhålls att skolelever skall kunna få specialkost utan krav på särskilda intyg och att alla elever skall garanteras näringsriktig kost oavsett religion, sjukdomar/allergier eller etiska ställningstaganden.

I motion 1999/2000:Ub281(s) framhålls att skolmaten skall ha god kvalitet. Motionärerna anser att Skolverket bör utarbeta riktlinjer för att stimulera skolorna att servera mat av god kvalitet.

Kommuners ovilja att servera icke animalisk mat tas upp i motion 2000/01:Ub248 (v). Motionären anser att kommunerna bör åläggas att erbjuda vegansk skolmat till veganer, då vissa elever annars riskerar att inte få i sig fullvärdig skolmat.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

I skollagen (4 kap. 4 a §) föreskrivs att eleverna i grundskolan skall erbjudas kostnadsfria skolmåltider. Motsvarande reglering finns för fristående skolor i skollagen (9 kap. 7 §). Gymnasieskolan omfattas inte av någon liknande reglering. Trots att gymnasieskolan inte omfattas av någon reglering gällande skolmåltider så erbjuder de flesta gymnasieskolor kostnadsfria måltider. Ett stort antal kommuner serverar i dag alternativa rätter för de elever som är vegetarianer respektive veganer. Utskottet är inte berett att förorda en nationell reglering enligt motionärernas begäran.

Alkohol, narkotika och tobak (ANT)

I motion 2000/01:Ub236 yrkande 22 förordar Folkpartiet att en handlingsplan mot ungas missbruk av alkohol, narkotika och tobak skall utarbetas. Motionärerna uttalar att då den negativa attityden till narkotika tycks ha luckrats upp hos en del ungdomar är det nödvändigt att kampen mot alkohol, narkotika och tobak intensifieras.

Miljöpartiet förordar i motion 2000/01:Sf274 yrkande 37 att ANT-undervisningen skrivs in i läroplanen.

I motion 2000/01:Ju929 (m) yrkande 5 och 2000/01:Ju931(m) yrkande 4 framhålls skolans skyldighet att informera föräldrar. Motionärerna anser att skolan bör åläggas att informera föräldrarna om barnets beteende förändras på ett oroande sätt. Vidare sägs att skolpersonalen kontinuerligt måste fortbildas om narkotikans symptom och verkningar.

Behovet av spridning av nya metoder i ANT-undervisningen tas upp i motion 2000/01:So362 (kd, m, v, c, fp, mp) yrkande 1.

I motion 2000/01:Ub332 (c, fp) yrkande 3 förordas en rikskampanj i skolan om farorna med bruk av alkohol, narkotika och tobak.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Skolan har en betydelsefull roll när det gäller information i ANT-frågor. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) anges att rektor har ett särskilt ansvar för att ämnesövergripande kunskapsområden integreras i undervisningen. Sådana kunskapsområden är, enligt författningstexten, exempelvis riskerna med tobak, alkohol och andra droger. Enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) har rektor ett särskilt ansvar för att eleverna får kunskaper om riskerna med tobak, alkohol och andra droger. Utskottet anordnade våren 2000 en öppen utfrågning om skolan och elevernas hälsa och välbefinnande. Utfrågningen ägnades bl.a. åt ANT-undervisningen. Utskottet finner inte skäl att förorda en närmare reglering av ANT-undervisningen. Utskottet har tidigare noterat att Utbildningsdepartementet har inrättat en särskild arbetsgrupp med uppgift att göra en översyn av läroplanerna som styrinstrument. Detta arbete skall redovisas senast den 31 maj 2001.

Skolverket har gjort en nationell kvalitetsgranskning av ANT-undervisningen, i vilken framhölls vikten av skolpersonalens kompetensutveckling inom ANT- och hälsoundervisningen. Det är skolhuvudmannen som i samråd med skolans personal har att avgöra vilka behov av kompetensutveckling som finns och bör prioriteras. Under april 2001 kommer Skolverket att ge ut ett material i vilket de slutsatser som kunnat dras och de konsekvenser som följde av kvalitetsgranskningen av undervisningen om tobak, alkohol och andra droger skall behandlas.

Utskottet utgår från att skolan informerar föräldrarna om bl.a. elevens sociala utveckling, t.ex. vid utvecklingssamtal eller på annat sätt. Utskottet är inte berett att ta initiativ till lagreglering rörande skyldighet för skolan att informera föräldrar om förändringar i elevens beteende.

Mobbning och annan kränkande behandling

Motioner

Förekomsten av mobbning och annan kränkande behandling i skolan uppmärksammas i ett stort antal motioner. I dessa förordas olika åtgärder för att komma till rätta med problemen.

Såväl Kristdemokraterna i motion 2000/01:Ub320 yrkande 1 som Miljöpartiet i motion 2000/01:So450 yrkande 4 vill sätta upp en nollvision som mål i arbetet för att motverka mobbning. I båda motionerna uttalas att det är en rättighet för varje ung människa att slippa mobbning, särskilt som skolplikten innebär att barnen i princip är tvingade att infinna sig i skolan oavsett hur de själva uppfattar miljön.

Också Centerpartiet i motion 2000/01:Ub239 yrkande 10 förespråkar nolltolerans för våld och mobbning i skolan och föreslår att det i skollagen införs en skyldighet för lärare och övrig personal som upptäcker mobbning att rapportera detta till rektor för åtgärder.

Moderata samlingspartiet förordar i motion 2000/01:Ub284 yrkande 1 att en översyn görs av reglerna i skolformsförordningarna om disciplinära åtgärder mot elever. Bland annat bör övervägas om elever i grundskolan respektive gymnasieskolan skall kunna avstängas från undervisning, och hur dessa elever som inte uppfyller elementära krav på uppförande i så fall skall tillförsäkras utbildning. Skolans uppgift att fostra eleverna måste konkretiseras. I översynen måste givetvis också frågor som rör mobbning i skolan prövas, menar Moderaterna. De påpekar att det är uppenbart att många skolor fortfarande inte lever upp till de krav som finns på förebyggande och aktiva insatser mot mobbning.

Folkpartiet begär i motion 2000/01:Ub236 yrkande 34 likaså en översyn av skolformsförordningarna i syfte att ge skolor det författningsstöd som de behöver för att kunna arbeta mot mobbning på ett effektivt sätt. I motion 2000/01:Ub225 yrkande 8 framför Folkpartiet åsikten att elever bör kunna stängas av från undervisningen i grundskolan under en längre tid om de gör sig skyldiga till allvarliga förseelser som mobbning och våld. Under tiden för avstängningen bör skolan i samarbete med eleven och elevens föräldrar, eventuellt med professionell hjälp utifrån, arbeta för en långsiktig lösning på problemen och förbereda elevens återinträde i skolan. Enligt yrkande 9 i den senare folkpartimotionen bör riksdagen göra ett uttalande om att brott som begåtts i skolan alltid skall polisanmälas.

Kristdemokraterna betonar i motion 2000/01:Ub320 den fysiska skolmiljöns betydelse för bekämpningen av mobbning (yrk. 5). En ren och snygg skolmiljö gör eleverna medvetna om deras eget och andra människors värde. Enligt Kristdemokraterna är nyckelprincipen i arbetet mot mobbning att skapa en skolmiljö som kännetecknas både av positivt intresse och engagemang från de vuxnas sida och av fasta och klara gränser mot oacceptabelt beteende. De menar att detta förutsätter en organiserad tillsyn över elevernas aktiviteter inte bara när undervisningen pågår utan även under raster (yrk. 6). I motionen lyfts också fram betydelsen av att information ges i skolan om våldets konsekvenser (yrk. 7). Barn påverkas starkt av våldsinslag i bl.a. filmer och data-spel och har ibland svårt att skilja på verklighet och fantasi, påpekar motionärerna. De anser att Vårdskildringsrådets uppgift att informera och sprida kunskap bland lärare och barnomsorgspersonal om hur medieväldet påverkar barn behöver förtydligas. En översyn bör göras av rådets verksamhet.

I motion 2000/01:Ub217 (m) hävdar motionären att skolledningarna inte sällan har bristande kännedom om de lagar som gäller för arbetet mot mobbning. Innebörden av aktuella bestämmelser i skollagen respektive arbetsmiljölagen måste göras tydlig för skolan, och det är viktigt att tillse att skolan följer dessa bestämmelser (yrk. 1 och 2). Motionären anser vidare att det behövs en nationell handlingsplan mot mobbning för att höja skolornas lägstnivå i arbetet med att förebygga, upptäcka och stoppa mobbning (yrk. 6). På kommunal nivå bör skolplanerna förbättras kvalitativt och kvantitativt när det gäller skolans arbete mot mobbning (yrk. 4). De bör innehålla mål för fortbildning av personal i dessa frågor, direktiv för kontakter med polis och andra myndigheter samt krav på uppföljning av arbetet. Skolorna bör i de lokala skolplanerna rekommenderas att polisanmäla rena våldshandlingar (yrk. 3). Beträffande innehållet i skolornas arbetsprogram mot mobbning menar motionären att varje skola i förväg bör ha tänkt igenom hur man skall agera när mobbning förekommer och också veta hur man agerar för att förhindra mobbning (yrk. 5).

Enligt motion 2000/01:Ub218 (m) av samme motionär bör Skolverket kunna "vitesbelägga" skolor som underlåter att ta fram arbetsplaner mot mobbning och kränkande särbehandling (yrk. 4). Därtill bör det skapas ekonomiska incitament för landets skolor att höja lägstnivån i arbetet mot mobbning genom resurstillskott för ambitiösa skolor (yrk. 10). Motionären anser vidare att skolan skall kunna stänga av våldsbenägna elever som sprider skräck och oro (yrk. 1). Skollagens och arbetsmiljölagens regler måste förtydligas i detta avseende. Motionären vill också att särskilda elevskyddsombud inrättas (yrk. 3). Dessa ombud skall kunna kräva att åtgärder vidtas mot mobbning och, i ytterlighetsfall, att skolan stängs. I motion 2000/01:Ju907 (m) yrkande 12 framhåller motionären det olämpliga i att skolan hanterar begångna våldsbrott internt, i stället för att polisanmäla brotten. Det får inte finnas skilda rättssystem i samhället, betonas det i motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill göra klart att varje form av kränkande behandling mellan elever, mellan vuxna samt mellan elever och vuxna i skolan är helt otillåten och helt i strid med de grundläggande värden som gäller för skolan.

Enligt utskottets bedömning bör emellertid samtliga motionsyrkanden om åtgärder mot mobbning i skolan avslås av riksdagen av följande skäl.

Tydliga föreskrifter mot mobbning och annan kränkande behandling finns i dag i skolans styrdokument. Dessa föreskrifter är i korthet följande.

Enligt 1 kap. 2 § skollagen (1985:1100) är den som verkar inom skolan skyldig att aktivt motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden.

Arbetsgivaren har enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) ansvar för att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att en tillfredsställande arbetsmiljö säkerställs. Däri ligger att kränkande behandling inte får förekomma. Ansvaret för

att arbetsmiljöaspekterna beaktas ligger på skolhuvudmannen eller, efter delegation, på rektor.

I läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) och för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) framhålls att skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen skall i skolan utsättas för mobbning. Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Det betonas att alla som verkar i skolan skall hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i läroplanerna och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

Rektor har enligt såväl Lpo 94 som Lpf 94 ett särskilt ansvar för att upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden bland elever och anställda.

Utskottet vill för sin del betona vikten av de förebyggande insatserna i arbetet mot mobbning. Ett öppet och förtroendefullt klimat mellan elever och vuxna, där man anstränger sig att tidigt upptäcka kränkningar, är en viktig förutsättning för att alla skall må bra och känna trygghet.

Utskottet har under föregående riksmöten haft att behandla motionsyrkanden som motsvarar de nu aktuella (senast i bet. 1999/2000:UbU15). Utskottet har då framfört som sin uppfattning att rutiner och förhållningssätt för hur lärare och övrig personal skall förebygga mobbning och hantera problemen när de upptäcker mobbning samt hur kommunikationen mellan rektorn, personalen, eleverna och föräldrarna skall skötas i dessa ärenden skall finnas i skolans handlingsprogram för arbetet mot mobbning.

Utskottet vidhåller att rutiner för t.ex. rapporteringsskyldighet till rektor om förekomst av mobbning bör beslutas lokalt på respektive skola i samband med utarbetandet av handlingsprogrammet mot mobbning. Utskottet finner det vidare naturligt att skolan i sin uppgift att förmedla normer och värderingar samarbetar med andra samhällsorgan, bl.a. polisen, som kan informera om följderna av våldsbrott.

Våldsskildringsrådet har i en skrivelse till regeringen på eget initiativ aktualiserat en översyn av rådets direktiv och organisationsform. Enligt vad utskottet inhämtat från Kulturdepartementet pågår överväganden inom departementet med anledning av skrivelsen.

Rektor skall enligt skollagen hålla sig förtrogen med och svara för den dagliga ledningen av utbildningen i skolan (2 kap. 2 §). Av förarbetena till lagparagrafen framgår att ansvaret för utbildningen omfattar ansvar inte endast för den direkta undervisningen utan även för skolans fostrande roll, också under sådana moment som raster och skolmåltider (prop. 1990/91:18 s. 35). Rektor har således i dag ansvar för att vuxna finns till hands på raster för att ge eleverna trygghet och hindra mobbning.

Utskottet erinrar om att den fysiska skolmiljön är ett kommunalt ansvar, liksom fortbildning av skolans personal.

I fråga om skyldigheten att polisanmäla våldsbrott i skolan vill utskottet framhålla att de lagar som gäller i samhället i övrigt gäller även i skolan. Därav följer att våldsbrott som sker i skolan skall polisanmälas. Något särskilt riksdagsuttalande om detta behöver inte göras.

Regler om disciplinära åtgärder och åtgärder för elevers tillrättaförande finns i grundskoleförordningen (6 kap. 9 och 10 §§) respektive gymnasieförordningen (6 kap. 21–25 §§). Bestämmelser om avstängning av elev från undervisningen finns endast vad gäller gymnasieskolans elever. För en elev i grundskolan skall i sista hand, efter flera kontakter mellan skolan och elevens vårdnadshavare, elevvårdskonferensen anmäla ett disciplinärende till styrelsen för överväganden om lämplig åtgärd.

Enligt direktiven till Skollagskommittén har kommittén i uppgift att utreda och föreslå hur en ökad rättssäkerhet för eleverna kan åstadkommas (dir. 1999:15). Kommittén skall vid behov föreslå förändringar för att stärka barns och ungdomars skydd och trygghet i barnomsorgs- och skolverksamheten. Kränkande behandling pekas särskilt ut i direktiven. Vidare skall utredas om statens sanktionsmöjligheter behöver stärkas. Som nämnts skall kommittén slutredovisa uppdraget den 15 september 2001.

I förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet föreskrivs en skyldighet för varje kommun och skola att årligen upprätta skriftliga kvalitetsredovisningar som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av skolplanen respektive arbetsplanen. En kvalitetsredovisning skall innehålla en bedömning av dels i vilken mån målen för utbildningen uppnåtts, dels vilka åtgärder som behövs om målen inte har uppnåtts. I regeringens skrivelse *En nationell handlingsplan mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering* (skr. 2000/01:59) aviseras att åtgärder kommer att vidtas för att ytterligare utveckla kvalitetsredovisningarna som ett effektivt instrument i uppföljningen av i vad mån skolorna når uppsatta mål, t.ex. när det gäller arbetet mot kränkande behandling. Skrivelsen behandlas av socialförsäkringsutskottet.

Utskottet anser att resultatet av bl.a. Skollagskommitténs arbete bör avvaktas.

Avslutningsvis bör nämnas att utskottet anser att frågorna om hur man skall kunna förebygga och åtgärda mobbning i skolan är av sådan vikt att utskottet den 6 mars 2001 har hållit en offentlig utfrågning i ämnet, med särskild tonvikt på forskningen om mobbning.

Arbetsmiljö

Kristdemokraterna anför i motion 2000/01:Ub316 yrkande 26 att en god fysisk miljö är viktig också ur pedagogisk synvinkel. De hävdar att många skolor har problem med ventilationssystem eller med fukt och mögel. Detta påverkar inte bara barnens fysiska hälsa utan också deras psykiska tillstånd. Skolgården och den närmaste omgivningen runt många skolor har fortfarande

stora brister. Kristdemokraterna menar att de idéer som kommit fram under projektarbetet Skolans uterum, som fått stöd av bl.a. Allmänna arvsfonden, bör spridas i bred omfattning. Enligt motion 2000/01:Ub331 (kd) yrkande 5 bör alla som verkar i skolan ges inflytande över sin arbetssituation. I motion 2000/01:Ub238 (kd) framhålls vikten av att stödja och stärka en utvecklad elevdemokrati och elevernas inflytande över sin arbetsmiljö.

Enligt Centerpartiet i motion 2000/01:Ub239 yrkande 9 är skolan elevernas arbetsplats. Både den sociala och den fysiska miljön i skolan måste anpassas efter elevernas behov. Motionärerna anser att liknande villkor som gäller för vuxna enligt arbetsmiljölagen bör gälla även för skolelever.

Folkpartiet påpekar i motion 2000/01:Ub225 yrkande 11 att trots att skol elever omfattas av arbetsmiljölagen, så har brister i skolans arbetsmiljö avslöjats, både när det gäller den psykosociala och den fysiska arbetsmiljön. För Folkpartiet är det självklart att även elever och lärare skall ha en arbetsplats som uppfyller kraven på en acceptabel arbetsmiljö.

I motion 2000/01:Bo540 (fp, s, m, kd, c, mp) yrkande 2 begärs att Skolverket får i uppdrag att ta fram gemensamma riktlinjer och handlingsplaner för hur arbetsmiljöarbetet skall bedrivas nationellt, inom varje kommun och inom varje skolenhet så att det tillfredsställer alla barns och anställdas berättigade krav på en säker och bra arbetsmiljö.

En översyn av arbetsmiljölagen begärs i motion 2000/01:Ub335 (s) i syfte att ge myndiga elevskyddsombud, t.ex. inom yrkesutbildningar, rätt att lämna förslag, rösta och stoppa ett arbete vid skyddskommittémöten (yrk. 1). I motionen anförs vidare att Yrkesinspektionen bör åläggas att underrätta elevskyddsombuden när krav på förbättringar av skyddsåtgärder gäller en skola (yrk. 2). Även motion 2000/01:Ub342 (s) handlar om en ökad rätt för elever till inflytande på arbetsmiljön i skolan. Motionärerna framhåller att det är rimligt att elevskyddsombuden får rätt att stoppa ett arbete samt att eleverna får rätt att ha lika många representanter i skyddskommittén som personalen har.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandena med hänvisning till bl.a. pågående utredningsarbete.

Bestämmelser om elevskyddsombud finns i 6 kap. 17 och 18 §§ arbetsmiljölagen (1977:1160) samt i 6 a § arbetsmiljöförordningen (1977:1166). Elevskyddsombud, som utses av eleverna, medverkar i skolans skyddsverksamhet och har rätt till den information som behövs för uppdraget. De har också rätt till ledighet från skolarbetet för att fullgöra uppdraget. Elevmedverkan gäller dock inte elever i lägre årskurser än årskurs 7 i grundskolan.

Kommittén för översyn av skollagen m.m. har fått ett tydligt uppdrag att se över också frågor om arbetsmiljön (dir. 1999:15). Enligt direktiven skall kommittén göra en översyn, och vid behov föreslå förändringar, av gällande regler för att stärka barns, ungdomars och vuxnas säkerhet, skydd och trygghet i barnomsorgs- och skolverksamheten, särskilt avseende arbetsmiljölagstiftningen samt hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

Inom ramen för uppdraget kommer Skollagskommittén att behandla bestämmelserna om elevskyddsombud och elevskyddsombudens inflytande på arbetsmiljön i skolan.

Frågor om vilka krav som skall ställas på en god fysisk och psykosocial skolmiljö har även tagits upp i Elevvårdsutredningens betänkande *Från dubbla spår till Elevhälsa – i en skola som främjar lust att lära, hälsa och utveckling* (SOU 2000:19). Utredningsbetänkandet kommer att ligga till grund för en proposition om elevhälsa som regeringen avser att lägga fram för riksdagen i maj 2001.

Utbildning på entreprenad

Moderata samlingspartiet förordar i motion 1999/2000:Ub227 yrkande 6 att skolornas möjlighet att lägga ut undervisning på entreprenad släpps fri. Det kan ge tillgång till lärare med mer erfarenhet från annat arbetsliv än skolan. Vidare kan en ökning av undervisning på entreprenad antagas ge en större variation i pedagogik och arbetsformer. Vidgade förutsättningar att lägga ut utbildning på entreprenad förordas i Moderata samlingspartiets motion 1999/2000:Ub311 yrkande 9. Motionärerna anför att skolans miljö måste stimulera en anda av företagande både i vid mening och specifikt inriktad på att starta och driva företag. En sluten skolmiljö som präglas av kommunalt skolmonopol uppfyller inte de krav och har inte den kompetens som krävs för att ge alla elever utbildning i entreprenörskap. I motion 2000/01:Ub260 yrkande 8 föreslår samma parti att entreprenadupphandling av undervisning skall tillåtas i såväl grund- som gymnasieskolan.

Folkpartiet förordar i motion 1999/2000:Ub294 yrkande 32 att undervisning i alla ämnen skall få läggas ut på entreprenad och föreslår ett avskaffande av den begränsning som innebär att endast undervisning i yrkesämnen kan läggas ut på entreprenad. Även i Folkpartiets motion 2000/01:Ub236 yrkande 28 förordas att undervisning i alla ämnen skall få läggas ut på entreprenad. Motionärerna klargör att det i dag endast är undervisning i yrkesämnen som kan läggas ut på entreprenad. Motionärerna menar dock att det med tydliga krav på lärarkompetens och undervisningens kvalitet saknas anledning att begränsa entreprenadmöjligheten till yrkesämnen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Enligt 2 § lagen om entreprenadförhållanden inom skolan (SFS 1993:802) får regeringen på ansökan av en kommun eller ett landsting, om det finns särskilda skäl, medge entreprenad för undervisning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar i andra fall än som anges i 1 §. Denna möjlighet är alltså inte begränsad till gymnasieskolan. Bestämmelserna innebär också att andra ämnen än de som anges i 1 § kan komma i fråga, vilket ligger i linje med vad motionärerna önskar.

Skolverkets kvalitetsgranskningsnämnd har under år 2000, på uppdrag av regeringen, granskat utbildning på entreprenad i det offentliga skolväsendet.

Nämndens uppdrag var att granska hur utbildningens kvalitet och likvärdighet säkerställs vid utbildning på entreprenad och bedöma vilka fördelar och impulser sådan utbildning har gett det kommunala skolväsendet. Enligt sina direktiv skall skollagskommittén bl.a. utreda hur lagstiftningen kan anpassas till utvecklingen av verksamheterna i kommunerna. Utskottet saknar anledning att föregripa denna behandling.

Övriga frågor

Elevresor

I motion 1999/2000:Ub201 (m) förordas en ändring i lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor. Motionären uttalar att kilometerangivelsen bör tas bort och anför att elevens hemkommun på samma sätt som gäller för kommunens skyldighet att anordna skolskjuts för elever på grundskolenivå, ges frihet att utifrån lokala förhållanden bestämma vilka riktvärden som skall gälla för kommunens skyldighet att svara för resekostnader mellan bostaden och skolan. För närvarande föreligger sådan skyldighet endast då elevens färdväg är sex kilometer eller längre.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen behandlat och avslagit samma förslag (bet. 1996/97:UbU7, 1997/98:UbU10 och 1998/99:UbU11). Den lag som motionären avser när det gäller gymnasieelever är lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1110). Där stadgas att hemkommunen är skyldig att svara för kostnaderna för elevs resa till skolan om färdvägen är minst sex kilometer. För elever i grundskolan skall hemkommunen svara för kostnadsfri skolskjuts om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder hos en elev eller någon annan särskild omständighet (4 kap. 7 § skollagen). Inga bestämmelser hindrar en kommun från att stå för gymnasieelevers kostnader för resor till skolan även om färdvägen är kortare än sex kilometer. Utrymme finns alltså redan för kommunen att på ett för eleven gynnande sätt ta hänsyn till andra omständigheter än färdvägens längd. Utskottet är inte berett att förorda att det öppnas en möjlighet för kommunerna att vägra stå för resekostnaderna för elever som har längre färdväg än sex kilometer.

Barnomsorg och skolgång på båda sidor av Öresund

Frihet att söka skola och barnomsorg på båda sidor av Öresund förordas i motion 2000/01:Ub807 (m) yrkande 6.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

Utskottet påminner om att det finns ett långtgående samarbete på skolområdet inom Nordiska rådet. Grundtanken i detta samarbete är att det skall råda frihet att söka en utbildning var som helst i Norden. En av de viktigaste frå-

gorna för arbetet inom Nordiska rådet är att undanröja de gränshinder som finns inom det nordiska samarbetsområdet. Då Öresundsregionen är ett av de områden som är specifikt framhållet i rådets pågående arbete, förutsätter utskottet att även frågan om rätten att söka skola och barnomsorg på båda sidor Öresund kommer att behandlas. Utskottet saknar anledning att föregripa Nordiska rådets arbete.

Rekryteringen till språkutbildning

Rekryteringen till språkutbildning behandlas i Moderata samlingspartiets motion 2000/01:Ub818 yrkande 2. Motionärerna framhåller behovet av en analys av den vikande studeranderekryteringen till språkutbildningar från grundskola t.o.m. högre utbildning. Motionärerna anför att intresset för utbildningar i främmande språk är vikande vilket på sikt leder till svårigheter med språklärförsörjningen. Skälen för det vikande intresset behöver analyseras. Motionärerna anser därför att regeringen bör ta initiativ till en utredning vad gäller språkutbildningen från grundskolan t.o.m. högskolan som en del av arbetet under EU:s och Europarådets europeiska språkår 2001.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

Europeiska unionen har med anledning av det Europeiska Språkåret 2001 beställt en undersökning av språkkunskaperna i Europa. Av denna undersökning framgår att svenskar är bland de mest språkkunniga i Europa. Nästan 86 % av svenskarna kan minst ett annat språk utöver sitt modersmål. Tre fjärdedelar av svenskarna har lärt sitt första främmande språk i grundskolan, vilket är väsentligt högre än genomsnittet för övriga länder inom EU, som var 59 %. Med anledning av det Europeiska Språkåret har regeringen utsett en nationalkommitté med representanter för myndigheter och organisationer. Kommitténs uppgift är att stödja och stimulera regionala och lokala initiativ av olika slag. På central nivå gör både Skolverket och Högskoleverket särskilda insatser för att främja utbildningen i språk.

Skånelands betydelse, nutid och historia

I motion 1999/2000:Ub239 (c) yrkande 1 anføres om kulturregionen Skånelands möjligheter. I yrkande 2 förordas tillsättande av en historiekommitté i syfte att historieundervisningen i Halland, Skåne och Blekinge skall förmedlas utifrån ett skåneländskt perspektiv.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 1998/99:UbU11 (s. 30 f.). Utskottet konstaterade då att det i kursplanen för ämnet historia fanns angivet att eleverna skall känna till hembygdens historia och kultur. Den översyn av kursplanerna som nyligen utförts har resulterat i att nya kursplaner gäller fr.o.m. läsåret 2000/01. I de nu aktuella kursplanerna anges att kunskap om hembygdens historia är ett av de mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret.

Andra motionsyrkanden

Ansvar för skolväsendet delas mellan staten, kommunerna och respektive skola. Enligt gällande styrsystem skall riksdagen främst fatta beslut om övergripande och nationella frågor.

Ett stort antal motionsyrkanden rör frågor där det ankommer på regeringen, kommunen eller skolan att fatta beslut.

Utskottet föreslår med hänvisning till gällande ansvarsfördelning att följande motionsyrkanden avslås.

1999/2000:Ub210 (c) yrkande 3 om en kvalitetsgranskning i hemkunskapen.

1999/2000:Ub227 (m) yrkande 7 om IT och aktuella läroböcker i skolan.

1999/2000:Ub239 (c) yrkande 3 om möjlighet att bedriva undervisning om Skånelands historia.

1999/2000:Ub239 (c) yrkande 4 om historieundervisningens utveckling.

1999/2000:Ub240 (c) yrkande 2 om en översyn av kursplanen i historia.

1999/2000:Ub267 (m) yrkande 3 om att aktuell information om framsteg på miljöområdet på ett bättre sätt skall klargöras i utbildningen.

1999/2000:Ub299 (s) om minskad segregation i samhället.

1999/2000:T29 (fp) yrkande 8 om vikten av utbildad skolpersonal och resurser för att klara av underhållet av datorer i skolan.

2000/01:Ub201 (m) yrkande 1 om att skolans resurser måste styras till kärnuppgifterna undervisning, lärare och läromedel.

2000/01:Ub201 (m) yrkande 2 om skolans lokalutnyttjande och administration.

2000/01:Ub201 (m) yrkande 3 om kommunernas hyressättning för skolan.

2000/01:Ub203 (m) yrkande 1 om att landets kommunala skolor skall omvandlas till självständiga enheter, där medarbetarna med fullt ansvar för verksamhetens utveckling har att besluta om skolans angelägenheter.

2000/01:Ub208 (m) om behovet av allsidig historieundervisning i de delar av landet som inte alltid tillhört Sverige.

2000/01:Ub213 (m) yrkande 1 om att ju bredare skolans utbud blir genom individuella skolors profilering, desto fler barn och ungdomar kommer att finna sig till rätta och göra väl ifrån sig i skolan.

2000/01:Ub213 (m) yrkande 2 om att varje skola finner sitt område att bli särskilt duktig på kommer kvaliteten i det samlade skolsystemet att öka.

2000/01:Ub213 (m) yrkande 3 om att skolors profilering kan utgöra ett incitament för vidareutbildning för lärare.

2000/01:Ub217 (m) yrkande 7 om betydelsen av nätverksbyggande på skolorna samt av att all skolpersonal erbjuds utbildning om hur mobbning upptäcks och hindras.

2000/01:Ub217 (m) yrkande 8 om vikten av att förekomsten av mobbning och skolans insatser mot mobbning löpande mäts och värderas.

2000/01:Ub218 (m) yrkande 2 om behovet av ett regionalt nät av mobbningskonsulenter som skall överföra kunskap och ge skolor hjälp i enskilda mobbningsfall.

2000/01:Ub218 (m) yrkande 5 om att Skolverket årligen bör publicera de skolor som inte fullgör sina skyldigheter i arbetet mot våld och mobbning, i enlighet med skollagen, arbetsmiljölagen och läroplanen.

2000/01:Ub218 (m) yrkande 7 om att Skolverket bör sammanställa och offentliggöra skolors och kommuners undersökningar om mobbningens och skolvåldets frekvens och karaktär.

2000/01:Ub218 (m) yrkande 8 om att skolor och kommuner löpande skall ges i uppgift att undersöka hur vanligt skolvåld och mobbning är och hur de tar sig uttryck.

2000/01:Ub218 (m) yrkande 9 om att Skolverket årligen skall publicera och lyfta fram goda exempel på både resultat och metod.

2000/01:Ub218 (m) yrkande 11 om behovet av ett tydligt politiskt ledarskap för att stödja skolans arbete mot mobbning.

2000/01:Ub233 (m) yrkande 1 om fortbildning av skolpersonal i drogkunskap.

2000/01:Ub233 (m) yrkande 2 om utbildning av föräldrar i drogkunskap.

2000/01:Ub239 (c) yrkande 11 om framtagande av information om ätstörningar.

2000/01:Ub239 (c) yrkande 16 om att inrätta specialtjänster för att utveckla det pedagogiska arbetet.

2000/01:Ub239 (c) yrkande 18 om vikten av fortbildning av lärare.

2000/01:Ub245 (mp) yrkande 2 om att ett nationellt ansvar behövs för genomförande av konferenser där utbyte av utvecklingen inom området sex och samlevnad och unga människors utsatthet kan ske.

2000/01:Ub254 (m) om kristendomens ställning inom ämnet religionskunskap i grundskolan.

2000/01:Ub262 (s) om förnyad droginformation i landets skolor.

2000/01:Ub269 (m) yrkande 5 om behovet av handikappkunskap i skolan.

2000/01:Ub271 (m) yrkande 2 om att arbetspassens längd i ämnet hem- och konsumentkunskap blir tillräckliga, så att ordentligt utrymme ges för de i undervisningen viktiga praktiska momenten.

2000/01:Ub275 (v) om att en försöksverksamhet bör startas som innebär att skolpersonal får tillgång till handledning av psykolog eller psykoterapeut.

2000/01:Ub294 (s) om vikten av en upplevelsebaserad pedagogik vid utbildning i freds- och icke-våldskultur.

2000/01:Ub295 (s) om tillgången till undervisnings- och informationsmaterial om vegetarisk och vegansk kost.

2000/01:Ub298 (m) om värdet av att ta till vara barns och ungdomars kreativitet och uppfinningsvilja i skolan.

2000/01:Ub307 (m) yrkande 3 om att idrottsrörelsen skall få bättre möjlighet att medverka i skolans undervisning.

2000/01:Ub313 (m) yrkande 2 om förslag till ändring av behörighetsregler för historielärare

2000/01:Ub314 (v) yrkande 2 om åtgärder som syftar till att säkra rätten för grundskolans och gymnasieskolans lärare och elever att ha tillgång till allsidiga och objektiva läromedel, som möjliggör en god inläring och en god studieteknik.

2000/01:Ub316 (kd) yrkande 28 om samverkan mellan skola och samhälle.

2000/01:Ub349 (s) om vikten av livskunskap på schemat.

2000/01:Ub806 (mp) yrkande 1 om betydelsen av skolans och förskolans gårdars utformning.

2000/01:Ub806 (mp) yrkande 3 om olämpligheten i att friluftsdagar minskat i skolan.

2000/01:Ub806 (mp) yrkande 4 om det olämpliga i att antalet idrottslärare minskar i skolan.

2000/01:Ub806 (mp) yrkande 6 om kommunernas ökade ansvar för närmiljöns utformning och möjligheter att söka medel för samarbete vid utformning av densamma.

2000/01:Ub807 (m) yrkande 7 om undervisning i danska i grundskolan i Skåne.

2000/01:Ub812 (v) om att träning i civil olydnad borde vara en självklarhet i den demokratiska processen och även borde vara en del av utbildningen i ämnen såsom samhällskunskap, rättskunskap och historia på högstadiet, gymnasiet, folkhögskolan och högskolan.

2000/01:Ub821 (v) yrkande 1 om att en referensgrupp bör få i uppdrag att ta fram ett diskussionsunderlag för sex och samlevnad.

2000/01:Ju724 (v, s, c, fp, mp) yrkande 17 om läromedel.

2000/01:So358 (c) yrkande 3 om ökad demokrati och inflytande i skolan för ökad livskvalitet.

2000/01:So543 (mp) yrkande 2 om skolans möjligheter att fånga upp elever som befinner sig i riskzonen på ett tidigt stadium.

2000/01:So543 (mp) yrkande 5 om integrering av barnhälsovården, barnomsorgen, skolan, kommunal fritidsverksamhet med barnpsykiatri och individ- och familjeomsorgen.

2000/01:Kr290 (fp) yrkande 3 om kommunala musiklärares lönenivå.

2000/01:Kr342 (mp) yrkande 1 om att det kan behövas stimulans från samhällets sida till att sprida kunskap om de olika dataspelens kvaliteter och marknadsföra de pedagogiska läromedlen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i reservationen.

1. Skolplikt och rätt till utbildning, m.m. (punkterna 1, 3, 9 och 27) – m, kd

av Yvonne Andersson (kd), Lars Hjertén (m), Tomas Högström (m), Erling Wälivaara (kd), Per Bill (m) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 1, 3, 9 och 27 borde ha följande lydelse:

1. Skolplikt och rätt till utbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub206 yrkande 1, 2000/01:Ub260 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 5 och 10, bifaller delvis motion 2000/01:Ub225 yrkandena 2 och 15 samt avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkande 2 och 2000/01: Ub239 yrkande 3.

3. Naturvetenskap och teknik i skolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1 och bifaller därmed motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 8 och 2000/01:Ub309 samt avslår motion 1999/2000:Ub267 yrkande 1.

9. Lektorat

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub260 yrkande 15 och 2000/01:Ub331 yrkande 19 samt avslår motion 2000/01:Ub236 yrkande 20.

27. Elevens rätt till stöd

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 6 samt avslår motion 2000/01:Ub225 yrkande 4.

Ställningstagande

Barn är olika och mognar i olika takt. **Skolplikten** bör därför regleras så att skolstarten blir flexibel. Ett barn skall kunna börja skolan vid sex eller sju års ålder, men skolstarten skall också, om det finns särskilda skäl, kunna skjutas upp till det år då barnet fyller åtta år. Skollagen bör sätta elevens kunskaper i fokus, inte tiden. Eleven skall ha **rätt till utbildning** till dess hon eller han har nått målen för grundskolan. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub206 yrkande 1, 2000/01:Ub260 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 5 och 10.

Arbetet med att öka intresset för **naturvetenskap och teknik** måste påbörjas redan i grundskolan. Fler duktiga lärare måste lockas till grundskolan. Det kräver att lärarna ges konkurrensmässiga arbetsvillkor. Att åstadkomma högre löner för duktiga lärare kan bara ske om kommunernas monopol bryts när det gäller att driva skolor. Det är genom mångfald och konkurrens som ger valfrihet som utrymme skapas för bättre arbetsvillkor för lärarna. Utan duktiga lärare kommer inte de svenska elevernas resultat att nå internationell toppklass, vilket krävs bl.a. om Sverige skall lyckas examinera betydligt fler civilingenjörer av hög kvalitet. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 8 och 2000/01:Ub309.

Vi förordar att fler **lektorat** införs i skolan för att knyta forskning och undervisning närmare varandra och för att bredda lärarnas karriärmöjligheter. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub260 yrkande 15 och 2000/01:Ub331 yrkande 19.

Alla lärare bör få grundläggande specialpedagogiska kunskaper för att förstå och kunna hjälpa **elever med behov av särskilt stöd**. Det är också nödvändigt med kunskaper om kulturskillnader och om hur man arbetar med barn med utländsk bakgrund. Barn och ungdomar med utländsk bakgrund utgör en stor andel av elevantalet. Många av dessa barn behöver i skolan stöd såväl språkligt som i sin kulturidentitet. Även barn med funktionshinder och mindre synliga handikapp, t.ex. neurologiska handikapp, måste få den hjälp och den uppmärksamhet som deras speciella handikapp kräver. Barn med olika handikapp måste tillförsäkras tillgång till anpassade läromedel. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 6.

2. Skolplikt och rätt till utbildning, m.m. (punkterna 1, 6, 7, 8, 9, 16, 17, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35 och 36) – fp

av Ulf Nilsson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkterna 1, 6, 7, 8, 9, 16, 17, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35 och 36 borde ha följande lydelse.

1. Skolplikt och rätt till utbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub225 yrkandena 2 och 15 och avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub239 yrkande 3, 2000/01:Ub260 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 5 och 10.

6. Skolan som en murbräcka mot segregation

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 12 och 2000/01:Sf617 yrkande 7.

7. Skolledare

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 16 och 2000/01:Ub236 yrkande 21 och avslår motionerna 2000/01:Ub214 yrkande 2, 2000/01:Ub316 yrkandena 21 och 29 samt 2000/01:Ub331 yrkandena 20 och 21.

8. Lärare

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub225 yrkande 14 och avslår motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 2, 1999/2000:Ub277 yrkande 5, 2000/01:Ub260 yrkande 14, 2000/01:Ub316 yrkandena 17 och 18 samt 2000/01:Ub331 yrkande 18.

9. Lektorat

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub236 yrkande 20 samt bifaller delvis motionerna 2000/01:Ub260 yrkande 15 och 2000/01:Ub331 yrkande 19.

16. Förskoleverksamhet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 1999/2000:Ub294 yrkandena 4 och 5 och avslår motion 1999/2000:Ub303.

17. Ämnesfrågor av övergripande karaktär

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 3 och 2000/01:Ub227 yrkande 2 och avslår motionerna 2000/01:Ub291 och 2000/01:Ub316 yrkandena 11 och 31.

23. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:L459 yrkande 16 och avslår motionerna 2000/01:Ub246 yrkandena 1 och 3–6, 2000/01:Ub255, 2000/01:Ub331 yrkande 3, 2000/01:Ub821 yrkande 2, 2000/01:Ju724 yrkande 16, 2000/01:So304 yrkande 6 och 2000/01:So545 yrkande 11.

25. Läromedelsfrågorna i den statliga uppföljningen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub227 yrkande 4.

27. Elevens rätt till stöd

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub225 yrkande 4 och avslår motion 2000/01:Ub316 yrkande 6.

28. Betygen i grundskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub225 yrkandena 5 och 10 och avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 3–5, 2000/01:Ub232, 2000/01:Ub237, 2000/01:Ub239 yrkande 5, 2000/01:Ub256, 2000/01:Ub260 yrkande 2, 2000/01:Ub276 yrkande 3, 2000/01:Ub282 yrkande 2, 2000/01:Ub284 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 15 och 16.

29. Utvecklingssamtalen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub225 yrkande 7 och avslår motionerna 2000/01:Ub239 yrkande 7 och 2000/01:Ub316 yrkande 14.

30. Nationella prov

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub225 yrkande 6 och avslår motionerna 2000/01:Ub222 och 2000/01:Ub322.

31. Hälsa

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motionerna 2000/01:So549 yrkande 11 och 2000/01:Kr539 yrkande 4 och avslår motionerna 2000/01:Ub234, 2000/01:Ub240 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub316 yrkande 20 och 2000/01:So453 yrkande 2.

33. Alkohol, narkotika och tobak (ANT)

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub236 yrkande 22 och avslår motionerna 2000/01:Ub332 yrkande 3, 2000/01:Ju929 yrkande 5, 2000/01:Ju931 yrkande 4, 2000/01:Sf274 yrkande 37 och 2000/01:So362 yrkande 1.

34. Mobbning och annan kränkande behandling

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub225 yrkandena 8 och 9 samt 2000/01:Ub236 yrkande 34 och avslår motionerna 2000/01:Ub217 yrkandena 1–6, 2000/01:Ub218 yrkandena 1, 3, 4 och 10, 2000/01:Ub239 yrkande 10, 2000/01:Ub284 yrkande 1, 2000/01:Ub320 yrkandena 1 och 5–7, 2000/01:Ju907 yrkande 12 och 2000/01:So450 yrkande 4.

35. Arbetsmiljö

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub225 yrkande 11 och avslår motionerna 2000/01:Ub238, 2000/01:Ub239 yrkande 9, 2000/01:Ub316 yrkande 26, 2000/01:Ub331 yrkande 5, 2000/01:Ub335 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub342 och 2000/01:Bo540 yrkande 2.

36. Utbildning på entreprenad

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 och bifaller därmed motionerna 1999/2000:Ub294 yrkande 32 och 2000/01:Ub236 yrkande 28 och avslår motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 6, 1999/2000:Ub311 yrkande 9 och 2000/01:Ub260 yrkande 8.

Ställningstagande

Jag anser att **skolplikten** skall regleras så att eleverna normalt skall börja grundskolan vid sex års ålder och avsluta den när målen har uppnåtts. Elevernas **rätt till utbildning** bör vidare regleras så att de har rätt till undervisning och stöd även efter skolpliktens upphörande tills de blir behöriga till gymnasieskolans nationella program eller kan börja i vuxenutbildning. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub225 yrkandena 2 och 15.

Enligt min och Folkpartiets uppfattning kan **skolan** användas **som en murbräcka mot segregation**. Det bör vara kommunernas skyldighet att ge skolor i utsatta områden extra resurser för att hindra utslagning av elever. I dessa områden bör spjutspetskolor eller magnetskolor startas, som kan dra till sig elever från olika stadsdelar. Möjlighet att välja bland kommunala och fristående skolor är ett viktigt medel till att bryta segregationen, eftersom eleverna då kan välja en skola utanför sitt bostadsområde. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 12 och 2000/01:Sf617 yrkande 7.

Många **skolledare** vittnar om en mycket pressad situation med övertid, stress och en känsla av utsatthet. Detta måste förändras. Jag anser att rektor skall vara pedagogisk ledare. Lika viktigt som det är att inom grundskolan ha pedagogiska ledare är det att ledarna inom förskolan har pedagogisk kompetens. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 16 och 2000/01:Ub236 yrkande 21.

Läraryrkets status måste enligt min mening stärkas och lärares professionalism erkännas. Därför bör en lärarlegitimation införas. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub225 yrkande 14.

En nödvändig förutsättning för att höja läraryrkets attraktionskraft är att lärare ges bättre möjligheter att utvecklas, att få nya uppgifter och att göra karriär. En form av detta är att bli **lektor**. Inom en tioårsperiod skall enligt min och Folkpartiets mening var tionde lärare i gymnasieskolan vara lektor. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub236 yrkande 20.

Chefer inom **förskolan** skall enligt min mening vara pedagogiska ledare. Föräldrarna har det yttersta ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolans betydelse som kompletterande funktion till föräldransvaret har dock blivit viktigare. Förskolans arbete med barnen skall därför ske i nära samarbete med föräldrarna. Det är viktigt att personalen inom förskolan har utbildning och kunskap för att kunna tolka och förmedla viktig information, som både familjen och personalen behöver för ett gott samarbete. Samarbetet mellan föräldrar och personal måste ständigt utvärderas. För att barn och föräldrar skall kunna ha ett reellt inflytande i förskolans verksamhet skall varje förskola vara tydlig i fråga om mål, innehåll, arbetsformer samt ömsesi-

diga rättigheter och skyldigheter. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 1999/2000:Ub294 yrkandena 4 och 5.

Ingen elev skall få känna sig ostimulerad i skolan och ingen elev skall behöva lämna grundskolan utan baskunskaperna. En **övergripande** fråga är därför den om att undervisningen i basämnena, i första hand **ämnena** engelska och matematik, skall kunna organiseras i olika kurser för olika elever. Den allmänna kursen skall syfta till att eleverna skall nå minst betyget Godkänd. För elever som har särskild fallenhet och intresse för ett ämne bör möjligheten till ”särskild kurs” återinföras.

Jämfört med andra länder är läsförståelsen god och läsandet högt i Sverige. Men bland ungdomar minskar både förståelsen och läsandet. Jag anser att det därför bör göras en statlig satsning på läsning inom skolan, med möjlighet till en kraftig lokal prioritering av baskunskaper.

Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 3 och 2000/01:Ub227 yrkande 2.

Det är oacceptabelt att många klasser, särskilt i gymnasieskolan men också i grundskolan, inte får någon undervisning alls om **sex och samlevnad**. Alla elever har rätt till en bra sex- och samlevnadsundervisning, inklusive undervisning om homo- och bisexualitet. Det förekommer också att det används läromedel som sprider fördomar om homo- och bisexualitet. Dessa läromedel skall naturligtvis ersättas med läromedel präglade av respekt och acceptans. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:L459 yrkande 16.

Jag anser det viktigt att **läromedelsfrågorna** ägnas stor uppmärksamhet i **den statliga uppföljningen** genom Skolverket och dess kvalitetsgranskningsnämnd. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub227 yrkande 4.

Barn och ungdomar i behov av särskilt stöd har drabbats hårt av de senaste årens besparingar i kommunerna. Elever med grava läs- och skrivsvårigheter (dyslexi) måste uppmärksammas mer i skolan. Om dyslexi inte uppmärksammas i tid blir ofta konsekvensen att eleven får problem med alltfler inslag i skolarbetet. För många elever kan det vara avgörande om de kan få undervisning enskilt eller i mindre grupp under vissa perioder. Därför måste speciallärartjänster återinrättas i skolorna och en speciallärarutbildning införas på lärarhögskolorna. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub225 yrkande 4.

Betyg bör ges i **grundskolan** tidigare än i dag. Att dela ut de första betygen på hösten i årskurs 8 är alldeles för sent. Alla elever bör få betyg från årskurs 6. Dessutom bör betygsskalan bli sexgradig. Skolket är ett växande problem i många skolor, vilket leder till att det är svårt att bedriva en ordnad undervisning. Jag anser att det skall vara möjligt att ange ogiltig frånvaro på terminsbetygen. I tidigare årskurser skall föräldrarna regelbundet få skriftlig inform-

ation om sina barns frånvaro. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub225 yrkandena 5 och 10.

Utvecklingssamtalen är oerhört viktiga för elever, föräldrar och lärare. Utvecklingssamtal skall enligt min och Folkpartiets mening föras redan i förskolan och sedan genom hela grundskoletiden. Dessa samtal skall alltid dokumenteras skriftligt. Grundskoleförordningen bör ändras så att detta blir möjligt. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub225 yrkande 7.

Nationella prov ger, liksom betyg, möjlighet att upptäcka elever som är i behov av stöd. De ger också en samlad bild av skolans resultat. Obligatoriska nationella prov bör därför genomföras regelbundet. De nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik skall vara obligatoriska redan i grundskolans tredje år. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub225 yrkande 6.

Under skolåldern utvecklas många av de vanor och livsstilar som får bestående effekter för **hälsan**. Det gäller matvanor, motionsvanor och bruk av tobak, alkohol och droger. Det är viktigt att gymnasieskolan fortsätter den undervisning i hälsofrågor som påbörjas i grundskolan. Den skall ta sin utgångspunkt i ett positivt och främjande perspektiv även om man inte skall blunda för de risker som finns i elevernas omvärld. Idrottsrörelsen fyller en viktig roll för opinionsbildning i folkhälsofrågor. Som frivillig folkrörelse kan dock idrottsrörelsen aldrig ha huvudansvaret för att nå alla barn och ungdomar med ett positivt budskap om motionens och den fysiska aktivitetens betydelse. Denna uppgift ligger, och måste framöver också ligga, på skolan. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:So549 yrkande 11 och 2000/01:Kr539 yrkande 4.

Det verkar bli allt lättare för ungdomar att få tag i **alkohol och narkotika** och tobak. Rök- och alkoholdebuten sker allt längre ned i åldrarna, och den negativa attityden till narkotika tycks ha luckrats upp. Jag och Folkpartiet efterlyser en nationell handlingsplan för hur kampen mot ungas missbruk av alkohol, narkotika och tobak skall intensifieras. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub236 yrkande 22.

Det måste till kraftfulla åtgärder mot **mobbning och annan kränkande behandling** av elever i skolorna. Jag anser att brott som begås i skolan alltid skall polisanmälas. Varje skola skall ha en åtgärdsplan mot mobbning. En av de viktigaste åtgärderna är att informera föräldrar till barn som mobbar eller mobbas. Föräldrarna har rätt att få veta vad som händer deras barn i skolan, och de kan också bidra till en lösning av problemet. Elever som gjort sig skyldiga till grova förseelser som mobbning och våld måste kunna skiljas från skolan under en längre tid. Regeringen bör se över skolformsförordningarna så att de ger skolor rätt stöd för sin myndighetsutövning. Det jag här har an-

fört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub225 yrkandena 8 och 9 och 2000/01:Ub236 yrkande 34.

Skolan är Sveriges största arbetsplats. Trots att svenska skolelever omfattas av arbetsmiljölagen har brister i skolans **arbetsmiljö** avslöjats, både när det gäller den psykosociala och den fysiska arbetsmiljön. Jag anser det självklart att även elever och lärare skall ha en arbetsplats som uppfyller kraven på en acceptabel arbetsmiljö. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub225 yrkande 11.

I dag får endast undervisning i yrkesämnena i gymnasieskolan läggas ut på **entreprenad**. Denna begränsning är enligt min mening omotiverad. Om det finns tydliga krav på lärarkompetens och undervisningens kvalitet finns det ingen anledning att begränsa entreprenadmöjligheten till yrkesämnena. Det borde vara möjligt för en kommun att t.ex. beställa undervisning med en särskild pedagogisk profil i språk eller naturvetenskap av lärarkooperativ eller andra privata anordnare. Det jag här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 1999/2000:Ub294 yrkande 32 och 2000/01:Ub236 yrkande 28.

3. Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning, m.m. (punkterna 2, 5, 8, 10, 12, 15, 28, 30, 33, 34, 36 och 39) – m

av Lars Hjertén (m), Tomas Högström (m), Per Bill (m) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 2, 5, 8, 10, 12, 15, 28, 30, 33, 34, 36 och 39 borde ha följande lydelse.

2. Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning m.m.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motion 2000/01:A244 yrkande 5 samt avslår motionerna 1999/2000:Bo231 yrkande 9, 2000/01:Ub207 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub215 yrkandena 2–4, 2000/01:Ub270 yrkande 1, 2000/01:Ub816 yrkande 1 och 2000/01:Bo223 yrkande 9.

5. Decentralisering av makt och inflytande till skolorna

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub324 samt avslår motionerna 2000/01:Ub203 yrkande 2, 2000/01:Ub239 yrkandena 4 och 13, 2000/01:Ub316 yrkande 23 och 2000/01:So358 yrkande 4.

8. Lärare

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 2 och 2000/01:Ub260 yrkande 14 samt avslår motionerna 1999/2000:Ub277 yrkande 5, 2000/01:Ub225 yrkande 14, 2000/01:Ub316 yrkandena 17 och 18 samt 2000/01:Ub331 yrkande 18.

10. Sanktioner mot kommuner

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub288 samt avslår motion 2000/01:Ub239 yrkande 12.

12. Kontrollsystem

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub313 yrkande 4.

15. Värdegrunden

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub284 yrkande 2 samt avslår motionerna 2000/01:Ub215 yrkande 1, 2000/01:Ub246 yrkande 2, 2000/01:Ub283, 2000/01:Ub316 yrkande 2, 2000/01:Ub320 yrkandena 2–4, 2000/01:Ub336 och 2000/01:Ub821 yrkandena 3, 4, 7 och 9.

28. Betygen i grundskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 3–4, 2000/01:Ub260 yrkande 2, 2000/01:Ub282 yrkande 2 och 2000/01:Ub284 yrkande 3 samt avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkande 5, 2000/01:Ub225 yrkandena 5 och 10, 2000/01:Ub232, 2000/01:Ub237, 2000/01:Ub239 yrkande 5, 2000/01:Ub256, 2000/01:Ub276 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 15 och 16.

30. Nationella prov

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub222 samt avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 6 och 2000/01:Ub322.

33. Alkohol, narkotika och tobak (ANT)

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ju929 yrkande 5 och 2000/01:Ju931 yrkande 4 samt avslår motionerna 2000/01:Ub236 yrkande 22, 2000/01:Ub332 yrkande 3, 2000/01:Sf274 yrkande 37 och 2000/01:So362 yrkande 1.

34. Mobbning och annan kränkande behandling

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub217 yrkande 1 och 2000/01:Ub284 yrkande 1 samt avslår motionerna 2000/01:Ub217 yrkandena 2–6, 2000/01:Ub218 yrkandena 1, 3, 4 och 10, 2000/01:Ub225 yrkandena 8 och 9, 2000/01:Ub236 yrkande 34, 2000/01:Ub239 yrkande 10, 2000/01:Ub320 yrkandena 1 och 5–7, 2000/01:Ju907 yrkande 12 och 2000/01:So450 yrkande 4.

36. Utbildning på entreprenad

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 6, 1999/2000:Ub311 yrkande 9 och 2000/01:Ub260 yrkande 8 samt avslår motionerna 1999/2000:Ub294 yrkande 32 och 2000/01:Ub236 yrkande 28.

39. Rekrytering till språkutbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub818 yrkande 2.

Ställningstagande

Moderata samlingspartiet vill skapa en kunskapsnation i världsklass. Det kräver bland annat att ungdomsskolan förbättras. Grunden för kunskap och växt läggs i grundskolan. **Grundskolan** måste anpassas till elevernas önskemål och behov. En flexibel skolstart skall tillämpas. Ingen elev skall behöva lämna grundskolan utan godkända baskunskaper. Alla skall ha rätt till det stöd som fordras för att uppnå de övergripande kunskapsmålen. Mångfald och flexibilitet i organisation och arbetsformer skall främjas. Alla skall ges rätt att fritt välja skola. Finansieringen av elevernas utbildning skall ske genom att skolans resurser följer elevernas fria val. Ansvaret för grundskolans finansiering skall övertas av staten och varje skola få ett eget direkt budgetansvar. Kontinuerliga kvalitetsvärderingar av undervisningens resultat skall göras av ett fristående kontrollinstitut. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:A244 yrkande 5.

Flera rapporter pekar på de problem kommunala skolor har, då deras möjlighet att göra prioriteringar begränsas av kommunernas budgetordning m.m. Om alla skolor fick skolpeng per elev skulle också de kommunala skolorna bli fria att använda resurserna på bästa sätt. Regeringen bör för riksdagen lägga fram förslag om ytterligare **decentralisering** av ansvaret för skolan. Enhetliga regler som ger kommunala skolor frihet motsvarande de fristående skolornas bör eftersträvas. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub324.

Det är viktigt att stärka **läraryrkets** status. Här behövs flera insatser. En ny, kunskapsinriktad skolpolitik och högre löner för lärare är viktiga medel. Antagningskraven till lärarutbildningen bör skärpas. Ett lärarcertifikat bör införas som bevis på genomgången utbildning. Certifikatet bör förnyas vart femte år. Detta underlättar en kontinuerlig kvalitetskontroll och kompetenshöjning. Vi anser att lärare inte bara skall ha nödvändiga kunskaper i svenska, utan att lärare måste ha sådana kunskaper att de med god kvalitet kan förmedla och stimulera alla elevers utveckling i svenska språket. Vi förordar att skollagens tidigare skrivning återställs när det gäller kraven på lärarnas kunskaper i svenska språket. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 2 och 2000/01:Ub260 yrkande 14.

Skollagen föreskriver att varje skola skall lämna en kvalitetsredovisning över sin verksamhet. Trots att kvalitetsredovisningen är obligatorisk avstår nästan hälften av landets kommuner från att redovisa till Skolverket på vilket sätt skolans mål uppnås eller på vilket sätt man tänker arbeta för att nå de uppsatta målen. **Ett sanktionssystem mot kommuner** och enskilda skolor som kan användas när föreskriften om kvalitetsredovisning av skolorna inte efterlevs behöver utarbetas så att målet om likvärdig utbildning kan följas upp och resultat utvärderas. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub288.

Det har i många år varit en utbredd uppfattning att historiekunskaperna i samhället är sviktande. Historieundervisningens omfång har minskats kraftigt sedan 1950-talet på såväl grundskole- som gymnasienivå. Samtidigt är det uppenbart att inget politiskt parti aktivt haft som mål att historiekunskaperna skall trängas tillbaka. Tvärtom råder det samförstånd kring värdet av historisk kunskap. Mot bakgrund av detta bör ökat fokus sättas på frågan om historieundervisningens omfattning och kvalitet. Viktiga instrument för detta är bl.a. **utvärdering av undervisningen**. Det bör ske kontinuerligt på nationell nivå, exempelvis genom nationella prov. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub313 yrkande 4.

I läroplanen finns den **värdegrund** arbetet i skolan skall vila på liksom allmänna mål för skolans fostrande uppgifter. Att många fortfarande inte har ett tydligt förhållande till begreppet är ett underbetyg för förankringen och informationen om en grundläggande princip som skolväsendet skall vila på. Vi anser därför att kunskaperna om läroplanens grund och intentioner måste förbättras. Målen för skolans uppgifter när det gäller utveckling av elevers sociala kompetens behöver bli tydligare. Samtidigt måste skolan ges användbara verktyg och riktlinjer för det konkreta och vardagliga arbetet. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub284 yrkande 2.

Det är angeläget att varje elevs och skolornas resultat följs upp och synliggörs. Vi är övertygade om att individuell uppföljning är centralt i arbetet för att öka skolornas måluppfyllelse. Vi vill att **betyg** skall ges tidigare än i års-

kurs åtta och att skriftliga omdömen skall kunna ges fr.o.m. det första skolåret. Den enskilda skolan bör ges rätten att utforma skriftliga omdömen på det sätt man önskar. Det viktiga är att de ger besked om elevens kunskaper i förhållande till undervisningens mål. Vi anser vidare att skolorna bör åläggas skyldighet att informera föräldrar och skolhuvudmän i ordnings- och uppförandefrågor. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 3 och 4, 2000/01:Ub260 yrkande 2, 2000/01:Ub282 yrkande 2 och 2000/01:Ub284 yrkande 3.

Nationella prov i olika ämnen genomförs i grundskolans klasser 5 och 9. De fyller en viktig roll när det gäller att kontrollera den generella kunskapsnivån, men tyvärr beaktas inte att undervisningen är annorlunda upplagd i skolor inrättade för elever med handikapp av olika slag. För att få en rättvisare jämförelse är det angeläget att reglerna ses över så att alla elever ges samma undervisningsmässiga förutsättningar att klara uppgiften. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub222.

Skolan skall ha skyldighet att informera föräldrarna om allt väsentligt som rör barnet. Informationsskyldigheten skall gälla både hur inläringen fortskrider och hur eleven fungerar och utvecklas socialt i skolmiljön. Information är viktig för att föräldrarna, huvudansvariga för sina barn, skall kunna ta nödvändiga initiativ för att på bästa sätt stödja barnets utveckling. Särskilt viktigt är att skolan informerar föräldrarna om elevens beteende förändras på ett oroande sätt. Förändringar i unga människors sätt att vara kan vara tecken på missbruk eller andra allvarliga problem. Skolpersonalen måste ges kontinuerlig fortbildning om symptom och verkningar av **narkotikamissbruk** m.m. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01: Ju929 yrkande 5 och 2000/01:Ju931 yrkande 4.

Det är ett svek mot eleverna att inte ta itu med de ordningsproblem som finns i många skolor. Ordningsproblemen är av olika slag, men genomgående tycks det som om skolans vuxna och många föräldrar inte kan eller orkar ta sitt vuxenansvar. Skolan skall ingripa tidigt och tydligt mot **mobbing**. Tyvärr följer långt ifrån alla skolor de regler som gäller. Lagar och regler som rör mobbing är dessutom dåligt kända bland eleverna. De vet ofta inte vilka åtgärder de har rätt att kräva. Sannolikt är situationen densamma vad gäller skolbarnens föräldrar. Det är ofta otydligt vem som ansvarar för kommunens arbete mot mobbing och vem som en bekymrad förälder skall vända sig till. Skolförordningarnas bestämmelser om åtgärder för elevers tillrättaförande behöver ses över. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub217 yrkande 1 och 2000/01:Ub284 yrkande 1.

Den snabba kunskapsutvecklingen och därmed lärarrollens förändring, liksom svårigheterna att rekrytera utbildade lärare till skolan innebär oberoende av varandra att nya vägar måste sökas. Vidare måste skolans miljö stimulera en anda av företagande både i vid mening och specifikt inriktat på att starta och

driva företag. En sluten skolmiljö som präglas av kommunalt skolmonopol uppfyller inte de krav och har inte den kompetens som krävs för att ge alla elever utbildning i entreprenörskap. Moderata samlingspartiet förordar att skolornas möjlighet att lägga ut **undervisning på entreprenad** släpps fri. Detta skulle ge skolorna bättre möjligheter att värna undervisningens kvalitet samtidigt som värderingen av goda lärarinsatser skulle bli mer rimlig. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 6, 1999/2000:Ub311 yrkande 9 och 2000/01:Ub260 yrkande 8.

Det vikande intresset för utbildning i främmande språk är bekymmersamt. I en tid med allt fler internationella kontakter räcker det inte med kunskaper i engelska som många förvillas att tro. Inom näringslivet och internationellt samarbete av många olika slag är språkkunskaper efterfrågade och viktiga. Risken är att vikande rekrytering till utbildningarna leder till att vi på sikt får svårigheter med språkläraryrsörjningen, vilket leder till sänkt undervisningskvalitet osv. Det behövs en analys av skälen för de svårigheter som nu märks vad gäller rekrytering till språkutbildningar. Regeringen bör ta initiativ till en **utredning vad gäller språkutbildningen** från grundskolan t.o.m. högskolan som en del av arbetet under EU:s och Europarådets europeiska språkår 2001. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub818 yrkande 2.

4. Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning, m.m. (punkterna 2 och 4) – mp

av Gunnar Goude (mp).

Jag anser att utskottets förslag under punkterna 2 och 4 borde ha följande lydelse.

Förslag till riksdagsbeslut

2. Övriga frågor om grundskolans ansvar och omfattning m.m.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub816 yrkande 1 samt avslår motionerna 1999/2000:Bo231 yrkande 9, 2000/01:Ub207 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub215 yrkandena 2–4, 2000/01:Ub270 yrkande 1, 2000/01:A244 yrkande 5 och 2000/01:Bo223 yrkande 9.

4. Elevinflytande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4 och bifaller därmed motion 2000/01:K401 yrkande 4 samt avslår motionerna 2000/01:Ub252, 2000/01:Ub316 yrkande 22, 2000/01:Ub331 yrkande 6 och 2000/01:Ub813 yrkande 1.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att skolan skall vara en skola för alla, där barn med olika förutsättningar, från olika miljöer och med olika religionsinriktningar fostras till att leva tillsammans och ha respekt för varandras egenart. Skolan skall ge alla elever en likvärdig utbildning av god kvalitet. En skola för alla men också en skola för envar.

Grundskolan har under den senaste tioårsperioden fått ändrade arbetsdirektiv i en rad olika hänseenden; från nya skolplaner, läroplaner, kursplaner och krav på lokala arbetsplaner till ny organisation och nytt huvudmannaskap. Det skolan framför allt behöver under den närmaste framtiden är arbetsro och ökade resurser. De förändringar som är påkallade är i huvudsak sådana åtgärder som krävs med hänsyn till de nedskärningar som skett i skolans resurser under 1990-talets början.

Få lärare har i dag tillräckliga kunskaper för att rätt omhänderta elever med läs- och skrivsvårigheter. I utbildningen av såväl lärare som specialpedagoger måste kunskap om dyslexi och metodik för elever med läs- och skrivsvårigheter få en framskjuten plats. Den samlade kompetensen och resurserna i landet bör samlas i ett centralt initierat projekt rörande dyslexiproblemen.

Minoritetsgruppers rätt till undervisning i sitt modersmål skall skyddas. Modersmållärare som saknar lärarutbildning skall erbjudas kvalificerad fortbildning. Modersmålsutbildning skall ha samma ställning i skolan som övriga ämnen. Svenska som andraspråk bör prioriteras.

Ingen elev skall vara rädd för att gå till skolan på grund av mobbning, och ingen förälder skall behöva oroa sig för att hans eller hennes barn skall utsättas för något sådant. Ett fullständigt program för hantering av mobbningsproblem skall finnas på varje skola. Ett program mot mobbning måste innehålla klara regler för hur man aktivt skall kontrollera om mobbning förekommer, regler för hur mobbning förebyggs genom att frågan uppmärksammas och diskuteras återkommande, såväl med elever som med föräldrar och personal samt ett särskilt handlingsprogram för den situation då mobbning upptäcks.

Tillsyn av undervisningens innehåll och kvalitet, möjligheter till elevdemokrati, resurser för barn med läs- och skrivsvårigheter, tillgången till god skolhälsovård, etc. förekommer ännu i alltför liten utsträckning. Det är naturligt att Skolverket, med sitt övergripande ansvar, tillser att kommunerna får information om vad som förväntas av dem och sedan kontrollerar att kommunerna verkligen bedriver en aktiv tillsyn enligt anvisningarna.

De fristående skolornas pedagogiska verksamhet utgör ett viktigt bidrag till det pedagogiska arbetet inom kommunen och kan ofta fungera som banbrytare och anvisa nya alternativ för pedagogiken vid de kommunala skolorna. Miljöpartiet har föreslagit ett åttapunktersprogram för utveckling av friskolorna. Förslaget omfattar bl.a. en särskild utvecklingsfond, åtgärder för att värna glesbygdsskolor och ordnad lärarutbildning för friskollärare.

Vad som här anförts bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub816 yrkande 1.

En demokratisk skola som efterlever barnkonventionen bör välkomna och uppmuntra **elevers deltagande i det beslutsfattande** som påverkar elevers situation i skolan. Miljöpartiet anser att elevråd och skolkonferenser bl.a. bör fungera som remissorgan för kommunerna. Planerar man en förändring i skolan skall också eleverna ha en möjlighet att framföra sina åsikter. Miljöpartiet vill också att skolor med elevmajoritet i styrelsen uppmuntras och att elever har rätt att närvara vid anställningsintervjuer av skolans personal. Elever skall få kunskap om vilka rättigheter de har i den nationella lagstiftningen men också om FN:s barnkonvention. Detta bör skrivas in i läroplanen. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad jag här har anfört och därmed bifalla motion 2000/01:K401 yrkande 4.

5. Elevinflytande, m.m. (punkterna 4, 5, 7, 8, 14, 15, 17, 19, 21, 23, 28, 29, 31, 33, 34 och 35) – kd

av Yvonne Andersson (kd) och Erling Wälivaara (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 4, 5, 7, 8, 14, 15, 17, 19, 21, 23, 28, 29, 31, 33, 34 och 35 borde ha följande lydelse.

4. Elevinflytande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 22 och avslår motionerna 2000/01:Ub252, 2000/01:Ub331 yrkande 6, 2000/01:Ub813 yrkande 1 och 2000/01:K401 yrkande 4.

5. Decentralisering av makt och inflytande till skolorna

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 23 och avslår motionerna 2000/01:Ub203 yrkande 2, 2000/01:Ub239 yrkandena 4 och 13, 2000/01:Ub324 och 2000/01:So358 yrkande 4.

7. Skolledare

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub316 yrkandena 21 och 29 och 2000/01:Ub331 yrkande 20 och avslår motionerna 2000/01:Ub214 yrkande 2, 2000/01:Ub225 yrkande 16, 2000/01:Ub236 yrkande 21 och 2000/01:Ub331 yrkande 21.

8. Lärare

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motionerna 1999/2000:Ub277 yrkande 5, 2000/01:Ub316 yrkandena 17 och 18 och 2000/01:Ub331 yrkande 18

och avslår motionerna 1999/2000:Ub227 yrkande 2, 2000/01:Ub225 yrkande 14 och 2000/01:Ub260 yrkande 14.

14. Kulturens roll i skolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 13 och avslår motion 2000/01:Kr290 yrkande 2.

15. Värdegrunden

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub316 yrkande 2 och 2000/01:Ub320 yrkandena 2–4 och avslår motionerna 2000/01:Ub215 yrkande 1, 2000/01:Ub246 yrkande 2, 2000/01:Ub283, 2000/01:Ub284 yrkande 2, 2000/01:Ub336 och 2000/01:Ub821 yrkandena 3, 4, 7 och 9.

17. Ämnesfrågor av övergripande karaktär

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkandena 11 och 31 och avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 3, 2000/01:Ub227 yrkande 2 och 2000/01:Ub291.

19. Undervisningen i historia, religionskunskap, svenska samt om demokrati

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub316 yrkande 3 och 2000/01:Kr288 yrkandena 1 och 2 och avslår motionerna 2000/01:Ub302, 2000/01:Ub313 yrkandena 1 och 3, 2000/01:Ub330 och 2000/01:K401 yrkande 5.

21. Idrott och hälsa

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 12 och avslår motionerna 2000/01:Ub226, 2000/01:Ub247, 2000/01:Ub266, 2000/01:Ub268, 2000/01:Ub307 yrkandena 1, 2 och 4, 2000/01:Ub318, 2000/01:Ub325, 2000/01:Ub332 yrkande 1, 2000/01:Ub341 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub806 yrkande 2, 2000/01:Kr537 yrkande 2 och 2000/01:Kr538 yrkande 4.

23. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub331 yrkande 3 och avslår motionerna 2000/01:Ub246 yrkandena 1 och 3–6, 2000/01:Ub255, 2000/01:Ub821 yrkande 2, 2000/01:Ju724 yrkande 16, 2000/01:L459 yrkande 16, 2000/01:So304 yrkande 6 och 2000/01:So545 yrkande 11.

28. Betygen i grundskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkandena 15 och 16 och avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 3–5, 2000/01:Ub225 yrkandena 5 och 10, 2000/01:Ub232, 2000/01:Ub237, 2000/01:Ub239 yrkande 5, 2000/01:Ub256, 2000/01:Ub260 yrkande 2, 2000/01:Ub276 yrkande 3, 2000/01:Ub282 yrkande 2 och 2000/01:Ub284 yrkande 3.

29. Utvecklingssamtalen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 14 och avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 7 och 2000/01:Ub239 yrkande 7.

31. Hälsa

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 20 och avslår motionerna 2000/01:Ub234, 2000/01:Ub240 yrkandena 1 och 2, 2000/01:So453 yrkande 2, 2000/01:So549 yrkande 11 och 2000/01:Kr539 yrkande 4.

33. Alkohol, narkotika och tobak (ANT)

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:So362 yrkande 1 och avslår motionerna 2000/01:Ub236 yrkande 22, 2000/01:Ub332 yrkande 3, 2000/01:Ju929 yrkande 5, 2000/01:Ju931 yrkande 4 och 2000/01:Sf274 yrkande 37.

34. Mobbning och annan kränkande behandling

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub320 yrkandena 1 och 5–7 och avslår motionerna 2000/01:Ub217 yrkandena 1–6, 2000/01:Ub218 yrkandena 1, 3, 4 och 10, 2000/01:Ub225 yrkandena 8 och 9, 2000/01:Ub236 yrkande 34, 2000/01:Ub239 yrkande 10, 2000/01:Ub284 yrkande 1, 2000/01:Ju907 yrkande 12 och 2000/01:So450 yrkande 4.

35. Arbetsmiljö

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub316 yrkande 26 och avslår motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 11, 2000/01:Ub238, 2000/01:Ub239 yrkande 9, 2000/01:Ub331 yrkande 5, 2000/01:Ub335 yrkandena 1 och 2, 2000/01:Ub342 och 2000/01:Bo540 yrkande 2.

Ställningstagande

Eleverna har lagfäst rätt till **inflytande** över hur deras utbildning utformas. Tyvärr visar undersökningar att elever upplever att deras inflytande avtar med stigande ålder, trots att det borde vara tvärtom. Skolledare, lärare och övrig personal måste ge eleverna möjlighet att utöva sina rättigheter och att öva sig i demokratiskt beslutsfattande. Elevkårsarbete skall kunna ske på skoltid och skall uppmuntras av alla vuxna. Hur arbetet med att stärka elevinflytandet läggs upp bör framgå av kommunens skolplan och av arbetsplanen för respektive skola. Skolverket måste utöva aktiv tillsyn på detta område samt sprida goda exempel. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 22.

Vi anser att föräldrars rätt till information och medinflytande i skolan behöver stärkas. De är också en kanal i arbetet med att öppna skolan mot det omgivande samhället. Föräldrars intressen, kunskaper och kapacitet skall tas till vara i beslut som rör skolan och därmed de egna barnens vardag. Sedan några år pågår en försöksverksamhet i grundskolan med lokala styrelser med föräldramajoritet, som innebär en viss **decentralisering av makt och inflytande till den lokala skolan**. Försöksverksamheten bör nu utvärderas. Det är viktigt att man prövar olika former för att se hur största möjliga intresse från föräldrar kan åstadkommas och tas till vara. Skolverket har ett ansvar att sprida goda exempel. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 23.

För utvecklingen av den målstyrda skolan har kommunerna och **skolledarna** mycket viktiga roller. Många kommuner sköter inte sina åligganden när det gäller att utarbeta, följa upp och utvärdera sina skolplaner. Den bristande överensstämmelse som ofta råder mellan kommunernas budgetar och skolplaner är anmärkningsvärd. Det är viktigt med en tydlig ansvars- och befogenhetsbeskrivning för skolledare. Skolledarnas ställning som pedagogiska ledare bör prioriteras. Ett skolområde får inte vara större än att rektor hinner vara pedagogisk ledare och inspiratör och samtidigt administratör och ekonomisk förvaltare. Rektorer som rekryteras skall ha goda ledaregenskaper och en högklassig grundutbildning och få kontinuerlig fortbildning så att de i verklig mening kan vara ledare för såväl skolans pedagogiska som dess administrativa verksamhet. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub316 yrkandena 21 och 29 och 2000/01:Ub331 yrkande 20.

Lärarna är skolans viktigaste resurs. Lärarrollen behöver uppvärderas. Läraren skall ha huvudansvar för högst 15 elever och ha tillgång till en egen arbetsplats i skolan. Varje nyexaminerad lärare bör få en erfaren kollega som mentor under sitt första arbetsår. För att inte riskera att skolan förmedlar kunskaper som tillhör gårdagens yrkesliv är det viktigt att yrkeslärare får yrkespraktik eller kompetenshöjande teoretisk vidareutbildning. Lärarnas karriärmöjligheter måste öka. Det krävs genomtänkta planer för rekrytering av personal och utveckling av karriärstegar. Möjligheterna till kompetensut-

veckling, till vidare studier och forskning är avgörande för att läraryrket skall vara attraktivt i framtiden.

Lärarnas uppgift måste tydliggöras i förhållande till andra yrkesgrupper. Elevvården måste stärkas. Speciallärare behövs för att ge alla elever en chans till utveckling och för att motverka utbrändhet hos enskilda lärare. De besparingar som gjorts på speciallärare är inte rimliga.

Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 1999/2000:Ub277 yrkande 5, 2000/01:Ub316 yrkandena 17 och 18 och 2000/01:Ub331 yrkande 18.

Kulturen bör leva i skolan och genomsyra verksamheten. Bild, ord, film, musik och rörelse är naturliga element som kan fungera som självklara inslag i alla ämnen. Musik- och kulturskolornas betydelse för barns och ungdomars utveckling kan inte nog understrykas. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 13.

All utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att förmedla ett kulturarv, att föra över värderingar och normer till kommande generationer. Vi anser att **värdegrunden** bör vara lika formulerad i samtliga läroplaner. Läroplanen för förskolan bör i likhet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet hänvisa till den kristna traditionen i vårt land och den etik som bygger på denna tradition. Vi anser att varje kommun kontinuerligt bör genomföra fortbildning för all skolpersonal kring det avsnitt i läroplanen som behandlar skolans värdegrund. Varje skola bör sedan göra en plan för hur man i undervisningen och i hela skolans verksamhet, t.ex. genom studie-cirkel med föräldrarna, kan omsätta skolans värdegrund i praktiken. Undervisning i sociala färdigheter kan vara något att överväga, liksom man gör i andra EU-länder där man tar mobbning på stort allvar. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub316 yrkande 2 och 2000/01:Ub320 yrkandena 2–4.

En viktig **övergripande** fråga är fördelningen mellan praktisk-estetiska och teoretiska **ämnen** i skolan. Det är viktigt att varje elev får möjlighet att utveckla hela sin personlighet. Praktisk och teoretisk förmåga måste värderas lika. Vi anser att kunskapen i praktiska ämnen bör få en mer framskjuten plats i undervisningen. Teori och praktik behöver varvas under skoldagen för att ge såväl stimulans för alla sinnen som omväxling i skolvardagen. Timutfallet för de praktiska och estetiska ämnena är ett angeläget område som behöver följas upp. Andra sådana områden är tidsutrymmet för blockämnena, omfattningen av och kvaliteten på elevflytande och jämställdhetsarbete samt arbetet mot mobbning. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkandena 11 och 31.

Ämnet religionskunskap har ett särskilt ansvar för förmedling av vårt kristna kulturarv. För att kunna diskutera värdegrunden och etiska frågor, men också för att kunna jämföra med och förstå andra kulturer och religioner är det viktigt att alla elever ges goda baskunskaper i det svenska kulturarvet, där

kristendomen utgör en viktig kärna. Enligt vår mening skall kursplanen för ämnet **svenska** i grundskolan innehålla målet att eleverna lär sig att använda ett vardat språk i tal och skrift. Det finns inte med i dag. Motsvarande kursplan för gymnasieskolan bör kompletteras så att det framgår att det är skolans ansvar att varje elev kan uttrycka sig vardat i tal och skrift. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub316 yrkande 3 och 2000/01:Kr288 yrkandena 1 och 2.

Vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen att **idrottens** positiva betydelse för teoretisk inläring är klart påvisad. Riksdagen bör därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 12.

Många frågor under ungdomstiden handlar om mening, om att räcka till och hitta sig själv. Det råder på många håll en osäkerhet om vem som skall ge eleverna undervisning om **sex och samlevnad**, och i vilket ämne det skall ske. I varje kommun måste diskussionen föras med skolorna om hur dessa viktiga frågor behandlas. Undervisningen om sex och samlevnad måste vara obligatorisk. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub331 yrkande 3.

Betygen i grundskolan utgör ett komplement till utvecklingssamtalen. Det är bra att vi nu har ett mål- och kunskapsrelaterat betygssystem, där betyget utgör ett kvitto på en dokumenterad kunskap. Stegen i betygsskalan får inte vara för glesa om betygssystemet skall medverka till att motivera eleven att försöka uppnå nästa steg. Vi anser att betyg bör ges senast fr.o.m. sjunde skolåret och i en sexgradig skala. Skriftlig information om elevens kunskaper och utveckling i förhållande till kravnivåerna i läroplanen bör ges fr.o.m. femte skolåret. Skolorna bör också vara skyldiga att utarbeta skriftliga omdömen om elev i årskurs 9 som saknar godkänt betyg. Denna skyldighet skall gälla oavsett om eleven begär det eller inte. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkandena 15 och 16.

Utvecklingssamtalen är ett viktigt område när det gäller att utveckla samarbetet mellan föräldrarna och skolan. Tanken är att eleven, föräldrarna och lärarna tillsammans skall göra upp en individuell studieplan som omfattar både elevens kunskapsutveckling och personliga utveckling. Planen skall följas upp regelbundet och elever, föräldrar och lärare har ett gemensamt ansvar för att den fullföljs. Vi anser att utvecklingsplanen och utvecklingssamtalen skall dokumenteras skriftligt, eftersom det är en förutsättning för att uppföljningen skall kunna fungera bra. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 14.

En väl fungerande elevvård är en betydelsefull del av skolans verksamhet. Många tjänster inom elevvården drogs in i kommunerna under 1990-talet. Glädjande nog ökade åter kommunernas anslag till elevvård år 1998, men behoven är långtifrån fyllda. Enligt Barnpsykiatriutredningen lider minst 5–

10 % av alla barn och ungdomar av bristande psykisk **hälsa**. Detta är en verklighet som vi inte kan blunda för och som ställer krav på politiker på alla nivåer. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 20.

Det har tyvärr visat sig att **ANT-undervisningen** i skolorna ofta är bristfällig. Många som undervisar i ämnet saknar utbildning, och nya metoder testas sällan. Det finns goda exempel på nya metoder som bör ges större spridning. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:So362 yrkande 1.

Samhället har enligt Kristdemokraternas mening ett ovillkorligt ansvar för att barn och unga skyddas från övergrepp i form av **mobbning och annan kränkande behandling**. Nollvisionen måste vara målet. Den fysiska miljön i skolan spelar en roll i detta sammanhang. En ren och snygg skolmiljö gör eleverna medvetna om sitt eget värde och om andra människors värde, vilket är en viktig del i bekämpningen av mobbning. Nyckelprinciperna i arbetet mot mobbning är att skapa en skolmiljö som kännetecknas å ena sidan av värme, trygghet, positivt intresse och engagemang från de vuxnas sida och å andra sidan av fasta och klara gränser mot oacceptabelt beteende. Detta förutsätter ett visst mått av tillsyn över elevernas aktiviteter även under raster och annan fritid. Filmvåldet, videovåldet och de våldsamma data- och TV-spelen är i dag en naturlig del av barns och ungdomars vardag. Våldsskildringsrådet har till uppgift att informera och sprida kunskap bland lärare och barnomsorgspersonal om hur medieåldet påverkar barn. Vi anser att en översyn av rådets verksamhet behöver göras och direktiven förtydligas. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub320 yrkandena 1 och 5–7.

Skolan är en av Sveriges största arbetsplatser. En god fysisk **arbetsmiljö** är viktig också ur pedagogisk synvinkel. Problemen med ventilationssystemen eller med fukt och mögel, som finns i många skolor, påverkar inte bara barnens fysiska hälsa utan också deras psykiska tillstånd. Skolgården och den närmaste omgivningen runt många skolor har fortfarande stora brister. Vi anser att de idéer som kommit fram under projektarbetet Skolans uterum, som fått stöd av bl.a. Allmänna arvsfonden, bör spridas i bred omfattning. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub316 yrkande 26.

6. Värdegrunden, m.m. (punkterna 15, 23, 26 och 28)

– v

av Lennart Gustavsson (v) och Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 15, 23, 26 och 28 borde ha följande lydelse.

15. Värdegrunden

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub246 yrkande 2 och avslår motionerna 2000/01:Ub215 yrkande 1, 2000/01:Ub283, 2000/01:Ub284 yrkande 2, 2000/01:Ub316 yrkande 2, 2000/01:Ub320 yrkandena 2–4, 2000/01:Ub336 och 2000/01:Ub821 yrkandena 3, 4, 7 och 9.

23. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub246 yrkandena 1 och 3–6 och avslår motionerna 2000/01:Ub255, 2000/01:Ub331 yrkande 3, 2000/01:Ub821 yrkande 2, 2000/01:Ju724 yrkande 16, 2000/01:L459 yrkande 16, 2000/01:So304 yrkande 6 och 2000/01:So545 yrkande 11.

26. Sponsring

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub273 yrkandena 1 och 2 och bifaller delvis motionerna 2000/01:Ub270 yrkande 3, 2000/01:Ub314 yrkande 1 och 2000/01:Ub328.

28. Betygen i grundskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6 och bifaller därmed motion 2000/01:Ub276 yrkande 3 och avslår motionerna 2000/01:Ub206 yrkandena 3–5, 2000/01:Ub225 yrkandena 5 och 10, 2000/01:Ub232, 2000/01:Ub237, 2000/01:Ub239 yrkande 5, 2000/01:Ub256, 2000/01:Ub260 yrkande 2, 2000/01:Ub282 yrkande 2, 2000/01:Ub284 yrkande 3 och 2000/01:Ub316 yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

I läroplanens avsnitt om **värdegrunden** bör texten under rubriken Förståelse och medmänsklighet kompletteras med en text om jämställdhet, tolerans och integritet på sexualitetens och samlevnadens område. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub246 yrkande 2.

Läroplanernas kunskapsmål för grundskolan och gymnasieskolan bör kompletteras med ett kunskapsmål som innebär att skolan skall ansvara för att varje elev efter genomgång av respektive skolform har utvecklat sin förmåga att reflektera över frågor om **sexualitet och samlevnad** utifrån ett frigjort och jämställt synsätt. Sex- och samlevnadsundervisningen bör ges särskild uppmärksamhet vid utvärderingen av försöksverksamheten med slopad timplan. Vi anser också att Skolverket bör få i uppdrag att utveckla referensmaterial till stöd för en kritisk pornografidiskussion, som utgår från en frigjord och jämställd syn på sexualitet. Vidare bör Skolverket få i uppdrag att granska läromedelssituationen när det gäller läromedel som framställer heterosexualitet som norm och homo- och bisexualitet som avvikelser. Det är viktigt att sex- och samlevnadsundervisningen sätter diskussionen om identitet, relationer och maktfrågor i centrum, snarare än biologi, och att den utgår från elevernas egna frågor och erfarenheter. Den bör innehålla diskussioner om sexuella trakasserier och sexuellt utnyttjande av barn och kritiska diskussioner om den traditionella kärnfamiljen. Undervisningen skall syfta till att stödja alla elever till att självständigt och kritiskt reflektera över såväl den egna som andras sexuella identitet och könsidentitet. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub246 yrkandena 1 och 3–6.

Enligt en undersökning av Konsumentverket finns det en klar tendens att **sponsring** i kommunala skolor ökar. Vi anser det viktigt att gränsen för hur långt sponsring skall få gå är klar. Det är viktigt att inte undervisningen eller någon del av skolans arbete i övrigt styrs eller kan misstänkas för att styras av företags- eller organisationsintressen. Marknadsföringslagen måste bli tydligare på denna punkt och därför förses med en paragraf som berör sponsring i skolan. Skolverket bör få i uppdrag att i samverkan med Kommunförbundet ta fram etiska riktlinjer och råd för sponsring av skolor. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen och därmed bifalla motion 2000/01:Ub273 yrkandena 1 och 2 och delvis bifalla motionerna 2000/01:Ub270 yrkande 3, 2000/01:Ub314 yrkande 1 och 2000/01:Ub328.

Vi är övertygade om att **betygen** på flera punkter påverkar undervisningen och elevernas utveckling negativt. Betygen premierar fragmentariska kunskaper och korttidsinläring, skapar hets i skolarbetet och förstärker en ojämlig maktrelation i klassrummet. En betygsfri grundskola skulle gynna både elever och lärare. De funktioner som betygen av sina förespråkare anses ha kan, menar vi, bättre fyllas på andra sätt. Regeringen bör återkomma med förslag om hur en försöksverksamhet med betygsfri grundskola kan utformas. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2000/01:Ub276 yrkande 3.

7. Timplanens avskaffande (punkt 18) – m, kd, fp

av Yvonne Andersson (kd), Lars Hjertén (m), Tomas Högström (m), Erling Wälivaara (kd), Per Bill (m), Ulf Nilsson (fp) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse.

18. Timplanens avskaffande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 7 och bifaller därmed motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 13 och 2000/01:Ub239 yrkande 8.

Ställningstagande

Det finns en inbyggd motsättning mellan målstyrningen, som vi vill utveckla, och den tidsstyrning som timplanen innebär. Det är inte antalet timmar som skall utgöra grunden för den likvärdiga utbildningen, utan målet för undervisningen. Med en utvecklad målstyrning och utförliga utvärderingar av elevernas kunskapsresultat behövs inte timplanen. Även om försöksverksamhet nu pågår i 80 kommuner, anser vi att riksdagen redan nu kan fatta principbeslut om att målet är att avskaffa timplanen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2000/01:Ub225 yrkande 13 och 2000/01:Ub239 yrkande 8.

Särskilt yttrande

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttrande. I rubriken anges inom parentes vilka punkter i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i yttrandet.

Sanktioner mot kommuner, m.m. (punkterna 10, 15, 21 och 41) – v

Lennart Gustavsson (v) och Kalle Larsson (v) anför:

I motion 2000/01:Ub239 reses förslag om en översyn av sanktionsmöjligheter mot kommuner i syfte att säkerställa en nationellt likvärdig skola. Vänsterpartiet har tidigare fört fram liknande förslag vilka nu övervägs inom Kommittén för översyn av skollagen. Vi avstår därför från att reservera oss i detta läge.

Vänsterpartiet har tidigare motionerat om att ändra läroplanerna så att formuleringen – som också ifrågasatts i motion 2000/01:Ub821 – om ”den etik som förvaltats av kristen etik och västerländsk humanism ...” tas bort. Vi har ingen annan uppfattning nu, vilket vi med detta särskilda yttrande vill markera.

Vänsterpartiet ser positivt på den pågående försöksverksamheten med slopande av nationell timplan i grundskolan. Med tanke på ämnet idrott och hälsas speciella karaktär är det viktigt att ämnet ges särskild uppmärksamhet vid utvärderingen av försöken, vilket framförs i motion 2000/01:Ub247. Bland annat bör belysas den tid som eleverna får fysisk aktivitet, utvecklingen av jämställdhetsperspektivet i ämnet, tillgången på behöriga lärare samt utvecklingen av ämnesintegrationen.

Vänsterpartiet delar principiellt uppfattningen som förs fram i motion 2000/01:Ub812 om betydelsen av civil olydnad som ett sätt att genom ifrågasättande stärka demokratin. Vi ser detta som en viktig del i diskussioner runt demokratibegreppets innebörd och användande.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2000

2000/01:Ub201 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolans resurser måste styras till kärnuppgifterna undervisning, lärare och läromedel.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans lokalutnyttjande och administration.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas hyressättning för skolan.

2000/01:Ub203 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att landets kommunala skolor skall omvandlas till självständiga enheter, där medarbetarna med fullt ansvar för verksamhetens utveckling har att besluta om skolans angelägenheter.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hur de nationella riktlinjerna och målen för skolans verksamhet skall uppnås skall avgöras av respektive skola.

2000/01:Ub206 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inget barn skall behöva lämna grundskolan med mindre än erforderliga baskunskaper.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolplikten skall ersättas med en individuell rättighet till en definierad grundkunskap.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att betyg och skriftliga omdömen skall kunna införas redan från årskurs 1.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de enskilda skolorna själva skall få avgöra om betyg eller skriftliga omdömen skall ges.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att när ett barn når kunskapsmålet för grundskolan skall han eller hon ges ett kvitto på detta, i form av en grundexamen.

2000/01:Ub207 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om god utbildning som den bästa välfärdspolitiken.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillgång till god utbildning är en grundläggande rättighet för alla svenska barn och ungdomar.

2000/01:Ub208 av Sten Andersson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av allsidig historieundervisning i de delar av landet som inte alltid tillhört Sverige.

2000/01:Ub213 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ju bredare skolans utbud blir genom individuella skolors profilering, desto fler barn och ungdomar kommer att finna sig till rätta och göra väl ifrån sig i skolan.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje skola finner sitt område att bli särskilt duktig på kommer kvaliteten i det samlade skolsystemet att öka.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolors profilering kan utgöra ett incitament för vidareutbildning för lärare.

2000/01:Ub214 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förnyelse av rektorsrollen.

2000/01:Ub215 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bristerna i förslaget om att göra social kompetens till kärnämne i gymnasieskolan.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans primära uppgift som kunskapsförmedlare.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolpolitikens inriktning.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om familjepolitikens inriktning.

2000/01:Ub217 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att tillse att skollagens intentioner gällande arbete mot mobbning följs.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att tillse att arbetsmiljölagens intentioner gällande arbete mot mobbning följs.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisanmälan av våld i skolan.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att de kommunala skolplanerna förbättras kvalitativt och kvantitativt vad gäller skolans arbete mot mobbning.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvecklingen av innehållet i skolornas arbetsprogram mot mobbning.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nationell handlingsplan mot mobbning för att höja skolornas lägstanivå i arbetet med att förebygga, upptäcka och stoppa mobbning.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av nätverksbyggande på skolorna samt av att all skolpersonal erbjuds utbildning om hur mobbning upptäcks och hindras.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att förekomsten av mobbning och skolans insatser mot mobbning löpande mäts och värderas.

2000/01:Ub218 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolan skall kunna stänga av våldsbenägna elever som sprider skräck och oro.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett regionalt nät av mobbningskonsulenter som skall överföra kunskap och ge skolor hjälp i enskilda mobbningsfall.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av särskilda elevskyddsombud,

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket skall kunna vitesbelägga de skolor som underlåter att ta fram arbetsplaner mot mobbning och kränkande särbehandling.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket årligen bör publicera de skolor som inte fullgör sina skyldigheter i arbetet mot våld och mobbning, i enlighet med skollagen, arbetsmiljölagens och läroplanen.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör sammanställa och offentliggöra skolors och kommuners undersökningar om mobbningens och skolvåldets frekvens och karaktär.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolor och kommuner löpande skall ges i uppgift att undersöka hur vanligt skolvåld och mobbning är och hur den tar sig uttryck.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket årligen skall publicera och lyfta fram goda exempel på både resultat och metod.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ekonomiska incitament för landets skolor att höja lägstanivån i arbetet mot mobbning bör etableras genom resurstillskott för ambitiösa skolor.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett tydligt politiskt ledarskap för att stödja skolans arbete mot mobbning.

2000/01:Ub222 av Maud Ekendahl (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att reglerna för nationella prov i grundskolan ses över.

2000/01:Ub225 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skollagen skall ändras så att alla elever har rätt till undervisning och stöd även efter skolpliktens upphörande tills de blir behöriga till gymnasieskolans nationella program eller kan börja i vuxenutbildning.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet att dela in basämnena i särskild och allmän kurs.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla elever med särskilda behov skall få extra stöd och speciallärutbildningen återinföras.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla elever skall få betyg från årskurs sex och betygsskalan bli sexgradig.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationella prov vid fler tillfällen.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever skall få utvecklingssamtal med skriftlig dokumentation i förskolan och under hela grundskolan.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever bör kunna stängas av från grundskolan under en längre tid om de gör sig skyldiga till allvarliga förseelser som mobbning och våld.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att brott i skolan alltid skall polisanmälas.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder mot skolk.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmiljön.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om spjutspetskolor mot segregation.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att timplanen snarast skall avskaffas.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av lärarlegitimation och att den föreslagna resursökningen till skolan även skall kunna gå till löneökningar för lärare.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att eleverna normalt skall börja grundskolan vid sex års ålder och avsluta den när målen har uppnåtts.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rektorer och förskolechefer.

2000/01:Ub226 av Elizabeth Nyström och Anders G Högmark (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler obligatoriska schemalagda idrottstimmar i grundskolan och på gymnasiet.

2000/01:Ub227 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en satsning på läsning inom skolan med möjlighet till en kraftig lokal prioritering av baskunskaper.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inom den statliga uppföljningen av skolan särskilt uppmärksamma läromedelsfrågorna.

2000/01:Ub232 av Elizabeth Nyström och Björn Leivik (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en omläggning av betygssystemet.

2000/01:Ub233 av Jeppe Johnsson och Elizabeth Nyström (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortbildning av skolpersonal i drogkunskap.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning av föräldrar i drogkunskap.

2000/01:Ub234 av Magnus Jacobsson och Amanda Agestav (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förstärkt skolhälsovård.

2000/01:Ub236 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av fler lektorat.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rektor skall vara pedagogisk ledare.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en handlingsplan mot ungas missbruk av alkohol, narkotika och tobak skall utarbetas.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undervisning i alla ämnen skall få läggas ut på entreprenad.

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över skolformsförordningarna för att underlätta skolornas arbete mot mobbning.

2000/01:Ub237 av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om fler betygssteg.

2000/01:Ub238 av Magnus Jacobsson och Amanda Agestav (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att stödja och stärka en utvecklad elevdemokrati.

2000/01:Ub239 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring av skollagen så att kunskapsmålen avgör när grundskoleutbildningen skall anses avslutad.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet att välja arbets- och organisationsformer.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla betygssystemet.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa individuella studieplaner.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa timplanen.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolelever skall omfattas av liknande villkor som i arbetsmiljölagen.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nolltolerans för våld och mobbning i skolan.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om framtagande av information om ätstörningar.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av sanktionsmöjligheter mot kommunerna i syfte att säkerställa en nationellt likvärdig skola.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av lokala skolstyrelser vid alla skolor.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta specialisttjänster för att utveckla det pedagogiska arbetet.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av fortbildning av lärare.

2000/01:Ub240 av Kerstin-Maria Stalin m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vikten av att tydliggöra skolans ansvar för att förebygga psykisk ohälsa.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en hänvisning till 71 § socialtjänstlagen bör införas i skollagen.

2000/01:Ub241 av Gunnel Wallin och Rigmor Stenmark (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undervisningstimmar i ämnet hem- och konsumentkunskap i grundskolan bör utökas.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en kortare utbildning i att sköta ett hem.

2000/01:Ub245 av Ewa Larsson m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett nationellt ansvar behövs för genomförande av konferenser där utbyte av utvecklingen inom området sex och samlevnad och unga människors utsatthet kan ske.

2000/01:Ub246 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att läroplanernas kunskapsmål för grundskolan och gymnasieskolan bör kompletteras med ett kunskapsmål som innebär att skolan skall ansvara för att varje elev efter genomgången skolform har utvecklat sin förmåga att reflektera över frågor om sexualitet och samlevnad utifrån ett frigjort och jämställt synsätt.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att läroplanernas stycke om ”förståelse och medmänsklighet” bör kompletteras med en text om jämställdhet, tolerans och integritet på sexualitetens och samlevnadens område.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sex- och samlevnadsundervisningen bör ges särskild uppmärksamhet vid utvärderingen av försöksverksamheten med slopad timplan.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör få i uppdrag att utveckla referensmaterial till stöd för en kritisk pornografidiskussion, som utgår från en frigjord och jämställd syn på sexualitet.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör få i uppdrag att granska läromedelssituationen när det gäller läromedel som framställer heterosexualitet som norm och homo- och bisexualitet som avvikelser.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om innehållet i och utformningen av sex- och samlevnadsundervisningen.

2000/01:Ub247 av Lennart Gustavsson m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ämnet idrott och hälsa bör ges särskild uppmärksamhet vid utvärderingen av försöksverksamheten med slopad timplan.

2000/01:Ub248 av Jonas Ringqvist (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna bör åläggas att erbjuda veganer vegansk skolmat.

2000/01:Ub250 av Per Lager m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheten att införa ett överlevnadsämne, förslagsvis kallat Livsviktigt, som ett övergripande och genomgående kärnämne i läroplaner för grundskola, gymnasieskola och högskola och andra motsvarande utbildningar.

2000/01:Ub252 av Ulla-Britt Hagström m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Skolverket bör ges uppdraget att utforma underlag för skolornas elevinflytandeplaner.

2000/01:Ub254 av Ingvar Eriksson och Olle Lindström (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kristendomens ställning inom ämnet religionskunskap i grundskolan.

2000/01:Ub255 av Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning om hur ungdomar ser på skolans sexualundervisning.

2000/01:Ub256 av Tuve Skånberg och Johnny Gylling (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett studievänligare betygssystem.

2000/01:Ub260 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att betyg skall ges tidigare än i grundskolans årskurs 8.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever med otillräcklig kunskapsnivå skall erbjudas fortsatt utbildning i grundskolan.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att entreprenadupphandling av undervisning skall tillåtas i såväl grund- som gymnasieskolan.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av lärarcertifikat.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler lektorat i skolan.

2000/01:Ub262 av Lars Wegendal och Carina Adolfsson Elgestam (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förnyad droginformation i landets skolor.

2000/01:Ub266 av Ola Sundell (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antalet veckotimmar i ämnet idrott och hälsa.

2000/01:Ub268 av Kent Olsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fler undervisningstimmar i skolan bör ägnas åt idrott.

2000/01:Ub269 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av handikappkunskap i skolan.

2000/01:Ub270 av Sofia Jonsson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgångspunkter för översynen av skollagen.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av sponsringsregler för skolan.

2000/01:Ub271 av Inga Berggren och Inger René (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hem- och konsumentkunskap i grundskolan ges mer tid.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetspassens längd i ämnet hem- och konsumentkunskap blir tillräckliga, så att ordentligt utrymme ges för de i undervisningen viktiga praktiska momenten.

2000/01:Ub273 av Kalle Larsson m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att marknadsföringslagen bör förändras i enlighet med vad i motionen anförs.

2. Riksdagen begär att regeringen uppdrar åt Skolverket att i samverkan med Kommunförbundet ta fram etiska riktlinjer och råd för sponsring av skolor i enlighet med vad i motionen anförs.

2000/01:Ub275 av Willy Söderdahl (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en försöksverksamhet bör startas som innebär att skolpersonal får tillgång till handledning av psykolog eller psykoterapeut.

2000/01:Ub276 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en försöksverksamhet med betygsfria grundskolor bör påbörjas.

2000/01:Ub282 av Beatrice Ask m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om frihet att sätta lokala betyg och att ge skriftliga omdömen.

2000/01:Ub283 av Sven Brus och Yvonne Andersson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ungdomars brist på delaktighet i samhällets demokratiska processer skall uppmärksammas.

2000/01:Ub284 av Beatrice Ask m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av reglerna för elevers tillrättaförande.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av tydligare mål för skolans uppgifter vad avser elevers utveckling av social kompetens.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om skolans skyldighet att på lämpligt sätt informera föräldrar och huvudmän i ordnings- och uppförandefrågor.

2000/01:Ub288 av Anders Sjölund (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sanktioner mot skolor och kommuner som inte lämnar kvalitetsredovisningar.

2000/01:Ub289 av Ana Maria Narti (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den finländska minoritetens rätt till en god undervisning i modersmålet på alla nivåer i förskola, grundskola och gymnasieskola.

2000/01:Ub291 av Cristina Husmark Pehrsson och Maud Ekendahl (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen ger Skolverket i uppdrag att revidera läroplanen för grund- och gymnasieskola i enlighet med vad som i motionen anförs.

2000/01:Ub294 av Carina Hägg (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en upplevelsebaserad pedagogik vid utbildning i freds- och icke-våldskultur.

2000/01:Ub295 av Marianne Carlström och Karin Olsson (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgången till undervisnings- och informationsmaterial om vegetarisk och vegansk kost.

2000/01:Ub298 av Cristina Husmark Pehrsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om värdet av att ta till vara barns och ungdomars kreativitet och uppfinningsvilja i skolan.

2000/01:Ub300 av Agneta Brendt (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen låter utreda vilka konsekvenser det minskade antalet undervisningstimmar i hemkunskap haft för barns och ungdomars matvanor.

2000/01:Ub302 av Siw Wittgren-Ahl (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa medlingsverksamhet i svenska skolor.

2000/01:Ub307 av Carl Fredrik Graf (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om idrottens betydelse i skolan.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om övervikt och fetma bland ungdomar.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att idrottsrörelsen skall få bättre möjlighet att medverka i skolans undervisning.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om antalet lektionstimmar i ämnet Idrott och hälsa i skolan.

2000/01:Ub309 av Yvonne Andersson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att den skall uppmärksamma vikten av att teknikintresset skall stimuleras tidigt hos barn.

2000/01:Ub312 av Erling Wälivaara (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förutsättningarna för ett särskilt tidsbegränsat statligt stöd till glesbygdsskolor bör utredas.

2000/01:Ub313 av Carl Erik Hedlund m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att historieundervisningen i grundskolan bör kvalitetssäkras i enlighet med vad som i motionen anförs.

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av behörighetsregler för historielärare.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening önskvärheten av att fastställa kvantitativa miniminormer för historieundervisningen.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening önskvärheten av att införa ett rikstäckande kontrollsystem av historieundervisningens omfattning och kvalitet.

2000/01:Ub314 av Peter Pedersen (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en lagöversyn i syfte att tydligt reglera den s.k. skol-sponsringen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder som syftar till att säkra rätten för grundskolans och gymnasieskolans lärare och elever att ha tillgång till allsidiga och objektiva läromedel, som möjliggör en god inläring och en god studieteknik.

2000/01:Ub316 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans värdegrund i såväl förskola som obligatoriskt skolväsende.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kristendomens ställning i religionsämnet.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flexibilitet och fortsatt nioårig skolplikt med möjlighet till förlängning.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att hjälpa barn med behov av särskilt stöd.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flexibel skolstart.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelningen mellan praktisk-estetiska och teoretiska ämnen i skolan.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens betydelse för barns utveckling.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kulturens roll i skolan och musik- och kulturskolornas betydelse för barns utveckling.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändring av utvecklingssamtalen.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betygssystemets utformning.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolors skyldighet att utarbeta skriftliga omdömen om elev i årskurs 9 som saknar godkänt betyg.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppvärdera lärarrollen.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mentorer för nytexaminerade lärare.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en väl fungerande elevvård.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolledares möjligheter att kunna verka som pedagogisk ledare.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ett ökat elevinflytande i takt med stigande ålder.

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars rätt till information och inflytande i skolan.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den fysiska miljön i skolan.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan mellan skola och samhälle.

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas och skolledares roll för utvecklingen av den målstyrda skolan.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av uppföljning och utvärdering av tidsutrymmet för block-ämnen och för praktisk-estetiska ämnen, omfattningen av och kvaliteten på elevinflytande och jämställdhetsarbete samt arbete mot mobbning.

2000/01:Ub318 av Lena Sandlin-Hedman m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att stärka hälso- och idrottsundervisningen i skolan.

2000/01:Ub320 av Erling Wälivaara m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nollvision som mål i arbetet för att motverka mobbning.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje kommun skall genomföra en fortbildning för all skolpersonal om skolans värdegrund.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje skola bör ha en plan för hur man kan omsätta skolans värdegrund i praktiken.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sociala färdigheter.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den fysiska skolmiljöns betydelse för bekämpning av mobbning.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av organiserad tillsyn över elevernas aktiviteter även under raster.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om information om våldets konsekvenser.

2000/01:Ub322 av Patrik Norinder och Kenneth Lantz (m, kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationella prov, eller åtminstone nationella provbanker, i ämnet kemi, för årskurs 5.

2000/01:Ub324 av Henrik Landerholm (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en översyn av regelsystemet på skolområdet för att tillförsäkra offentliga skolor samma grad av frihet och självbestämmande som friskolorna har redan i dag.

2000/01:Ub325 av Anita Jönsson och Jarl Lander (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ämnet idrott och hälsa i skolan måste stärkas.

2000/01:Ub328 av Bengt Silfverstrand och Britt-Marie Lindkvist (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skärpning av marknadsföringslagen i syfte att begränsa skolsponsring.

2000/01:Ub330 av Susanne Eberstein m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning i demokrati.

2000/01:Ub331 av Ulla-Britt Hagström m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sex- och samlevnadsundervisningen görs obligatorisk.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla som verkar i skolan ges inflytande över sin arbetssituation.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elevinflytandet blir en naturlig del av skolarbetet.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbildning och möjligheter till kompetensutveckling för lärare stärks.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fler lektorat tillsätts inom gymnasieskolan.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rektors ställning som pedagogisk ledare prioriteras.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rektorernas roll förtydligas genom direkt lagstadgat ansvar.

2000/01:Ub332 av Birgitta Carlsson och Elver Jonsson (c, fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utöka antalet idrottslektioner i skolan.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en rikskampanj i skolan om farorna med bruk av alkohol, narkotika och tobak.

2000/01:Ub333 av Anders Karlsson och Ronny Olander (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatorisk brandskyddsutbildning i grundskolan.

2000/01:Ub335 av Birgitta Ahlqvist och Lennart Klockare (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över arbetsmiljölagen och möjligheterna att skilja på vuxenstuderande elevskyddsombud och ungdomsstuderande elevskyddsombud.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Yrkesinspektionens skyldighet att informera elevskyddsombud.

2000/01:Ub336 av Lars U Granberg (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om värdegrundsutbildning med anledning av det tilltagande barn- och ungdomsvåldet.

2000/01:Ub341 av Kent Härstedt och Annika Nilsson (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om simundervisning för skolbarn.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förtydligande i läroplanen om vilka krav som ställs beträffande simkunnighet.

2000/01:Ub342 av Monica Green m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elevers inflytande på arbetsmiljön i skolan.

2000/01:Ub349 av Eva Arvidsson och Karin Olsson (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av livskunskap på schemat.

2000/01:Ub802 av Marianne Carlström och Karin Olsson (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hemkunskap i grundskolan.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antalet timmar i hem- och konsumentkunskap i grundskolan.

2000/01:Ub804 av Birgitta Carlsson och Viviann Gerdin (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utökning av ämnet hem- och konsumentkunskap i grundskolan.

2000/01:Ub806 av Ewa Larsson m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av skolans och förskolans gårdars utformning.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åtgärder bör sättas in så att antalet idrottstimmar generellt sett slutar minska i skolan.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om olämpligheten i att friluftsdagar minskat i skolan.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det olämpliga i att antalet idrottslärare minskar i skolan.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas ökade ansvar för närmiljöns utformning och möjligheter att söka medel för samarbete vid utformning av densamma.

2000/01:Ub807 av Ewa Thalén Finné m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnomsorg och skolgång på båda sidor i Öresund.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undervisning i danska i grundskolan i Skåne.

2000/01:Ub812 av Tasso Stafilidis m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att träning i civil olydnad borde vara en självklarhet i den demokratiska processen och borde även vara en del av utbildningen i ämnen såsom samhällskunskap, rättskunskap och historia på högstadiet, gymnasiet, folhögskolan och högskolan.

2000/01:Ub813 av Lars U Granberg (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att stärka elevinflytandet.

2000/01:Ub816 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utveckling av barnomsorg, förskola och grundskola.

2000/01:Ub818 av Beatrice Ask m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en analys av vikande studeranderekrytering till språkutbildningar från grundskola t.o.m. högre utbildning.

2000/01:Ub821 av Charlotta L Bjälkebring och Tasso Stafilidis (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en referensgrupp får i uppdrag att ta fram ett diskussionsunderlag för sex och samlevnad.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att läroplanernas kunskapsmål för grundskolan och gymnasieskolan bör kompletteras med ett kunskapsmål som innebär att skolan skall ansvara för att varje elev efter genomgången skolföring har utvecklat sin förmåga att reflektera över frågor om sexualitet, könsidentitet, sexuell identitet och samlevnad utifrån ett frigjort och jämlikt synsätt samt att i skolans sex- och samlevnadsundervisning ge insikter om könsöverskridande, transvestism och transsexualism.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att läroplanernas stycke om förståelse och medmännisklighet bör kompletteras med en text om jämlikhet, jämställdhet, tolerans och integritet på sexualitetens och samlevnadens område som skall fungera i enlighet med en värdeneutral hållning till sexualiteten och upplysa utan att värdera olika slags sexuell läggning, samlevnad och praktik.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det som står i läroplanen för grundskolan: ”I överensstämmelse med den etik som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism ...” tas bort, då inget specifikt värdesystem skall gynnas framför något annat.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vidta åtgärder för att motverka rådande heteronormativitet och att minoriteter utsätts för diskriminering och utanförskap.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genom att lyfta upp frågorna kring sexualitet och njutning på ett positivt sätt, motverka det sexualiserade våldet, övergrepp, våldtäkter, den patriarkala maktstrukturen, förnedringar, kränkningar samt föraktet mot kvinnor, homosexuella, bisexuella och transpersoner.

2000/01:K401 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i kapitel 4.2.3.1 i motionen anförs om elevinflytande.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i kapitel 4.2.3.2 i motionen anförs om mer ämnesutrymme för demokrati.

2000/01:Ju248 av Bertil Persson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att garantera våra förortsungdomar en god utbildning.

2000/01:Ju724 av Tasso Stafilidis m.fl. (v, s, c, fp, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans sex- och samlevnadsundervisning och dennas plats i skolans kursplaner.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om läromedel.

2000/01:Ju907 av Sten Tolgfors (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans arbete mot mobbning.

2000/01:Ju929 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans skyldighet att informera föräldrar.

2000/01:Ju931 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans informationsskyldighet.

2000/01:L459 av Ana Maria Narti m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om skolundervisningen om homo- och bisexualitet.

2000/01:Sf274 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det skall vara en kommunal skyldighet att servera gratis skollunch även för gymnasieelever.

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att skolelever skall kunna få specialkost utan krav på särskilda intyg.

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att ANT-undervisningen skrivs in i läroplanen.

2000/01:Sf617 av Ana Maria Narti m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om kunskapsprofilering i skolorna och om magnetskolor.

2000/01:So304 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om sex- och samlevnadsundervisning.

2000/01:So358 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts om ökad demokrati och inflytande i skolan för ökad livskvalitet.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts om decentralisering av makt och inflytande till skolan för ökad livskvalitet.

2000/01:So362 av Inger Davidson m.fl. (kd, m, v, c, fp, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om spridning av nya metoder i ANT-undervisningen.

2000/01:So450 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en nollvision för mobbning.

2000/01:So453 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m, v, kd, c, fp, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att dessa riktlinjer införs i kursplaner vad gäller elevens utbildning såväl som lärarens i enlighet med vad som anförts i motionen.

2000/01:So543 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om skolans möjligheter att fånga upp elever som befinner sig i riskzonen på ett tidigt stadium.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om integrering av barnhälsovården, barnomsorgen, skolan, kommunal fritidsverksamhet med barnpsykiatri och individ- och familjeomsorgen.

2000/01:So545 av Lena Ek m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av stärkt sex- och samlevnadsundervisning i skolan.

2000/01:So549 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildningens roll i folkhälsoarbetet.

2000/01:Kr288 av Åke Carnerö och Tuve Skånberg (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kursplanen i svenska skall innehålla målet att eleverna lär sig använda ett vårdat språk i tal och skrift.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kursplanen i svenska på gymnasieskolan skall kompletteras så att det framgår att det är skolans ansvar att varje elev kan uttrycka sig vårdat i tal och skrift.

2000/01:Kr290 av Runar Patriksson (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skriva in rätten till studier i kommunala musik- och kulturskolan i läroplanen.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunala musikleärares lönenivå.

2000/01:Kr342 av Ewa Larsson m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det kan behövas stimulans från samhällets sida till att sprida kunskap om de olika dataspele-ns kvaliteter och marknadsföra de pedagogiska läromedlen.

2000/01:Kr537 av Kent Olsson m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens betydelse i skolan.

2000/01:Kr538 av Peter Pedersen (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som syftar till att möjliggöra daglig motion och idrottsaktivitet, inte minst bland barn och ungdomar i skolan.

2000/01:Kr539 av Lennart Kollmats m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att grundlägga en hälsosam livsstil i unga år och skolans betydelse i detta sammanhang.

2000/01:A244 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av att skapa en kunskapsnation i världsklass.

2000/01:Bo223 av Lennart Daléus (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnomsorg och utbildning.

2000/01:Bo540 av Johan Pehrson m.fl. (fp, s, m, kd, c, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nationell handlingsplan för arbetsmiljöarbetet i skolan.

Motioner från allmänna motionstiden 1999

1999/2000:Ub201 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor att kilometerangivelsen tas bort i enlighet med vad som anförs i motionen.

1999/2000:Ub210 av Gunnel Wallin och Marianne Andersson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om vikten av undervisning i hemkunskap som nationellt ämne inom både grundskola och gymnasieskola,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om att det finns ett klart samband mellan målsättningar, handlingsplaner och verkligheten i vardagen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en kvalitetsgranskning i hemkunskapen,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om ett nationellt centrum för hemkunskap.

1999/2000:Ub216 av Barbro Hietala Nordlund m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om konsumentkunskap i skolan.

1999/2000:Ub226 av Monica Öhman och Inger Segelström (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att riktlinjer utfärdas om hur skolans trafikundervisning från förskola t.o.m. gymnasiet skall bedrivas på ett långsiktigt och strukturerat sätt.

1999/2000:Ub227 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om svenska språkets betydelse,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om undervisning på entreprenad,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om IT och aktuella läroböcker i skolan,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att stärka intresset för naturvetenskap och teknik.

1999/2000:Ub239 av Gunnel Wallin (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kulturregionen Skånelands möjligheter,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att tillsätta en historiekommitté,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjlighet att bedriva undervisning om Skånelands historia,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om historieundervisningens utveckling.

1999/2000:Ub240 av Gunnel Wallin (c) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av kursplanen i historia.

1999/2000:Ub254 av Nikos Papadopoulos och Paavo Vallius (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att situationen för invandrarbarn inom förskoleverksamheten och situationen för elever med invandrarbakgrund inom skolväsendet utreds med utgångspunkt i dels Skolverkets senaste statistik, dels den av Sveriges riksdag beslutade integrationspolitiken.

1999/2000:Ub267 av Ingvar Eriksson och Lars Björkman (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning i naturkunskap,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till utbildningssatsningar som ligger i nivå med motsvarande inom övriga EU,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att aktuell information om framsteg på miljöområdet på ett bättre sätt skall klargöras i utbildningen.

1999/2000:Ub277 av Inger Davidson (kd) vari föreslås yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om speciallärare.

1999/2000:Ub281 av Christina Axelsson och Eva Arvidsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ämnet hemkunskap och god kvalitet på skolmaten.

1999/2000:Ub282 av Marianne Carlström m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående ökat antal timmar.

1999/2000:Ub287 av Paavo Vallius (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förtydligande om rätten till modersmålsundervisning.

1999/2000:Ub294 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skolledare inom förskolan,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samarbete mellan föräldrar och förskola,

32. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att undervisning i alla ämnen skall få läggas ut på entreprenad.

1999/2000:Ub299 av Monica Green m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om minskad segregation i samhället.

1999/2000:Ub303 av Christina Axelsson och Ann-Marie Fagerström (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvecklingen inom förskoleverksamheten.

1999/2000:Ub306 av Agneta Brendt m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utreda vilka konsekvenser det minskade antalet undervisningstimmar i hemkunskap haft för barns och ungdomars matvanor, samt vilka möjligheter det finns att låta alla ungdomar i gymnasieskolan få undervisning i hemkunskap.

1999/2000:Ub311 av Beatrice Ask m.fl. (m) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vidgade förutsättningar att lägga ut utbildning på entreprenad.

1999/2000:Ub804 av Inga Berggren och Inger René (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvalitetsgranskning och utvärdering av hemkunskap i grundskolan,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av hemkunskap i grundskolan,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av hemkunskap i gymnasieskolan.

1999/2000:Sf637 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om modersmålscheck.

1999/2000:Sf640 av Yvonne Ruwaida (mp) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder i skolan.

1999/2000:Bo231 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om barnomsorg och utbildning.

Motion med anledning av proposition 1999/2000:86 Ett informationssamhälle för alla

1999/2000:T29 av Eva Flyborg m.fl. (fp) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av utbildad skolpersonal och resurser för att klara av underhållet av datorer i skolan.